

đinh hoàng ánh

Đôi cánh Chức nữ

PHỤ NỮ HIỆN ĐẠI
KHÔNG NGẠI TUNG BAY

Cuốn sách giải đáp nhiều vấn đề mà
phụ nữ hiện đại muốn biết. - PGS.TS Nguyễn Hoàng Ánh

 alphabooks®
knowledge is power

NHÀ XUẤT BẢN
PHỤ NỮ

Lời tựa

SỞ LÔNG

Thế giới này đang được xây dựng và duy trì trên nền tảng của sức mạnh và quyền lực, chứ không phải là tình yêu và sự hiểu biết.

Một trong những ví dụ sinh động nhất là mô hình gia đình dựa trên tiêu chí “nam quyền” ở đất nước chúng ta [và trong hầu hết các nước châu Á].

Tại sao có người cha người mẹ luôn thích có con trai, dồn sự yêu thương, chăm sóc, tài sản cho con trai? Bên ngoài những lý do hào nhoáng như “duy trì nòi giống”, “cúng giỗ tổ tiên”, “nối tiếp dòng họ”... Theo tôi nghĩ có vẻ như những người cha mẹ chỉ quan tâm đến tuổi già của mình mà thôi. Và họ không dám trông đợi ở sự yêu thương của các cô con gái mà luôn tìm mọi cách để đòi hỏi sự “hầu hạ” của các cô con dâu. Bởi vì không ai dám tin ở tình yêu tự nguyện. Các cô con dâu sẽ bị buộc phải trông nom cha mẹ chồng, vì bị phụ thuộc vào chồng. Các cô con gái cũng bị phụ thuộc vào các chàng rể nên khó có thể quan tâm cha mẹ.

Và các cô con dâu khi đã phải làm những nghĩa vụ nhọc nhằn ấy suốt thời trẻ của họ sẽ trở thành những bà mẹ chồng cay nghiệt trong tương lai.

Thật là một sự lẩn quẩn không biết bao giờ mới kết thúc.

Nhiều khi mình nghĩ con người quả là tài giỏi khi dệt nên những chiếc lồng để tự giam mình, biến quãng thời gian được sống trên đời thành chuỗi ngày tù túng, chán ngán và vô vọng.

Chỉ vì tình yêu đã bị đè nén dưới quyền lực. Chỉ vì tình yêu không được bay bổng như ngọn gió trong bầu trời tự do và hát lên hết cỡ điệu nhạc say đắm của mình.

Và muốn để tình yêu lên tiếng, điều đầu tiên: phải tin ở con người, phải tin ở trái tim, như một cánh chim nhỏ nhoi nhưng vô cùng mạnh mẽ. Sẽ có ngày cánh chim ấy thoát khỏi những chiếc lồng của quyền lực và sức

mạnh để bay đi vào khoảng không bát ngát...

Đình Hoàng Anh

Phần I

TÔI LÀ NGƯỜI KỂ CHUYỆN

“Sau này, khi đã từng trải hơn, tôi hiểu ra vẻ đẹp đó chính là sự hiểu biết và chân thật tới cùng với mọi điều mà cuộc sống mang lại.”

ĐÁ NGÀM

Tôi có một chị bạn sống cuộc đời có thể coi là bất hạnh. Hai vợ chồng họ ly thân nhiều năm, nhưng lâu lâu anh ấy vẫn về nhà, vì các con... Chị cũng đã quen với việc anh ấy có nhiều phụ nữ khác và hình như tình cảm của chị dành cho chồng vẫn chưa hoàn toàn nguội lạnh.

Có những thứ giống tình yêu, thật là dai dẳng, thật là cố chấp, khiến người ta nản lòng biết mấy. Thói quen chẳng, hay mãnh lực của kỷ niệm, hay khao khát không thể nguôi của tuổi thanh xuân đã xa... hay đơn giản chỉ là cơn nghiện của một cảm giác mê muội đầy cay đắng.

Một ngày kia, anh ấy lâm trọng bệnh. Bác sĩ cũng bó tay, nói rằng có loại virus nào đó kỳ lạ tấn công vào não, và chỉ còn chờ vào điều kỳ diệu mà thôi.

Tất nhiên chị ấy có đến thăm, chủ yếu là dẫn các con tới. Các cô tình nhân thì đều cao chạy xa bay cả. Còn sự chăm sóc hầu như là từ bố mẹ và chị em anh ấy.

Thế mà điều kỳ diệu xảy ra thật. Anh ấy hồi tỉnh nhưng không còn như trước. Anh ấy vẫn nhớ mọi việc, đi lại gần như bình thường, chỉ có nói hơi ngọng và tâm tính như trẻ thơ. Một điều lạ lùng nữa là anh ấy quên hẳn những mối tình của mình và chỉ nhắc đến vợ con. Một cái gì đó sống lại trong trái tim anh ấy sau cơn bạo bệnh, và ngày ngày anh ấy mong chị vào như đứa trẻ mong mẹ chợ về. Thế nhưng chị rất ít khi đến, có đến cũng miễn cưỡng và lạnh nhạt.

Ngày anh được ra viện, gia đình anh hỏi ý kiến chị xem nên đón anh ấy về đâu để tĩnh dưỡng. Chị trả lời thản nhiên: Từ lâu anh ấy đã không về nhà, đã ở riêng, thì cứ để anh ấy về chỗ của mình thôi, cần thì thuê hộ lý, các con và chị ấy cũng sẽ qua thăm.

Gia đình anh ấy tuy bất bình nhưng cũng không thể có ý kiến gì, vì biết quá rõ những năm qua anh ấy đã sống thế nào. Nhưng bỏ mặc anh ấy một mình thì không nỡ, thế là họ đành đón anh ấy về nhà một thời gian.

Có lần tôi gặp chị và hỏi thăm vài câu. Không ngờ chị ấy nói một mạch, như thể muốn trút ra bao điều bị kìm nén bấy lâu. Chị ấy bảo, trong lòng vẫn còn thương anh ấy, vẫn biết nhiều người phụ nữ khác ở hoàn cảnh thế này sẽ cho

chồng cơ hội quay về để hàn gắn gia đình, sẽ tranh thủ lúc chồng đang hướng về mình để giành giật lại hạnh phúc... Cũng nhiều người khuyên chị ấy “chín bỏ làm mười”, hãy mở lòng, hãy độ lượng, hãy nhớ nghĩa vợ chồng. Rồi nhiều người trách chị ấy lạnh lùng, vô cảm, ích kỷ... Đường như tất cả đã quên bao năm cay đắng chị từng sống mà chỉ nhìn thấy con người đáng thương không được vợ chăm sóc.

“Chị cũng có lúc vui lòng, nhưng nghĩ đi nghĩ lại, không làm được em ạ!” – Chị kết luận.

“Vì sao? Chị còn hận anh ấy à?” – Tôi hỏi.

“Không, đã từ lâu rồi không còn hận, thấy ốm đau chị cũng thương. Nhưng chị không thể cho anh ấy trở về là vì chị trân trọng bản thân mình. Và chị cũng muốn anh ấy hãy trân trọng bản thân.”

Câu nói bất ngờ ấy khiến tôi im lặng rất lâu. Như thể có tiếng vọng từ chiều sâu khôn dò của vực thẳm, hay tiếng sóng dội vào vách đá ngầm chột vang lên trong chiều vắng. Và tôi chợt hiểu tất cả những gì chị ấy không nói thành lời.

Không dễ gì tha thứ, không dễ gì quên đi mười mấy năm đau đớn. Và nếu cứ là hai người bạn, không thân lắm, có khoảng cách, thì vết thương sẽ dần nguôi dịu. Nhưng nếu chị đón anh ấy về, chăm sóc anh ấy, đón nhận ánh mắt chờ đợi của anh ấy, xoa bóp thân thể của anh ấy thì những hồi ức sẽ dội lên.

Những hồi ức đen tối về tấm thân đã ôm ấp bao người con gái khác, về đôi mắt đã đắm đuối với bao người con gái khác, về làn môi đã hòa quyện với bao người con gái khác. Và bên cạnh đó, là những đêm đen dài đằng đằng của chị, của sự chờ đợi vô vọng, của sự cô đơn nhức nhối, của những bông hoa thanh xuân đã phai tàn chậm chậm nhưng tàn nhẵn... Gắng gượng để ở bên chồng đối với chị sẽ là sự cưỡng ép kinh khủng với bản thân, và ngay cả với anh ấy. Vì những cử chỉ ân cần mà không có tình yêu, không có niềm vui thật sự bên trong, không có lòng triu mến sâu sắc, thậm chí còn ẩn chứa nỗi đau đớn được giấu kín, sẽ là thuốc độc. Đá ngầm dưới mặt nước sẽ xé nát những con thuyền mỏng manh của tình thương còn sót lại. Bến bờ cũ không thể quay về một cách đơn giản như thế. Có chăng là ảo vọng mà thôi.

Đường như những năm cô đơn đã không trôi qua vô ích, vì cuối cùng chị đã

học được cách hiểu bản thân mình, hiểu cuộc sống một cách sâu sắc. Đôi khi đá ngầm khiến nước vang lên trong nhịp điệu thật dào dạt và hùng tráng. Và một ngày nào đó chị sẽ học được cách nhận ra giai âm bình an thật sự của đất trời vẫn ngân nga trong trái tim mình.

ADAGIO

(Chuyện nàng Hwang Jin-yi)

Có một câu chuyện phim về tình yêu khiến tôi vô cùng xúc động. Một nhạc công (thời xa xưa) yêu một cô kỹ nữ mù nhiều năm, từ ngày cô còn trẻ đẹp và mắt còn sáng cho đến tận khi cô qua đời. Nhưng anh ấy không đòi hỏi, không thổ lộ, cũng không cầu xin hay tìm cách giành giật, vì anh ấy biết rõ cô đã trao trái tim cho một nhà quý tộc, người đã nhẫn tâm bỏ rơi cô cùng đứa con gái, và mặc dù vậy cô vẫn chờ đợi nhà quý tộc đó suốt đời. Cô đã khóc đến mù hai mắt nhưng vẫn trung thành với tình yêu của mình.

Người nhạc công ấy chỉ lặng lẽ ở bên cô gái, như một người bạn, một người tri kỷ trong nghệ thuật, chia sẻ với cô niềm vui, nỗi buồn (mà nỗi buồn thường nhiều hơn niềm vui), hòa nhạc cùng cô, trò chuyện, nâng đỡ, an ủi, chăm sóc, nhưng không hề bi lụy... Tình yêu của anh không làm phiền đến cô mà chỉ như một dòng nước mát trong trẻo, thầm lặng tưới tắm cho mảnh đất của đời cô đã khô cằn.

Họ cứ sống bên nhau như thế, cho đến một ngày nhà quý tộc kia xuất hiện. Ông ta tình cờ gặp lại đứa con gái của mình, cũng đã trở thành một kỹ nữ nổi tiếng, nhưng không hề biết cô ấy là ai. Ông ta chỉ thấy cô ấy trông quen quen, và nhân lúc cao hứng, ông ta kể lại câu chuyện về một ca kỹ đã yêu ông, đã muốn gắn bó với ông và ông “thật may” đã thoát khỏi. Cô kỹ nữ trẻ nhận ra người cha tệ bạc của mình qua câu chuyện, vô cùng tức giận và hất rượu vào mặt ông... Thế rồi chính người nhạc công kia biết tin, đã tìm đến gặp nhà quý tộc, thuyết phục ông gặp lại người tình xưa dù chỉ một lần, nói với người kỹ nữ mù ấy vài lời ấm áp...

Khi hai người gặp nhau, người kỹ nữ mù không hề biết sự sắp xếp đó, cứ tưởng người tình xưa động lòng trở lại tìm hai mẹ con, nên cảm động và sung sướng vô cùng. Cô ấy hồi hộp, phấn khích, trang điểm thật đẹp, lựa những ngón đàn hay nhất...

Người nhạc công cũng dặn dò kỹ lưỡng cô con gái không được nói với mẹ sự thật về người cha tệ bạc, về sự vô tình và thờ ơ của ông ta. Cô con gái, vốn là học trò của người nhạc công, rất bất bình và nói rằng:

- Sao sư phụ lại làm vậy?

- Con không thấy mẹ con hạnh phúc lắm ư? Bà ấy đã sống được đến ngày hôm nay chỉ vì chờ đợi người mình từng yêu, cho nên con không được phá hỏng giấc mơ của mẹ con – Người nhạc công đáp.

- Vậy còn sư phụ?

- Ta không sao cả.

- Không phải sư phụ cũng yêu mẹ con suốt đời sao?

- Ta thường nghĩ, thật tốt khi có một người để yêu thương. Tình yêu, cũng như là khúc Adagio, một khúc nhạc khoan thai, dịu dàng và không khô cứng. Trong cuộc sống dồn dập xô bồ này cũng cần những khúc Adagio chứ. Phải vậy không?

...

Và khi người kỹ nữ mù qua đời, người nhạc công cắt đứt tất cả các dây trên cây đàn của mình rồi bỏ đi biệt tích, vì không còn ai có thể chia sẻ với ông vẻ đẹp của khúc Adagio ấy nữa...

Có lẽ, tình yêu thật sự không cần được đáp lại. Một người nào đó xuất hiện, và những dây đàn của tâm hồn ta ngân lên trong giai điệu đắm say của đất trời. Người ta yêu, người đánh thức trái tim ta là sứ giả được Tạo hóa gửi đến để mở cho ta những cánh cổng của thiên đường, của một xứ sở kỳ diệu vô song. Sự có mặt của người ta yêu là một ân huệ lớn lao mà cõi đời này ban cho ta. Chỉ cần lắng nghe, hòa tan trong khúc Adagio ấy, có thể có những giai điệu rất buồn, nhưng không bao giờ bất hạnh. Có nhiều người nghĩ rằng ghen tuông, sở hữu, bị lụy là biểu hiện của tình yêu say đắm, tôi thì lại nghĩ đó là biểu hiện của bản ngã sân si và tham lam, của sự chưa hiểu biết mà thôi.

Khi đầu óc và con tim chứa đầy dự vọng, những giấc mơ điên cuồng, ý muốn chiếm đoạt... thì làm sao khúc Adagio ấy có thể ngân vang được. Bởi vì, đó là khúc nhạc tinh tế, dịu dàng, khoan thai, chỉ nhận ra được trong sự im lặng mênh mông, trong lòng biết ơn vô tận và khả năng dâng hiến của tâm hồn.

Hãy lắng nghe khúc Adagio của đất trời vẫn đang chờ đợi được ngân lên trên

cây đàn của mỗi sinh linh.

CHÂN THẬT TỚI CÙNG

(Những mẫu chuyện về Liuda)

Liuda là tên người bạn vong niên của tôi từ thời sinh viên, chị ấy là một phụ nữ rất đặc biệt, rất thông minh mà cũng rất giản đơn. Người phụ nữ Belarus này lúc nào cũng tươi cười, dù cuộc sống với chị không mấy dễ dàng.

Liuda sống với hai cô con gái, đôi lúc người chồng đã ly dị của chị ấy vẫn đến thăm, có khi còn ăn cùng, và họ chuyện trò như những người hàng xóm lâu năm. Có lần tôi đến chơi và gặp cả anh chồng ở đó, đang rửa bát thản nhiên như ở nhà mình.

“Này, anh ta làm gì vậy?” – Tôi ngạc nhiên hỏi.

“Có gì lạ đâu, anh ta có thể giúp mà, bố hai đứa trẻ sao lại không thể lâu lâu đến ăn với các con, mà tôi đã nấu ăn thì anh ta rửa bát là phải chứ. Thỉnh thoảng anh ta vẫn giúp khỏi việc nhà đấy” – Liuda thản nhiên nói.

“Nhưng còn B...” – tôi nhắc tên một người bạn trai của Liuda người mà tôi vẫn thầm mong sẽ trở thành chồng của chị ấy (đúng theo mơ ước gia đình truyền thống của một thiếu nữ ngây thơ)...

“B có liên can gì nhỉ, khi nào B đến chơi thì tất nhiên chồng cũ của tôi sẽ không đến” – Chị ấy cười hồn nhiên.

“Cũng may B ở xa, không thì chị sẽ khó xử đấy, B ghen thì sao?” - Tôi băn khoăn.

Liuda tròn mắt nhìn tôi rồi phá lên cười “Ghen hả? Vì việc rửa bát sao?”

“Không phải...” – Tôi lúng túng.

“Thế thì có việc gì khác nữa đâu” – Liuda nhún vai.

“Nhưng mà B có tin như vậy không?” – Tôi lại hỏi.

Lần này Liuda nói mà không hề cười, nhưng ánh mắt rất ấm áp.

“Cô bạn nhỏ ngốc nghếch ơi, cô nghĩ rằng tôi sẽ quan tâm tới một người

không biết gì về tôi sao? Không lẽ tôi đã trải qua một lần đổ vỡ mà vẫn không hề học được gì ở cuộc đời?”

“Vậy thì, sao chị không lấy B đi, hai người yêu nhau mà.”

“Cô bé ơi, hề cứ yêu nhau là phải sống với nhau sao? Cô có hình dung B sẽ về ở căn hộ hai phòng này của tôi, rồi không biết chúng tôi sẽ tìm đâu ra không gian để yêu đương cạnh hai đứa con gái ngày một lớn? Hơn nữa việc chuyên công tác của B không dễ dàng chút nào... Hàng trăm vấn đề nan giải sẽ khiến cuộc sống gia đình trở thành địa ngục. Vậy nên, tôi muốn giữ cho mình một chút mơ mộng, một chút lãng mạn... Chúng tôi sẽ là bạn, là người tình, vậy thôi.”

“Nhưng như thế không dài lâu.”

“Vậy trên đời có gì dài lâu? Tình yêu không dài cũng không ngắn. Một năm hay ba mươi năm không có gì khác biệt. Cái chính là thanh âm ta cảm nhận được từ tình yêu ấy. Có những giai điệu say đắm mãnh liệt, trong một phút cũng đủ cho một đời người. Và đôi khi người ta thà chọn nghe một đoạn khúc nhưng trọn vẹn hơn là kéo dài thứ nhạc vô cảm từ các nhạc công đã chán ngấy và lạc điệu... Phải vậy không?”

Liuda nói rồi mỉm cười. Trong cặp mắt nâu của chị ấy bùng lên một vẻ đẹp không sao diễn tả được.

Sau này, khi đã từng trải hơn, tôi hiểu ra vẻ đẹp đó chính là sự hiểu biết và chân thật tới cùng với mọi điều mà cuộc sống mang lại.

MỞ HỘI

(Những mẫu chuyện về Liuda)

Vẫn là câu chuyện về Liuda, người phụ nữ Belarus rất duyên dáng và giản dị, cùng hai cô con gái đều học đàn từ nhỏ và xinh xắn rạng ngời.

Nhìn ba mẹ con lúc nào cũng tươi rói, mà không mấy khi thấy ông bố xuất hiện, có lần tôi buột miệng hỏi (hồi đó tôi mới 19 tuổi nên đặt câu hỏi ngô nghê như thế): “Thế chồng chị đi đâu suốt vậy?”

Chị ấy cười, đôi mắt nâu lấp lánh ánh lên nét hóm hỉnh: “À, nhiều năm trước tôi đã hiểu ra là có một người chồng luôn luôn say rượu có lẽ phiền hơn nhiều so với không có chồng.”

“Thế chị không thử tìm cách thay đổi chồng mình sao?” Thiếu nữ ngây thơ là tôi khi đó đang ôm giấc mộng về tình yêu vĩnh cửu nên rất choáng với việc ly hôn.

Chị ấy lại cười, vui vẻ và cởi mở hơn: “Tại sao tôi phải làm điều ấy, hình như đó là việc của cá nhân anh ta mà.”

“Thế chị không yêu anh ấy sao?” Tôi ngớ ngẩn hỏi lại.

“Yêu hả, lúc anh ta tỉnh thì cũng yêu chút ít nhưng mà hiếm khi anh ta tỉnh lắm.” Chị phá lên cười, hai đứa con cũng cười theo.

Rồi cô bé lớn nói: “Khi nào bố tỉnh rượu bố cũng tạm được, còn khi say mẹ không cho vào nhà. Thật may là bố ở nhà khác, vì ở cùng người say rất mệt.”

“Thế các em có muốn có ông bố tốt hơn không? Ví dụ mẹ lấy chồng khác?”

Các cô bé nhún vai. Rồi cô em ngập ngừng: “Chồng mới của mẹ sẽ không phải là bố thực sự...”

Chị bạn người Belarus lại cười, vành môi đỏ tươi dù không chút son phấn. Và chị nói: “Cô bạn nhỏ ơi, các con tôi chưa từng biết có một người bố tốt như thế nào nên chẳng mất công đau khổ vì không có một ông bố hay ho đâu. Nhưng ngược lại chúng biết rõ có một người mẹ tốt thì sung sướng chừng

nào, phải không các con?” Chị nháy mắt với hai cô bé.

Cô lớn nheo mắt hóm hỉnh: “Nhưng mẹ cũng biết có các cô con gái tốt thì sung sướng cỡ nào mà.”

Và ba mẹ con phá lên cười...

Sau này, mỗi lúc gặp khó khăn trong cuộc sống, tôi luôn nhớ đến những nụ cười rạng rỡ hồn nhiên ấy, và tôi lại tìm cách mở hội với từng hơi thở, bỏ qua ý nghĩ về những điều mình không thể có trên đời.

CHỈ LÀ TÌNH NHÂN

Có đôi vợ chồng rất yêu nhau, nhưng lấy nhau mấy năm vẫn không có con. Hai người lại ở cùng mẹ chồng (bố chồng mất đã lâu), mặc dù bà rất tốt, rất thương các con, nhưng họ vẫn cảm thấy có chút phiền muộn.

Cuối cùng, hai người quyết định đi khám xét kỹ lưỡng, và phát hiện ra người vợ không có khả năng sinh nở.

Người chồng không buồn lắm, anh chỉ thương vợ và động viên vợ bằng lòng với số phận, rồi họ sẽ nhận con nuôi. Nhưng người vợ thật sự đau lòng, còn với mẹ chồng thì đây là cú sốc ghê gớm.

Thế rồi sự yên lặng không bình thường bắt đầu phủ lên căn nhà nhỏ. Những bữa cơm im lặng. Những buổi chiều im lặng. Những câu nói nửa chừng. Những ánh mắt né tránh. Sự im lặng nặng nề hơn cả là từ phía mẹ chồng, sau đó là người vợ. Chỉ mình người đàn ông gượng gạo nói cười, rồi đôi lúc cũng phát bực.

...

Kết cục là người vợ đưa đơn ly dị rồi xin chuyển ra ngoài ở riêng.

Thật bất ngờ, người chồng đồng ý ngay, và tòa xử rất chóng vánh. Tuy nhiên anh vẫn quan tâm chu đáo đến nơi ở mới của vợ cũ, thường xuyên qua lại thăm hỏi cô. Họ trở thành những người bạn thân thiết, và là tình nhân.

Từ khi cô con dâu dọn đi, bà mẹ chồng vui tươi trở lại. Bà luôn khắp khởi hy vọng con trai sẽ cưới vợ mới. Nhưng chờ đợi vài năm vẫn chẳng thấy bóng dáng cô gái nào. Có hỏi thì anh chỉ đánh trống lảng và cười trừ. Gạn hỏi quá thì anh nói: Chưa có ai hợp, mà chọn người để làm vợ thì phải có duyên phận, phải hợp chứ không sẽ khổ lắm.

Nhiều năm trôi qua. Anh chồng và người vợ cũ vẫn sống độc thân. Họ vẫn yêu nhau, một tuần đôi ba buổi anh ngủ lại nhà vợ cũ. Họ vẫn chia sẻ với nhau mọi chuyện như trước, chỉ trừ danh phận vợ chồng và nghĩa vụ gắn liền với danh phận ấy mà thôi.

Bà mẹ cũng biết chuyện này, và tuy âm ỉ song có một cái gì rất kiên quyết ở

người con trai khiến bà không thể mở lời.

Người vợ cũ đôi khi cũng áy náy, vài lần cô giục chồng cũ kết hôn, nhưng anh chỉ cười. Lâu dần cô không nói đến chuyện ấy nữa.

Còn người đàn ông thì phớt lờ mọi lời góp ý từ bạn bè, họ hàng... khuyên anh lấy vợ tìm người nối dõi. Chỉ có một lần anh nói với người bạn rất thân của mình:

– Tôi ly dị để cho cô ấy không bị tổn thương. Vì khi không còn là nàng dâu, là vợ, cô ấy sẽ không có trách nhiệm về việc sinh con hay nuôi con cho tôi, sẽ không cảm thấy có lỗi nữa, áp lực từ phía gia đình tôi cũng sẽ không còn. Nhưng tờ giấy ly hôn không liên can gì đến tình yêu của chúng tôi.

Và họ vẫn là tình nhân, vẫn yêu nhau, vẫn hạnh phúc... cho đến hôm nay.

CHỈ ƯỚC GÌ SƯƠNG KHÔNG VỘI TAN

Tôi có cô bạn yêu đương thiết tha nhiều năm. Hai người họ vì hoàn cảnh nên xa cách nhau khá lâu, nhưng người này vẫn luôn nhớ đến người kia. Và cô bạn ấy đã xây nên cả một thế giới cho tình yêu của mình, giống như một thành phố êm đềm trong sương. Nắng, gió, ánh trăng lọc qua sương trở nên huyền ảo. Mọi kỷ niệm đều lung linh dịu dàng, bụi bặm trần gian ở lại bên ngoài, và mọi tiếng động đều thanh thoát hơn, mềm mại hơn, trở thành giai âm trong veo thanh thản...

Sống trong sương nhiều năm, và hình ảnh người yêu thật sự cũng nhạt nhòa, trở thành mỏng manh như những luồng tơ trời khi ẩn khi hiện... Điệu nhạc của sương thật là mê hoặc, thật là say đắm...

Tới một ngày, bạn ấy có cơ hội gặp lại người yêu. Tất nhiên bạn ấy hồi hộp, bạn ấy rạo rực, bạn ấy băng khuâng... vô vàn cảm xúc đan xen. Bạn ấy hỏi tôi nên làm gì, liệu cái gì sẽ xảy ra giữa hai người, liệu người ấy có yêu bạn ấy như xưa không, liệu người ấy có thấy bạn ấy không còn đẹp như xưa, không còn đáng yêu như xưa?...

Tôi không muốn và cũng không thể trả lời những câu hỏi ấy, tôi chỉ quan sát sự bồi hồi, sự cuống quýt, những sắc màu dịu dàng của mùa thu trên khóe mắt nụ cười của bạn ấy... Và tôi tự hỏi, liệu một thành phố huyền hoặc trong sương chợt tràn ngập ánh nắng rực rỡ sẽ như thế nào? Biết bao mái nhà cũ nát sẽ hiện lên nguyên vẹn dấu ấn thời gian; biết bao bụi bặm, ẩm mốc, rêu phong; biết bao lam than, cỏn cối, đồ vỡ; biết bao loài hoa quen sống trong sương mù mát lạnh sẽ héo tàn ngay tức khắc...

Không phải thành phố mất đi màn sương sẽ không còn đẹp. Nhưng đó là vẻ đẹp trần trụi khắc nghiệt, có sự nồng cháy hoang dại và có sự bẽ bàng cay đắng. Chua chát lộ diện bên cạnh đắm say, những đường gãy góc sẽ phá vỡ nét cong mềm dịu của sương, những hợp âm chói tai sẽ rạch ngang không gian tĩnh lặng mơ màng...

Bạn ấy hỏi mãi, hỏi mãi nhưng có vẻ như cũng không cần câu trả lời, bạn ấy

chỉ cần có ai để trút bớt nỗi lòng, bạn ấy cần có sự động viên, cho bớt nỗi sợ hãi phải lựa chọn, giữa thực tại và mộng ảo...

Thế rồi, có một sự cố xảy ra, rất tình cờ, khiến cho cuộc gặp gỡ không thành. Và tôi nhận thấy trong nỗi luyến tiếc của bạn ấy ẩn giấu cả sự nhẹ nhõm. Cuộc sống đã quyết định hộ cho hai người từng yêu nhau nhưng không nhận ra là từ lâu họ chỉ còn yêu kỷ niệm, chỉ còn sống trong hoài vọng. Và nếu họ dám chân thật với lòng mình, họ sẽ biết rằng tự đáy lòng, cả hai chỉ còn mong ước mỗi một điều: “Ước gì sương đừng vội tan”.

Biết đâu đây, vẻ đẹp lộng lẫy nhất mà bạn gái ấy có được trong cuộc đời chỉ là màn sương mờ ảo mà thôi, màn sương phủ lên những giấc mơ từ lâu đã hoang tàn.

CHUYỆN KHÔNG VUI TÍ NÀO

Tôi có một người chị họ ở quê, đã có cháu nội cháu ngoại, nhưng vẫn là... nàng dâu.

Ngày mười tám tuổi chị khá xinh, lẽ ra đã đi học kế toán, nhưng lại bị bố mẹ ép gả chồng. Chị đã phải cắn răng chia tay với mối tình đầu của mình, về phục vụ gia đình người chồng mà trước khi cưới chị ấy còn chưa biết mặt. Nhà chồng khá đông, ông bà chồng, bố mẹ chồng, các em chồng... nên chỉ nguyên một việc xới cơm đã đủ mướt mồ hôi và thường chị chả mấy khi ăn được no. Sau một năm vất vả làm lụng, chồng lại đi bộ đội nên khổ sở quá chị lặn ra ôm và kiên quyết bỏ về nhà mẹ đẻ.

Sau đó người chồng trở về, năn nỉ vợ quay trở lại, và chị ấy đã mủi lòng mà nghe theo. Từ đó đến nay chị ấy chưa từng có một ngày hạnh phúc. Anh chồng không phải người xấu, nhưng chậm chạp ù lì, hơn nữa giữa hai người chưa từng có tình yêu, dù họ đã có tới bốn mặt con.

Bố mẹ chồng chị coi thường con trai, con dâu vì hai người là nông dân, ít học, thua các cậu con trai khác, nên đối xử khinh khi, lạnh nhạt. Hai người phải bươn chải làm nên từ tay trắng chứ chẳng thừa hưởng bất cứ thứ gì từ nhà chồng (dù nhiều năm làm người giúp việc không công và đã chăm sóc ông bà chồng cho đến khi chết).

Tới khi đất đai lên giá, bố mẹ chồng chị bán đất xây được nhà và gom được một số tiền liền trao tất cả cho người con trai út (là giáo viên) để sau này nhờ vả người con đó.

Chị tuy tủi thân nhưng vốn là người nhân hậu nên vẫn thăm hỏi quà bánh đến nhà chồng, dù đã ra ở riêng và bị bố mẹ chồng cùng các em chồng coi thường.

Đến một ngày mẹ chồng chị ngã bệnh nằm liệt giường. Lúc ấy cô con dâu út mới thấy việc thừa hưởng căn nhà và số tiền của bố mẹ chồng là không thấm vào đâu so với nhiều năm ròng rã chăm sóc người ốm.

Thế là sau vài năm, chán ngấy cảnh bưng bô đồ chậu cho mẹ chồng (tính khí cũng khá cay nghiệt) cũng như chịu đựng những thói quen của bố chồng

(rượu chè và thô tục), cô con dâu út triệu tập cuộc họp gia đình để đề nghị phân công việc nuôi bố mẹ chồng cho cả mấy anh em, chứ mình cô không thể cáng đáng được nữa.

Sát ngày đi họp, chị ấy rất lo lắng, bèn hỏi ý kiến mấy chị em ruột. Có nhiều ý kiến khác nhau, riêng cô em út nói đây là cuộc họp những người con đẻ của ông bà, con trai và con gái, chị là con dâu đứng ngoài lắng nghe thôi, chị không có bất cứ nghĩa vụ gì, vì ông bà cũng chưa bao giờ tử tế với chị. Tuy nhiên, nếu chồng chị nhận bà về nuôi, thì chị có thể cùng anh ấy trông nom mẹ, nhưng với điều kiện anh ấy không phó mặc cho chị.

Đến hôm họp, chị ấy lại gọi cho cô em út: “Anh ấy không chịu đi họp cô ơi, anh ấy lảnh quá chả biết ăn nói ra sao, bảo tôi thay mặt.”

Cô em bảo: “Nếu anh ấy còn không buồn quan tâm đến mẹ đẻ của mình thì chị đi làm gì. Thực lòng bà ấy có bao giờ đếm xỉa đến chị và có coi chị ra gì đâu.”

Chị ấy vẫn bần khoản: “Sợ mang tiếng chết cô ơi.”

“Thế thì chị động viên anh ấy đi họp đi, mẹ là mẹ của anh ấy cơ mà.”

Cuối cùng cả anh và chị ấy cùng đi. Sau này, chị ấy kể lại, cuộc họp đã biến thành một trận cãi vã kinh hoàng giữa mấy nàng dâu. Các cô con gái của ông bà tuyên bố xanh rờn: “Chúng tôi đã lấy chồng là hết trách nhiệm, con gái là con người ta, con dâu mới thật mẹ cha mua về mà.” Các ông con trai thì nín thinh vì xưa nay có biết việc chăm sóc người khác là gì đâu. Thế là các nàng dâu xúm vào móc máy nhau, so bì xem ai được ông bà cho nhiều tài sản, ai được cho ít... rồi kết luận: “Cha mẹ đã cho chú út thừa hưởng căn nhà và tiền bạc, đất đai thì cứ ở với chú, các con dâu sẽ thay nhau lên chăm sóc và đóng góp kinh tế tùy theo mức độ được hưởng của cải từ ông bà, thế là công bằng.”

“Thế chị thì sao?”, có lần tôi hỏi. “Tôi là dâu trưởng nên vẫn phải đóng góp phần hơn, nhưng nhận mẹ chồng về nuôi thì tôi kiên quyết không nhận vì nhà tôi chật, tôi quá nghèo và hơn nữa tôi đã nuôi ông bà chồng rồi.”

Vậy là từ đó, cứ vài tháng các cuộc họp lại diễn ra, lại tranh cãi liên miên, lại khóc lóc, so bì, đấu đá... Và không một người con nào do bà sinh ra (4 trai, 4 gái) chủ động tham gia hay có ý kiến về việc chăm sóc mẹ, mà bà như hòn đá

bị đẩy qua đẩy lại giữa những người con dâu mà bà đã “mua về” với giá rất rẻ
mạt nhiều năm trước.

CHUYỆN TƯƠNG KHÔNG VUI MÀ VUI

Tôi quen một cô em làm kế toán người Sóc Sơn, khá xinh và lanh lợi, cô có người yêu là bộ đội chính quy ở Bắc Ninh, nghe nói hai người yêu nhau cũng đã lâu, nhưng mãi không thấy nói gì đến cưới xin. Ở quê chuyện này hơi lạ, vì cô ấy cũng không còn quá trẻ so với tuổi lấy chồng.

Có lần vợ chồng tôi hỏi đùa: “Bao giờ cho anh chị ăn kẹo.” Không ngờ cô ấy kể một mạch về chuyện tình của mình. Thì ra anh người yêu muốn cô sau khi lấy chồng về ở với bố mẹ anh ở Bắc Ninh, cô thì lại muốn thuê nhà gần nơi chồng đóng quân (cách nhà bố mẹ khoảng vài chục cây) để hai vợ chồng gần nhau, cứ dằng dằng mãi chưa bên nào chịu bên nào nên không đi đến cưới xin được.

Cô ấy bảo: “Nếu có anh ấy ở nhà thì có khi em còn cố chịu đựng mà ở với bố mẹ chồng và em chồng (nhà anh này còn một cô ‘giặc bên Ngô’ nữa), nhưng anh ấy cứ ở xa để em một mình làm dâu nơi đất khách quê người thế em ngại lắm. Có lúc em cũng nghĩ mình ích kỷ chẳng, hay là cố lên, nhưng rồi em lại sợ. Anh chị bảo em có đòi hỏi quá không?”

Chồng tôi nói luôn: “Theo anh em nên thôi quách thằng người yêu ám ớ ấy đi. Nó chả biết yêu là gì đâu.” Tôi và cô ấy đều ngớ người, tưởng chồng tôi đùa. Anh ấy liền tiếp luôn một tràng nữa: “Nó cưới vợ về cho bố mẹ nó, để có người thay nó chăm sóc ông bà, chứ đâu phải vì yêu em, nếu yêu em nó sẽ muốn ở gần em, sẽ quan tâm đến cảm giác của em, còn nếu để chăm sóc bố mẹ thì em chăm sóc bố mẹ để em đi đã. Tự nhiên đi lấy chồng rồi vẫn ở một mình, lại đi làm người giúp việc không công làm gì.”

Cô kế toán lặng im, không nói gì. Tôi thì thấy ông xã rất có lý.

Một tháng sau thấy cô kế toán tự nhiên nhuộm tóc, ăn mặc đẹp hơn, trẻ trung phơi phới.

Tôi hỏi: “Sắp cưới à? Thế nào rồi?”

Cô ấy cười rất tươi: “Đâu có, em chia tay người yêu rồi. Anh nói đúng chị ạ!

Em về nghĩ kỹ, thấy người yêu em cũng chả yêu gì em thật, thôi cứ chia tay cho nó lành, còn hẹn hò với các anh khác chứ không già mất chị ơi.”

“Buồn không?”

“Mới đầu có chút ít, sau em cũng nhận ra em chả yêu anh ấy nữa, chẳng qua trước cứ nể nang, sợ mang tiếng là tệ thôi.”

Chúc mừng cô em xinh tươi, cô đã biết sống thật với chính mình.

CHUYỆN TƯỞNG NHƯ KHÔNG CÓ THẬT

Tôi có một người bạn nam nhỏ tuổi hơn, chị em ít khi gặp nhau nhưng nói chuyện rất hợp. Nhiều năm chả thấy cậu ấy có cô nào. Đôi lúc đến chơi tôi hỏi:

“Sắp cưới vợ chưa?”

Cậu ta lại nhe răng cười: “Có đủ điều kiện mới được chị ơi.”

“Điều kiện của em thì còn thiếu gì?”

“Đủ hết, thiếu mỗi cô dâu thôi.”

Dùng một cái nhận được thiệp mời. Hôm đám cưới, bạn bè ai cũng ngỡ ngàng, không phải vì cô dâu rất đẹp, đám cưới rất hoành tráng (cả hai bên đều con nhà gia thế) mà vì không hiểu cậu ấy tìm ra cô gái này từ đâu nhanh quá vậy, cách đây vài tuần bạn bè thân thiết nhất còn không thấy cậu nói gì đến chuyện yêu đương, huống hồ là cưới xin. Hơn nữa trông cô dâu rất buồn, mắt như ngân ngấn nước. Riêng chú rể vẫn “tung tung” như ngày thường.

Vài tuần sau, tình cờ gặp cậu ở một quán cà phê khá vắng, thấy cậu đang tự lự hút thuốc một mình bên tách trà đã nguội, tôi hỏi:

“Thế nào, hạnh phúc không?”

“Em đang tập.”

“Hạnh phúc mà cũng phải tập sao, thế em yêu cô ấy từ khi nào mà giấu kỹ thế?”

“Quen từ nhỏ, nhưng chưa hề cầm tay trước khi cưới.”

“Vậy...?”

“Trước đám cưới mười ngày em còn không biết rằng mình sẽ lấy vợ.”

“Hả?”

Một lúc lâu tôi không biết nói gì. Và đột nhiên cậu ấy lên tiếng, nói rất chậm, rất nhỏ, như chỉ cho bản thân mình, và gương mặt cậu có một vẻ trầm ngâm rất lạ, mất đi vẻ “tung tung” thường ngày. “Chắc chị cũng biết cô ấy vừa mới bị người yêu cho rơi, hắt bỏ đi nước ngoài, để cô ấy ở lại với cái thai ba tháng, rồi không may cô ấy lại bị sảy. Khi em hỏi cô ấy có muốn lấy chồng không, cô ấy gật. Và thế là cưới nhau. Bố mẹ cô ấy và bố mẹ em thân nhau từ nhỏ mà, nên hai anh em cũng quen biết, chỉ chưa thân mà thôi.” Thực ra tôi không biết gì hết, nhưng tôi im lặng chờ cậu nói tiếp. Chắc chuyện cô gái khá tai tiếng với một gia đình có địa vị như thế, và cậu bạn nhỏ của tôi lại muốn làm việc nghĩa hiệp đây.

“Em nghĩ rằng em có thể yêu cô ấy” - Cậu nói nhẹ nhàng nhưng dứt khoát.

“Nhưng cô ấy có yêu em không?”

“Em không biết, cô ấy đồng ý sống bên em, thế là được rồi.”

Bằng đi hai năm, một hôm tôi lại gặp cậu em ngồi tư lự trong một quán cà phê khác, có điều trước mặt là một ly rượu mạnh. Thấy tôi cậu cười toét miệng và nhanh nhẩu chìa cho tôi xem ảnh bé gái khoảng một tuổi, giống cậu như lột.

“Sao, sống ổn không? Cảm giác làm cha có thú vị không?” - Tôi hỏi.

“Em đang tập chị ơi.”

“Hai vợ chồng thế nào?”

“Em nghĩ rằng ổn, em đã hiểu ra rằng em có yêu cô ấy.”

“Còn cô ấy thì sao?”

“Cho đến giờ cô ấy vẫn đồng ý sống bên em.”

Rồi hai năm nữa, lại một quán cà phê, lần này ở tít ngoại thành, không hiểu cậu ta làm gì mà lang thang ra mãi tận đây. Trước mặt cậu chỉ có một ly nước trắng và cái gạt tàn đã gần đầy miệng. Nhìn thấy tôi, cậu ta vui mừng kêu lên:

“Lâu không gặp chị.”

“Ừ, thế dạo này con gái lớn chưa?”

“Em đưa con về nhà bà chị chơi, tranh thủ ra quán ngồi cho tỉnh cái đầu một chút?”

“Vợ đâu?”

“Chia tay rồi.”

“Sao vậy?”

“Cô ấy đã có người yêu khác, cô ấy không thể sống với em.”

“Vậy...”

“Em ồ, nuôi con bé, thỉnh thoảng mẹ nó về.”

Tôi sững sốt quá không biết nói gì. Cậu ta cũng im lặng hồi lâu rồi lại thốt lên nho nhỏ như tự nói với chính mình.

“Em hiểu ra rằng em vẫn yêu cô ấy.”

“Sống một mình có khó lắm không?”

“Em vẫn đang tập chị ơi.”

“Tập tập cái gì, em định tập suốt đời sao?”

“Vâng, em vẫn tập yêu mà, có điều mỗi giai đoạn con người ta yêu một cách khác nhau.”

“Em có buồn không?”

Hỏi xong tôi thấy mình thật vô duyên, không ngờ cậu lại toét miệng cười.

“Không, em không buồn đâu chị.”

Nhìn nụ cười hồn hậu và ánh mắt bình lặng như mặt hồ một ngày hè quang đãng không gợn sóng, tôi biết cậu nói thật lòng. Và tôi chợt nghĩ, ừ nhỉ, sao lại buồn khi người ta có thể yêu một cách đơn giản và vô tư như thế, yêu khi người đến, yêu khi người ở bên và yêu cả khi người đã đi xa...

CHUYỆN THẬT NHƯ BỊA

Có người bạn tôi không gặp đã lâu, rồi tình cờ nhìn thấy trong cuộc họp mặt khá đông. Nàng ấy nom trẻ trung, vui vẻ và còn... ăn diện hơn xưa. Tôi hỏi han chuyện công việc, rồi chồng con và nàng nói tỉnh bơ: “Chia tay rồi, con tó nuôi cả.”

Nhìn vẻ mặt ngớ ra của tôi, nàng cười lẩn cười bò: “Sao? Cậu định hỏi tó bỏ chồng mà lại trẻ trung rạng rỡ thế này hả? Thì chính là nhờ bỏ chồng đấy hi hi.”

“Minh nhớ không nhầm thì anh ấy khá là hay, giỏi giang, hiền hậu, cũng rất yêu vợ...” Tôi hỏi lại, không khỏi có chút nuối tiếc.

“Đúng, anh ấy hay lắm, mỗi tội yêu mẹ quá, tó đành bảo nên sống với mẹ thôi, chưa đủ tuổi lấy vợ đâu.”

“Sao vậy, yêu mẹ thì có gì sai chứ?”

“Vấn đề là yêu mẹ như người đàn ông đã trưởng thành hay theo kiểu bê con chưa bỏ bú. Chồng tó thuộc kiểu thứ hai nên không chung sống được.” Nàng ta vừa nói vừa tùm tùm cười.

“Xung đột to à?” - Tôi lại hỏi.

“Không, chỉ là sau khi về nước (bọn tó ở nước ngoài khá lâu), anh ấy muốn cả nhà đến sống với bố mẹ một thời gian. Tó đã giao hẹn chỉ ở tạm thời khi chưa xây xong nhà riêng thôi, mà nhà ngay cạnh nhà ông bà chứ có xa xôi gì đâu. Nhưng rồi xây nhà xong cũng không dứt ra được, lại đem nhà cho thuê, và cứ ở với ông bà. Dần dần tính cách “bê con” của chồng tó mới lộ ra hết. Nhất nhất cái gì cũng làm theo ý mẹ. Nhiều chuyện lắm. Tó cũng vì bọn trẻ con mà cho qua. Nhưng có một lần, bà lục lọi đồ đạc trong bàn làm việc của tó, bị tó bắt gặp. Tó nhẹ nhàng nói với bà, là bà không được làm thế, thì bà phản ứng, nói là cô đang ở nhà tôi, tôi có quyền... Đang nói qua nói lại thì chồng tó về. Bà bù lu bù loa nói tó láo hốn này kia, và bảo: “Thôi tao coi như bao nhiêu năm nuôi con đổ xuống sông xuống biển, bây giờ chỉ có vợ mày là nhất, tao còn sống làm gì...” Cậu biết anh ấy trả lời sao không: “Mẹ ơi, con trước tiên là của mẹ, con không bao giờ bỏ mẹ, chứ còn vợ thay khi nào cũng

được.” Tở tái mặt hỏi: “Anh nói gì?” Chồng tở đáp: “Thì cô nghe rồi đấy, ai không ở được với mẹ tôi là phải ra khỏi cái nhà này”, và thế là mọi chuyện chấm dứt.

“Chắc anh ấy chỉ nói vậy để trấn an bà thôi?”

“Có thể, nhưng lúc ấy tự nhiên mọi tình cảm trong tở bay sạch, chả buồn bã, tức giận, yêu thương gì hết, có cái gì trống rỗng lạ lẫm, và tở ngồi viết đơn luôn, yêu cầu nuôi cả hai đứa con, có phương án chia tài sản đường hoàng, rồi đưa cho anh ấy ký. Bà có vẻ hoảng, cứ lăm lét nhìn cả hai nhưng không dám nói câu nào, ông thì mãi xem vô tuyến ở tầng trên nên không biết. Chồng tở mới đầu ngạc nhiên, nhưng trước cặp mắt của mẹ vẫn cương quyết ký.”

“Rồi sao nữa?”

“Tở gửi đơn lên tòa, và ngay hôm sau dọn ra khỏi nhà cùng các con. Tở cũng chọn lúc không có ai ở nhà để đi một cách lặng lẽ. Không ai biết ba mẹ con tở ở đâu. May mà lúc ấy mùa hè nên các con tở được nghỉ. Ba mẹ con đi tắm biển đã đời, cắt hết điện thoại. Trong thời gian đi nghỉ, tở tranh thủ giải thích cho các con về cuộc sống sắp tới, chúng hơi buồn nhưng có vẻ cũng thông cảm. Lâu nay chúng đã quá chán cuộc sống hủ lậu trong gia đình tở rồi...”

“Thế là chia tay à?”

“Ừ! Tất nhiên anh ấy, cả bà mẹ chồng nhiều lần tìm tở để thuyết phục nhưng tở không gặp. Với bà mẹ chồng thì tở nói thẳng là tở không có quan hệ gì cả, nhưng các cháu sau này tở vẫn cho về thăm theo quy định pháp luật. Còn với chồng thì tở tuyên bố là chỉ gặp nhau ở tòa án thôi, không còn mảy may tình yêu nữa, mà không còn tình yêu làm sao chung sống.”

“Anh ấy không thanh minh gì sao?”

“Có chứ, anh ấy bảo chỉ vì bức quá nên nói liêu thôi, với lại anh muốn mẹ đỡ tủi thân, chứ anh vẫn yêu vợ. Tở bảo thế thì anh cứ yêu vô tư, em thì hết rồi. Hơn nữa em không thích những con bê con đang còn bú, anh lo cai sữa cho mình đã rồi hãy lấy vợ, em thì không đủ kiên nhẫn chờ đến ngày đó.”

Cô bạn tôi phá lên cười. Và phải nói rằng nụ cười của cô ấy thật đẹp, thật sáng khoái, một vẻ đẹp đầm thắm mà tôi chưa từng thấy ở cô những ngày còn

tré.

CHUYỆN VUI VUI ĐỜI THƯỜNG

Tôi có một người bạn nam rất yêu mẹ, theo cách mà tôi nghĩ là người mẹ nào cũng mong được người con trai yêu thương như vậy.

Cụ thể hơn, anh ấy luôn quan tâm đến nhu cầu thiết thực của mẹ, sự bình an nội tâm, sự tự tôn của bà... nhưng hoàn toàn chủ động, như một người đàn ông trưởng thành, chứ tuyệt nhiên không để mẹ can thiệp vào bất cứ việc gì trong cuộc sống riêng tư. Nghề nghiệp, cách sống, tình yêu, tương lai... chỉ là câu chuyện của hai vợ chồng anh ấy, những người đã tự nguyện chọn lựa làm bạn đời của nhau. Và anh ấy cũng rất rõ ràng với mẹ về điểm này.

Ngày ngày mới lấy nhau, anh đã nói với mẹ, một cách tế nhị, nhưng thẳng thắn, rằng “hai chúng con là một gia đình”, và “việc yêu thương chăm sóc mẹ là việc của những người con đẻ của mẹ, do mẹ sinh ra và nuôi dưỡng, còn các con dâu rể thì hoàn toàn tự nguyện và... tùy duyên”, tùy duyên có nghĩa là tùy theo sự phát triển tình cảm của cả hai bên.

Và cho đến nay, quan hệ giữa gia đình nhỏ của anh với bà mẹ vẫn rất tốt. Bà ở quê, gần các cô con gái, cùng vài đứa cháu ngoại, có bạn bè hàng xóm của bà, có một phần tổ tiên, họ tộc, có ngôi nhà riêng của bà, có cách sống của bà (ông mất đã lâu rồi). Vợ chồng anh ấy vẫn sống ở thành phố, thường xuyên đi công tác nhưng luôn quan tâm đến bà, thường xuyên về thăm và lo cho bà chu đáo... Ai nấy được sống thoải mái với cách mà mình lựa chọn, không quá gần để khiến cho nhau ngột thở...

Đặc biệt nhất là, mặc dù rất yêu mẹ, nhưng anh ấy không hề có ý “tuân lời” mẹ. Ngược lại, anh ấy hay nói với vợ và cả với các bạn: “Người già dễ tủi thân, người già như con trẻ, đôi khi cần được hướng dẫn, được che chở, không ai lại dờ hơi để một người đã đến tuổi cần chăm sóc chỉ huy mình, nhưng nói thế nào, làm thế nào để đừng tổn thương là được.” Đặc biệt đối với những vấn đề liên quan đến sự tự do cá nhân của bản thân thì anh ấy rất kiên quyết, không hề khoan nhượng...

Bà mẹ chồng rất tốt, nhưng lâu lâu cũng hay “kể công” tí, giống các bà già nông thôn, kiểu như “mẹ nuôi con khổ sở...”, hay “mẹ hy sinh mọi thứ...”, kể cho vui thôi, cũng không có ý gì vì bà rất thương con cháu. Nhưng anh ấy

thường đáp lại, nửa đùa nửa thật “Mẹ đẻ thì lo mà nuôi, đẻ nhiều thì khổ nhiều chứ kêu ai”. Bà chẳng bực mình lại còn cười phì, và quan hệ mẹ con vẫn đầm ấm. Tuy nhiên sau này bà không kể nữa, có lẽ vì thấy con trai nói có lý.

Ngày còn thanh niên, đôi khi nghe mẹ anh ấy “tự khen” bản thân hơi nhiều, anh ấy còn nói với mẹ, cũng nửa đùa nửa thật, rằng “Con sau này không bao giờ lấy người như mẹ”. Bà cười và bảo “Cứ lấy được người như tao đã phúc”. Anh ấy cũng cười rồi nói “Phúc với bố chứ không phúc với con, con và bố khác nhau mà”...

Những câu chuyện đùa vui ấy chứa rất nhiều sự thật. Nhưng sự triu mến, sự quan tâm, sự cảm thông (cả với những hạn chế, những nhược điểm của cha mẹ) khiến cho không ai mất lòng. Là câu chuyện giữa những người yêu thương nhau sâu sắc mà. Chính vì yêu thương sâu sắc nên anh ấy biết rõ mẹ mình cũng như bất cứ ai không là người hoàn hảo, và vì không ảo tưởng, không tôn thờ mù quáng nên anh ấy luôn biết cách hướng dẫn mẹ, bảo vệ mẹ, tôn trọng con người thật sự của mẹ (chứ không phải huyền thoại trong tưởng tượng).

GẮN BÓ

Gặp một người bạn lâu năm, rất lâu năm, nhưng không thể gọi là bạn cũ, vì dù ít gặp nhau, ít trò chuyện cùng nhau nhưng tôi và anh ấy vẫn luôn biết rằng người này là bạn của người kia, có nghĩa là niềm vui của người này sẽ khiến người kia vui sướng, và sự bất ổn của người này cũng sẽ khiến người kia ưu phiền. Vậy cũng đã là nhiều lắm trong cõi đời ngổn ngang này. Nhớ một lần từng hỏi anh ấy: “Sao anh vẫn chưa tái hôn, sống một mình đã lâu rồi không thấy cô đơn ư?” Câu trả lời thật bất ngờ: “Vậy em nghĩ người ta lấy vợ chỉ để cho đỡ cô đơn sao, có thật là sống cạnh một người xa lạ sẽ bớt cô đơn không?” Tôi chợt nghĩ: “Ừ nhỉ, bản chất con người là cô đơn mà.”

“Nhưng dẫu sao, có ai đó chăm sóc vẫn hơn chứ?” Tôi cố cãi lại, theo thói quen thường tình của phụ nữ, vẫn coi đàn ông là những đứa trẻ to xác cần được che chở. Câu trả lời lần này còn bất ngờ hơn: “Để chăm sóc anh có thể thuê người giúp việc, hơn nữa nấu ăn, giặt là và những việc tương tự anh cũng có thể làm tốt, con cái anh cũng đã có. Anh chỉ cần ai đó để anh có thể yêu thương, có thể chăm sóc và cho người ấy những gì anh có thể trao tặng.”

Lần này thì tôi im lặng rất lâu. Bởi vì tìm một người phụ nữ có khả năng chăm sóc người khác, kể cả trẻ trung xinh đẹp hay tháo vát đối với anh ấy quả thật không khó, vì anh ấy giàu có, giỏi giang, tử tế, kể cả tìm người thích anh ấy thật lòng (chứ không phải sự hào nhoáng của anh ấy) cũng không khó, nhưng tìm người để anh ấy có thể yêu được thật sự lại là câu chuyện khác. Điều đó thì anh ấy có thể chẳng bao giờ toại nguyện. Mặc dù vậy, sau một lần nhăm lẩn, anh ấy không muốn phí hoài đời mình lần thứ hai, anh ấy muốn dành cho trái tim một sự xa xỉ lớn: Chờ đợi.

Có rất nhiều người đã từng tranh luận, bàn cãi với tôi về hình mẫu người chồng, hay người vợ tốt. Thật là chín người mười ý, nhưng đa số đều nói về những đức tính này nọ cần thiết cho cuộc sống chung, cho gia đình, con cái... Ví dụ như phụ nữ phải tế nhị, biết làm đẹp, chăm chỉ, đảm đang, nhân hậu... Đàn ông cần phải có địa vị, học thức, lịch thiệp... Chưa thấy ai nói thẳng với tôi điều mà tôi vẫn tâm niệm lâu nay nhưng ít khi thổ lộ: “Muốn gắn bó chỉ với người khiến ta có thể yêu thương.”

Tôi chợt hiểu tại sao tôi và anh ấy lại là bạn lâu đến thế (chỉ là bạn thuần túy

theo nghĩa đen). Vì bạn là người ta có cùng ít nhiều niềm tin, ước vọng, quan điểm sống, và đôi khi nhìn vào bạn như nhìn vào tấm gương, ta thấy một phần của chính mình.

Làm sao tìm được người ta có thể yêu thương? Cái đó không phụ thuộc vào ta, đó là một món quà của cuộc sống!

Điều duy nhất tôi nghĩ có thể làm là hãy kiên nhẫn, và không xây dựng sẵn một hình mẫu nào, một yêu cầu nào ở người mà ta sẽ gặp, dù là trong tâm tưởng. Rồi khi gặp người ta yêu, hãy yêu trọn vẹn con người đó, chứ không phải một tập hợp các ưu điểm của người đó. Hãy cảm nhận hạnh phúc trong từng việc ta đang làm cho người đó, chứ không phải chờ đợi những việc người đó sẽ làm cho ta, và vun xới sự cảm thông sâu sắc với người đó trong từng phút giây chung sống.

Sau này, tôi nhận ra một điều từ câu chuyện với người bạn lâu năm ấy: “Tôi đã và vẫn sống theo cách mà anh ấy muốn sống, dành cuộc đời cho người mình yêu thật sự. Nhưng để có điều đó cũng phải đi qua nhiều chông gai lắm, và cần rất nhiều, rất nhiều can đảm. Có lẽ trong thâm tâm, tôi không muốn bạn mình phải trải qua thêm những sóng gió, và biết đâu rất nhiều cay đắng nữa, mà rốt cuộc cũng chưa chắc có tìm được người anh ấy yêu hay không, thôi thì cứ thỏa hiệp để cuộc đời được bình an. Nhưng khi nghe anh ấy trả lời như vậy, tôi mới thấm thía rằng không bao giờ có bình an trong thỏa hiệp và lòng can đảm để yêu, để sống hết mình có trong từng con người, có điều ai đó nhớ còn ai đó quên đi mà thôi.”

HOA TRONG ĐÁ

Khi hai người sắp lấy nhau, cô hay băn khoăn về cuộc đời nhiều sóng gió đã qua của mình. Có lẽ vì cô quá yêu anh, muốn tặng anh một món quà không tì vết. Nhiều lần cô thở dài, tiếc rằng mình không gặp anh sớm hơn, thời còn là thiếu nữ, chưa biết đến bất hạnh và chưa trải qua bao thăng trầm. Nhiều lần cô ước ao giá như anh là người đàn ông đầu tiên của đời mình...

Khi cô buột miệng nói ra điều ấy, anh điềm nhiên trả lời:

“Nếu anh gặp em khi em còn là thiếu nữ, chắc chắn anh chẳng yêu em đâu.”

“???”

“Vì anh thích những người phụ nữ từng trải, các cô bé mới lớn chỉ khiến anh muốn đưa đi chơi và cho ăn kẹo thôi, chứ không trở thành bạn đời được.”

“Nhưng mà...”

“Nhìn xem, những nụ hoa hàm tiếu bao giờ cũng đẹp, nhưng đó là vẻ đẹp của tuổi thanh xuân, vẻ đẹp ấy nông cạn, chỉ khiến anh vui mắt chứ không khiến lòng anh rung động. Nhưng những bông hoa đã trải qua mưa gió mà vẫn đẹp thì đó là những bông hoa đã được tôi luyện, chúng là hoa nở trong đá, vẻ đẹp ấy sẽ rất bền vững và không phai mờ theo năm tháng.”

Rồi họ lấy nhau.

Đã nhiều năm trôi qua, đóa hoa hạnh phúc nở trong đá của họ vẫn rạng rỡ, dù trên phiến đá rêu xanh đã hằn lên dấu vết thời gian...

CHUYỆN VUI VỀ “NÀNG DÂU”

Một người bạn của tôi kể về kinh nghiệm khi về làm dâu của mình, nghe cứ như chuyện đùa nhưng lại rất thật. Mẹ chồng cô ấy là người rất tốt bụng, chu đáo với họ hàng nội ngoại, luôn kính trên nhường dưới, luôn lo lắng cho gia đình hòa thuận và không bao giờ nói xấu sau lưng. Bà cũng tháo vát đảm đang, hy sinh hết lòng cho chồng con và cũng coi tình cảm là thứ quan trọng nhất.

Tuy nhiên như mọi người quá tốt khác, bà tự cho mình là tấm gương và sống gần một tấm gương ắt không dễ dàng, nhất là với cô bạn của tôi, người chẳng bao giờ có thần tượng.

Mẹ chồng cô ấy luôn luôn mong muốn có một nàng dâu tiếp quản “sự nghiệp dòng họ” của bà, đối nội đối ngoại, giỗ chạp tết nhất... Điều mà cô ấy rất khó thực hiện vẹn toàn vì cô ấy là nghệ sĩ, sống ở thành phố, tính tình lại thẳng thắn hồn nhiên, thích gì nói nấy, yêu ghét rõ ràng và gần như không biết lấy lòng ai bao giờ.

Vậy là cô ấy phải tuyên bố ngay “lãnh thổ” của mình.

Đầu tiên, cô ấy nói rằng rất tôn trọng bà, nhưng sẽ không tiếp tục “sự nghiệp” của bà được. Do điều kiện về địa lý, nghề nghiệp, cô ấy không có thời gian cho việc quanh năm lễ lạt thăm hỏi họ hàng, trừ ngày Tết hay những ngày giỗ chính. Nhưng cô ấy sẵn sàng giúp đỡ những người thân khi nào có việc hệ trọng thực sự, tất nhiên trong khả năng cho phép. Hơn nữa cô cũng không muốn và không thể cứ đi khắp nơi chào hỏi khách sáo với những người họ hàng xa mà cô ít biết và chưa hẳn đã quan tâm. Và với tính cách nghệ sĩ, cô ấy muốn cho mình cái quyền được thẳng thắn, nếu không ưa ai có thể không nhớ đến người đó, tất nhiên vẫn giữ phép lịch sự tối thiểu khi tình cờ gặp mặt.

Thứ hai, cô ấy nói sẽ đảm bảo chăm sóc nuôi nấng mẹ chu đáo, đáp ứng mọi nhu cầu cá nhân của bà (kể cả việc thăm hỏi giỗ chạp), nhưng kiên quyết tránh những gì phô trương rườm rà (điều rất dễ xảy ra ở làng quê), vì vợ chồng cô hướng tới một đời sống không thiếu thốn nhưng giản dị, để có thời gian cho sáng tạo.

Thứ ba, cô ấy nói rõ quan điểm đối với anh em họ hàng là mỗi người đều phải tự lập, việc giúp đỡ ai và giúp đỡ như thế nào là tùy tâm và tùy điều kiện.

Thứ tư, cô ấy nói, hai vợ chồng sẽ duy trì cách sống thường xuyên đi xa, sống tự do phóng khoáng, không vào làm nhà nước, không quan tâm địa vị hay danh vọng, cho nên bà sẽ không thể có cơ hội khoe khoang về các con mình hay so đo với những người khác.

Thứ năm, cô ấy nói rõ quan điểm việc nuôi dạy con, kể cả việc đặt tên con là của cô ấy, rồi đến chồng cô ấy, bà chỉ có thể góp ý nhưng không thể can thiệp.

Cuối cùng, cô ấy bày tỏ lòng ngưỡng mộ chân thành đối với sự tử tế và chu đáo của bà, cũng như nhiều tính cách tốt đẹp khác, đồng thời cũng thông cảm cả những khiếm khuyết của bà. Nhưng ngược lại, cô không cho rằng mình phải noi theo chút nào vì cô có cách ứng xử của mình, có khả năng khác, lòng tốt kiểu khác và cô không cho là hay hơn hoặc dở hơn mà chỉ là khác nhau thôi, và cô không thấy có lý do để thay đổi.

Cô bạn tôi cũng tuyên bố luôn về “lãnh thổ” của bà như thế này:

Cô tuyệt đối tôn trọng tình cảm mẹ con của bà và chồng mình, không bao giờ va chạm đến điều đó, ngược lại cô sẽ bằng mọi cách hỗ trợ chồng trong việc săn sóc bà, không vụ lợi và hết sức tự nguyện.

Cô và chồng sẽ đảm bảo đời sống yên ấm cho bà chừng nào bà còn sống và không đòi hỏi bất cứ gì ở bà, kể cả sự quan tâm.

Cách sống của bà, suy nghĩ của bà sẽ được tôn trọng tuyệt đối, và cái gì có thể hỗ trợ được bà (đưa bà về quê ngoại chơi, làm giỗ, thăm hỏi họ hàng), hai vợ chồng cô sẽ hết lòng.

Nếu các anh em ruột và những người thân thiết của chồng cô cần giúp đỡ bất cứ điều gì, cô sẵn sàng đáp ứng trong khả năng của mình mà cũng không đòi hỏi đền đáp, dù chỉ là câu cảm ơn.

Tóm lại bà sẽ có các con là bức tường vững chắc để bảo vệ bà trong những năm tháng tuổi già, ngược lại bà sẽ tôn trọng cách sống và cách suy nghĩ của các con.

Mẹ chồng cô hoàn toàn nhất trí với “hiệp ước” đó (chỉ không in ra giấy và ký tên thôi), và cho đến nay hai bên chung sống tương đối hòa thuận (tất nhiên bà vẫn ở quê chứ không ở cùng hai vợ chồng cô), bà quý cô vì cô cũng tốt bụng và đảm đang như bà, còn phần tính cách nghệ sĩ của hai vợ chồng bà coi như “sự kỳ quặc vô hại” và miễn bàn. Thế là mọi sự êm đẹp cả.

Tuy nhiên cô bạn của tôi vẫn tâm sự rất thật lòng, rằng cô không thể yêu thương bà như mẹ đẻ của mình, cũng như bà không thể xót cô như con gái được, cái đó theo tôi cũng là lẽ tự nhiên. Thay vào đó, giữa bà và cô có tình cảm gắn bó như đồng minh vì họ cùng yêu quý hai “đối tượng” là chồng và con trai cô.

“Hai nước láng giềng nếu không xâm phạm lãnh thổ thì có thể là đồng minh rất tốt.” Cô ấy hay nói thế rồi cười thật tươi, thật rạng rỡ và hồn hậu...

LỠ MỘT MÙA HOA

Ngắm ra cho kỹ, hoa lá dạy cho con người được rất nhiều điều. Trong chốn cỏ cây thanh tịnh, nhìn thấy cả thế giới.

Trước Tết tôi ươm mấy gói hạt cúc chi vàng, cứ hy vọng sẽ được ngắm hoa, mà chờ mãi, chờ mãi chẳng thấy đâu. Cây đã lớn, lại gặp gió núi nhiều nên cành vươn dài lả lướt cong queo trên đất chứ không đứng thẳng được. Đến bây giờ, gần ba tháng trôi qua, vẫn không có bông hoa nào. Tôi hỏi han nhiều người làm vườn có kinh nghiệm, rồi đọc các tài liệu trên mạng, mới biết hoa cúc chi bắt đầu nở vào mùa thu, và nở cho đến Tết, có nghĩa là phải gieo hạt vào tháng Bảy, tháng Tám.

Bây giờ đã lỡ một mùa hoa rồi.

Chợt nhớ đến một cô em rất đáng yêu, sống với gia đình chồng nhiều năm, không có gì quá nặng nề hay khó chịu nhưng cũng không hoàn toàn hạnh phúc, y như mấy cây cúc chi không nở hoa của tôi, cành cứ vươn dài ngoằn ngoèo trên đất. Gần đây, chồng cô ấy có ý muốn đưa vợ con ra ở riêng. Anh ta cứ tưởng là vợ mình phải nhảy lên reo mừng, nhưng không ngờ lại gặp phải sự thờ ơ đáng kinh ngạc.

Đã lỡ những năm đẹp nhất rồi, đã lỡ một mùa hoa phải không em gái? Đã bỏ qua những ngày đầu của tình vợ chồng mới lên men nồng đượm, khi cả hai còn hào hứng đi may một tấm rèm cửa mới, mua một chiếc khăn bàn, sắm bộ ấm chén, nấu những bữa cơm đầu tiên, kể cả những đêm nồng ấm trong căn nhà đơn sơ nhưng riêng biệt... Đã lỡ những ngày tháng trẻ trung nhất, khi nhựa xuân còn căng đầy các mạch máu, khi con chim mái khao khát dệt chiếc tổ tình yêu của mình bằng những sợi tơ đầu tiên của ước mơ và hy vọng.

Từ ngày ấy đã biết bao nguyệt tận đông tàn, biết bao nhiêu nước mắt đã thấm rơi, biết bao nhiêu lời yêu không nói to được mà phải thì thầm nghẹn lại trong căn nhà có mẹ chồng, bố chồng, chị em chồng, và khuôn khếp, đạo đức, lễ giáo... Bao ngọn gió vô hình làm oằn xuống những nhánh cây của hạnh phúc tuy vẫn còn xanh nhưng chẳng thể nở hoa... Bây giờ thì giữa hai người, đúng hơn là cùng với những đứa con đã hình thành những thói quen, những kiểu sống, những lề luật bất thành văn để hòa hợp với đại gia đình, và có lẽ nếu có một ngôi nhà riêng, không biết người vợ có còn hứng thú nấu một bữa ăn chỉ cho hai người, uống một chén trà cũng chỉ hai người với nhau, hay thậm chí chỉ đơn giản tay cầm tay đứng bên khung cửa nhìn trăng lên mà không sợ ai soi mói... Chỉ thế thôi, điều mà mười mấy năm trước là hết sức tự nhiên bây giờ sẽ phải học lại, với hai trái tim đã ít nhiều mệt mỏi, hai tâm hồn đã ít nhiều mất đi dòng nhựa xuân tràn trề nồng ấm, và tình yêu ít nhiều đã phai pha...

Tôi rủ cô em đáng yêu, có đủ mọi tư chất để thành một người tình và người vợ tuyệt vời ra vườn, đào cẩn thận những cây cúc chi đáng thương ấy rồi đặt vào một góc mát nhất, ít gió nhất, màu mỡ nhất.

“Để làm gì hả chị, không phải mùa hoa đã qua rồi sao?”- Cô ấy nói.

“Để chờ đến mùa thu tới em ạ, cây còn sống tức là còn hy vọng.”

Cô ấy không nói gì, chỉ lặng lẽ làm theo.

Nhìn những ngón tay nhẹ nhàng, tỉ mỉ của cô ấy, khẽ nâng những cành cúc quăn queo tội nghiệp đặt gượng nhẹ vào góc vườn râm mát, tôi chợt mơ thấy một vườn hoa vàng óng, dù không mỡ màng, dù có nhiều cành đã héo tàn, dù có hơi xơ xác nhưng vẫn thấm đượm nồng nàn màu nắng chín mùa thu.

NÀNG LỘ LEM

Tôi biết nhiều phụ nữ rất dễ thương nhưng luôn thiệt thòi trong cuộc sống. Những “cô nàng Lộ Lem” đích thực, và chẳng mấy khi họ gặp được hoàng tử, mà cứ sống lặng lẽ trong buồn bã âm thầm.

Ví dụ như, có một cô em quen trên mạng, trông rất xinh tươi, có tài, luôn niềm nở, dịu dàng, chu đáo, và cũng luôn xui xẻo. Khi còn nhỏ, cô luôn là người phải gánh vác việc nhà, không chỉ vì cô là chị cả mà vì cô ngoan nhất, thùy mị nhất, sẵn sàng hứng chịu mọi cơn giận bất công của bố mẹ, cũng như sẵn sàng chịu đựng mọi trò tai quái của các em. Lớn chút nữa, cô là đối tượng để các chàng trai tán tỉnh và phụ bạc, vì cô luôn nhường nhịn, luôn nhẫn nại trước sự vô tâm của người yêu, luôn chu đáo quá mức cần thiết, và chỉ khóc thầm... Đến một ngày, tuổi xuân đã sắp trôi qua, trước sự thúc ép của gia đình, cô đành lấy vội một người chồng mà không tìm hiểu kỹ càng, chỉ cốt không còn là “cái gai” trong mắt người thân và kiếm một đứa con. Và thật không may cô vớ ngay phải người đàn ông có mỗi biệt tài là cá độ, hắn cũng tặng cô một đứa con trai cùng... vô số trận đòn khi say rượu.

Đến khi thoát được ra khỏi cuộc hôn nhân kinh khủng của mình, đành dùm được chút tiền và có một mái nhà sơ sài để sống với đứa con, thì cô lại rơi vào những cuộc tình vô vọng... Một vài người đàn ông đã đến với cô, tận hưởng sự dịu dàng, sự nhẫn nại, sự thùy mị của cô mà họ không thể tìm được ở vợ mình, giống như họ vẫn đi chơi tennis cho khuây khỏa sau giờ làm việc. Và người phụ nữ có khả năng tuyệt vời để làm vợ ấy chưa bao giờ có một tổ ấm toàn vẹn, dù lòng cô vẫn không nguôi khao khát.

Có lần, cô ấy than thở với tôi, rằng sao em muốn tìm một người chồng bình thường thôi, nhưng biết yêu thương tôn trọng vợ mà khó quá, mặc dù em đâu đến nỗi nào...

Tôi nửa đùa nửa thật bảo cô ấy, rằng em chẳng thể nào tìm được đâu, vì người ta yêu thương tôn trọng em theo tỉ lệ em tự yêu thương tôn trọng mình, mà chị thấy cho đến nay em đâu có coi bản thân em ra gì, cứ nhìn cách con em coi thường em là biết...

Cô ấy im lặng hồi lâu, rồi nói: “Từ nhỏ em được dạy phải quên mình vì người

khác mà chị.”

“Vậy thì em cứ quên mình thôi, cứ chấp nhận làm một ga xép, đứng ngoài rìa mọi may mắn và niềm vui, bù lại em có được niềm tự hào của một nữ thánh tử vì đạo.”

“Yêu bản thân, cái đó có vẻ khó quá, phải không chị?” Cô ấy hỏi lại. Và bây giờ đến lượt tôi im lặng.

Nghe như ngược đời, nhưng đúng là yêu bản thân thật khó, vì chúng ta từ bé được dạy để triệt tiêu điều đó. Chúng ta được dạy yêu mọi thứ, ngoại trừ bản thân mình.

Yêu bản thân, không phải chỉ yêu thể xác, yêu tiện nghi, thỏa mãn các giác quan... cái đó lúc cần cũng có thể nhường nhịn. Yêu bản thân, còn là trân trọng niềm vui, sự tự tại, những cảm xúc, chính kiến, sự hiểu biết của chính ta, nhận ra và luôn nhớ thiên thần được sinh ra trong thân xác mỗi chúng ta, tự hào về sự duy nhất của linh hồn trong mỗi chúng ta, yêu thương sâu sắc vẻ đẹp không lặp lại trong bản thể của mỗi chúng ta...

Hơn nữa, không biết yêu bản thân làm sao có thể yêu người khác một cách thực sự, có chăng chỉ là sự cam chịu mà thôi.

Và tôi có một kinh nghiệm thế này, để thực hành quá trình tập trân trọng bản thân. Đó là khi làm bất cứ việc gì, nói bất cứ câu gì, hãy để một vài phút suy nghĩ xem mình có thật sự muốn làm như thế, muốn nói như thế hay không, và nếu như điều mình định nói, định làm chỉ để “được tiếng là tốt” thì nhất định không làm. Thay vào đó tôi sẽ ngẫm nghĩ thật sâu tại sao mình không muốn nói hay không muốn làm điều được cho là tốt ấy...

Những cử chỉ hay lời nói tốt lành ẩn chứa sự miễn cưỡng chính là những vết nhọ trên làn da của tâm hồn, nó sẽ khiến vẻ đẹp của “nàng Lọ lem” bị chìm lấp đi, và hoàng tử không tài nào nhận ra vẻ rạng ngời của nàng, dù cho có một ngàn chiếc giày pha lê nàng cố ý đánh rơi.

NỮ TÍNH

Một lần có người bạn mới quen lên nhà tôi chơi. Anh ấy là người Pháp, nhưng lại sống như một đạo sư Yoga Ấn Độ nhiều năm.

Anh ấy trông rất đẹp, hiền hậu và có một vẻ ngây thơ hồn nhiên như trẻ nhỏ. Có lẽ vì cũng yêu thơ ca và âm nhạc, nên anh ấy rất cởi mở với tôi. Và anh ấy đã nói một số điều làm tôi xúc động thực sự.

“Tôi đã sống nhiều năm khép kín, chỉ đi sâu vào bên trong, và tôi ngỡ như mình đã đạt được điều gì đó. Tôi không biết thế nào là buồn khổ, là lo toan, cũng không đối mặt với đời sống thực sự bao giờ. Tôi trú ẩn trong tòa tháp nghiêm cấm của một thầy tu khổ hạnh. Tôi từng nghĩ mình đã đạt đến chân lý và lòng từ bi tuyệt đối...

Cho đến ngày tôi tới Việt Nam, dạy Yoga và Thiền cho nhiều người...

Một ngày kia tôi chợt hiểu ra mọi thứ tôi ngỡ là sự thật tối hậu chỉ là ảo ảnh.

Hóa ra tôi không biết gì về Thiền, về tình yêu thương, về bản thân mình... Hóa ra bao nhiêu năm tôi tự giam trái tim mình trong vỏ bọc, như con nhộng nằm trong kén.

Chỉ gần đây tôi mới đủ dũng khí xé toang tổ kén ấy và nhận diện con tim trần trụi của mình. Tôi đã tìm thấy... biết bao nỗi đau cũng như sự ngọt ngào, biết bao nụ cười và nước mắt...

Và người dạy tôi khám phá bản thân, dạy tôi biết đi vào thiền thực sự, dạy tôi về tình yêu thương và vẻ đẹp của cuộc đời chính là... những người phụ nữ Việt Nam.

Tôi thật sự kinh ngạc trước khả năng yêu thương của họ, sự nhẫn nại, sự gắn bó tha thiết với gia đình, con cái của họ, sự vô lý trong nữ tính của họ...

Và tôi hiểu rằng, có lẽ tôi sẽ lấy vợ, tôi cần tình yêu, cần chạm tới thực thể của sự gắn bó với một người phụ nữ thật lâu dài. Tôi đã biết khóc, khóc thật nhiều như còn thơ trẻ. Tôi nghĩ trong mỗi người phụ nữ đều tiềm ẩn những khả năng vô biên mà đàn ông chúng tôi không có, vì phụ nữ sinh ra để làm mẹ, tạo hóa đã ban cho phụ nữ sức chịu đựng, sự xả thân, tình yêu,... những

thứ mà đàn ông chúng tôi phải học từ đầu.

Và khi tôi tìm được người vợ, có lẽ tôi sẽ tìm được người mẹ thứ hai cho mình. Mà những người phụ nữ Việt Nam là những người mẹ tốt nhất, phi thường nhất mà tôi được biết trên thế gian này...”

Tôi nghĩ rằng, đó là những lời đẹp nhất dành cho phụ nữ Việt Nam. Mong sao các chị, các cô, các bạn, các em luôn tỏa sáng trong nữ tính đẹp đến phi lý của mình, để nguồn sữa dồi dào từ tình yêu sẽ tưới tắm cho mảnh đất quê hương chúng ta xanh tươi trong những mùa xuân tương lai...

NGHIỆP CHƯỞNG

Tôi có chị người quen là một phụ nữ nông dân từng có nhan sắc, tháo vát đảm đang, nhưng chưa bao giờ biết đến hạnh phúc. Lý do rất đơn giản, chị bị bố mẹ ép gả cho người mà chị chưa hề quen, cắt đứt mối tình với người chị yêu với lý do người ấy ở quá xa, mà “con gái lấy chồng xa là khổ.”

Đến bây giờ, chị ấy vẫn không thể quên mối tình đầu dù hai người mới chỉ cầm tay nhau có vài lần, và dù đã bốn mặt con, chị ấy không hề yêu chồng mình, cũng như chẳng nhận được chút tình cảm nào từ người chồng. Có lần tôi hỏi chị nửa đùa nửa thật: “Không yêu sao lắm con thế?”, chị ấy trả lời rất thật thà: “Thì cứ quen đi, ra ra vào vào thế thôi mà cô, rồi đến lứa thì đẻ, chứ chả có yêu đương gì, xem phim Hàn Quốc mà thèm được hôn, được âu yếm quá, già mà vẫn thèm.”

Thế nhưng, khi cậu con trai đầu yêu một cô gái, chị bèn đi xem số cho cả hai và ngăn cản ngay (bằng cách mềm mỏng nhưng dai dẳng của người mẹ, mà con trai thường chào thua), lý do là không hợp tuổi, mà “không hợp tuổi là sẽ tan vỡ.”

Khi tôi quen chị ấy thì cậu con trai đã lấy vợ lâu rồi, tất nhiên là lấy người khác, chứ không phải người yêu đầu tiên của cậu, và theo chị thì “hai đứa sống hòa thuận lắm”, hai cô cậu cũng đã có hai con trai, cho nên “gạo đã nấu thành cơm” rồi, có nói gì cũng vô ích.

Tôi chỉ băn khoăn một việc, tại sao người mẹ đã khổ cả đời vì bị ép duyên lại thẳng tay chà đạp tình yêu của con mình và vẫn đinh ninh mình đang làm điều tốt cho con?

Hay là, sự cố chấp của cha mẹ, sự vô nhân đạo và u mê của những người tự cho mình có quá nhiều quyền trên cuộc đời người khác là một nghiệp chướng được truyền từ đời này sang đời khác, và nạn nhân tiếp tục trở thành tội nhân, để rồi sẽ tiếp tục sinh ra những thế hệ bạc nhược, không dám bước qua những quan niệm đạo đức cũ kỹ và khô cứng để bảo vệ tâm hồn mình, cuộc đời mình?

Chấm dứt nghiệp chướng đó theo tôi chỉ có một cách, là ý thức được quyền

tự do tối cao của chính ta, quyền được yêu và ghét, được thành công và thất bại, được học hỏi và được sai lầm, được sống và được chết theo cách mà ta muốn, bởi vì ta là thông điệp duy nhất của tạo hóa, không bao giờ lặp lại và chỉ có ta mới có thể tự tìm ra con đường cho chính mình, một cách đơn độc, trong suốt quãng thời gian mà ta được dạo chơi trên hành tinh này.

Hãy bước đi một mình, lắng nghe sự mách bảo của con tim. Nên nhớ, con tim bao giờ cũng sáng suốt hơn mọi kiến thức mà ta học được (chứ chưa hẳn đã thấm nhuần). Đừng cho ai, dù là nhân danh bất cứ tình yêu nào, đưa ta rẽ sang một lối khác mà họ nghĩ là tốt cho ta. Con đường trong tâm của mỗi người là con đường duy nhất, và đi theo nó cần sự dũng cảm lớn lao, nhưng chỉ có cách đó, chỉ có dấn thân vào nơi chưa biết với sự trung thực đến cùng ta mới thoát ra khỏi nghiệp chướng của biết bao thế hệ đã truyền lại. Nghiệp chướng của những con người sống cho những lý tưởng hào nhoáng, rỗng tuếch và bỏ quên linh hồn bất tử của mình.

Chỉ có cách bước đi một mình, làm một nhà thám hiểm say sưa và kiên cường, ta mới có thể biết cách yêu con người, nhất là yêu các con ta và tôn trọng con đường của chúng, như một cái cây biết gửi hạt theo gió bay xa để cây con không bị che khuất bởi bóng rợp của cây mẹ và mang mùa xuân lan tỏa trên trái đất này.

NGỘ NHẬN

Tôi quen một người bạn rất tài hoa, cậu ấy có nhiều phụ nữ ái mộ, trước khi lấy vợ, sau khi lấy vợ, sau khi ly hôn, rồi sau khi lấy vợ lần hai, trước khi sắp ly hôn lần hai, và bây giờ, khi cậu ấy lại còn có một mình...

Cậu ấy luôn than phiền về sự thất vọng đối với phụ nữ... Rằng chẳng có ai khiến cậu ấy yêu được lâu dài, rằng các cô cậu từng quen chẳng ai hoàn hảo, được cái này mất cái kia, rằng cậu luôn thật lòng nhưng lại hay bị các cô chơi xỏ...

Nghe mãi cũng chán, tôi bảo cậu ấy thế này: “Nhiều khả năng là vấn đề không phải ở các cô, mà ở chính bản thân em. Chị nghĩ em thử tìm cách giải quyết bên trong em đi.” Cậu ấy tung hứng, tỏ ý không bằng lòng, rồi nói: “Mỗi người đều có những khát vọng yêu đương mà chị.”

Tôi cười: “Đúng thế, và mỗi người đều có những thất vọng lặp đi lặp lại, chừng nào còn kỳ vọng ở người khác. Hạnh phúc và tình yêu không phải một món quà ai đó mang lại cho ta. Nó ở trong bản thân ta.”

Tất nhiên, nói thì nói vậy, còn hiểu hay không cũng tùy từng người, từng lúc. Biết đâu các thất vọng liên tiếp là con đường đi tới sự hiểu biết... một cách sâu sắc.

SINH TỒN

Dạo mới lấy chồng, cô ấy từng băn khoăn, vì mẹ chồng của cô sống một mình ở quê, mặc dù bà còn có mấy cô con gái lấy chồng rất gần. Bố chồng cô mất chưa lâu, và dù luôn luôn có một đứa cháu ở cùng nhà nhưng cô vẫn ái ngại thấy mẹ chồng cô sống có phần quanh quẽ. Hai vợ chồng cô lại hay đi công tác, nay đây mai đó, sinh hoạt thất thường, không thể đưa bà theo. Đôi lúc cô nghĩ đến chuyện thay đổi cách sống của hai vợ chồng và đón bà ra ở cùng, mặc dù cô vốn rất thích cuộc đời phóng khoáng trong hiện tại.

Có lần cô nói với chồng về điều ấy. Anh cười rất vui vẻ, bảo cô rằng anh không có ý muốn thay đổi, cũng không thể thay đổi cách sống và làm việc của mình. Hơn nữa anh yêu cô chính vì sự đồng điệu, và anh không mấy thích thú với ý nghĩ cô sẽ thay đổi để trở thành “cô con dâu kiểu mẫu”, mà một người phụ nữ cá tính như cô đâu có dễ biến chuyển được để vừa ý người khác. Còn mẹ chồng vốn là người tháo vát, quyền biến, bà làm sao có thể sống trong ngôi nhà nơi bà không thể làm chủ và điều khiển mọi cái theo nề nếp bà cho là đúng, nhưng chưa hẳn hợp với hai vợ chồng cô. Vậy thì bà cứ ở quê, với ngôi nhà của mình, mấy đứa cháu của mình, làng xóm của mình, tóm lại là giang sơn của mình. Và hai vợ chồng cô cứ sống cuộc đời độc lập, tất nhiên vẫn quan tâm đến bà và thường xuyên về thăm.

Còn về sự cô đơn, thì chồng cô lại có ý kiến thế này: dẫu có ở cùng hai vợ chồng cô bà vẫn cô đơn, vì những câu chuyện của hai người bà không thể hiểu, không thể chia sẻ. Ngoài ra, bố mẹ anh từng rất yêu nhau, bây giờ ông mới mất mà bà phải thường xuyên chứng kiến hạnh phúc của đôi vợ chồng trẻ thì là một điều độc ác. Những gì bà mất đi không thể bù đắp được, kể cả bằng tình cảm mẹ con mà anh dành cho bà và sự tử tế của cô đối với bà. Hơn nữa anh cho rằng, không nên nghĩ về người già như một loại dây leo ôm yếu luôn cần chỗ dựa dẫm, mà nên để cho mỗi sinh linh một khoảng không tự do và đơn độc để sinh tồn. Mỗi con người sẽ biết lo cho chính mình, tìm ra niềm vui, lẽ sống, sự thích ứng với hoàn cảnh... kể cả trong quãng đời còn lại không dài lắm.

Và sau nhiều năm, cô thấy chồng mình hoàn toàn đúng.

Mỗi con người cần một giang sơn riêng của mình. Ngoài sự no ấm, an toàn

(cái này có thể đảm bảo không mấy khó khăn) và tình cảm, sự quan tâm chu đáo từ con cái, người già còn cần một điều rất quan trọng, đó là sự độc lập và tự tôn. Người già cần có ý thức về sự cần thiết để tồn tại, cần lẽ sống chứ không phải cảm giác trở thành gánh nặng cho con cái. Người già cũng cần bạn bè, những niềm vui phù hợp với lứa tuổi... Mà điều đó mỗi con người phải tự tìm cho chính mình.

Ngôi nhà của bà ở quê lúc nào cũng có hoa, lúc nào cũng có nhiều trẻ con, làng xóm rất hay đến thăm, rất nhiều tiếng nói cười. Thời gian trôi qua, bà quả thực đã tìm được cách sống vui khi không có ông, khi có một mình trong căn nhà thực ra không cô quạnh. Và nhiều lúc, cô chợt nghĩ, mỗi người mẹ có lẽ đều ước ao có một người con trai như anh, biết yêu thương mà không ủy mị, không cho mình quyền thương hại bất cứ ai, mà luôn dành khoảng không cho người được thương yêu có thể sinh tồn và nở hoa.

SỐNG THẬT

Một cậu bạn nhỏ người Huế của tôi mới lấy vợ người Hà Nội, và mặc dù bố mẹ cậu ta có nhà riêng khá rộng, ở cùng gia đình người anh cả và dành một phòng riêng cho cậu ta, nhưng đôi vợ chồng trẻ vẫn quyết thuê nhà ở riêng. Tất nhiên chú rể có kế hoạch sẽ làm nhà trên phần vườn còn lại của bố mẹ mình để đưa vợ về đó sau một thời gian, nhưng cô dâu thì rất e ngại.

Tâm sự với tôi, cô ấy nói: “Chị ơi em không biết thay đổi cách sống thế nào để làm con dâu xứ Huế đây, em không biết có chiều ý được mọi người không, bây giờ ở riêng mà còn thấy ngại, nếu sau này anh ấy cứ bắt em về ở chung thì sao?”

Tôi hỏi lại: “Ai bảo rằng em phải thay đổi? Một là em cứ giữ nguyên tính cách của mình, em cứ làm những điều lương tâm em cho là đúng, mọi người có thích hay không mặc kệ, hai là nếu thay đổi thì tất cả cùng phải thay đổi để hòa nhập. Nhưng nói chung thì điều ấy là khó, có sao sống vậy thôi.”

Cô gái tròn mắt nhìn tôi, có lẽ quá ngỡ ngàng nên chẳng nói được câu nào.

Tôi nói thêm: “Anh ấy yêu em vì em là con người như bây giờ đúng không, chứ không phải con người em muốn ngụy tạo ra cho vừa lòng người khác? Nếu em ép buộc mình, em sẽ ghét những người khiến em bị đè nén, và dần dần sẽ ghét cả chồng em nữa. Vậy thì, hãy sống đúng bản chất, tất nhiên tôn trọng những gì liên quan đến cuộc sống chung, sao cho không làm phiền ai, nhưng đừng gây áp lực lên bản thân, không cố gắng chiều chuộng, không cố gắng yêu thương, không cố gắng thay đổi nếp suy nghĩ và thói quen nếu như em thấy không ảnh hưởng đến ai. Vì tình yêu thương thật sự chỉ nảy nở nơi những tâm hồn tự do mà thôi.”

SƯƠNG MÙA XUÂN

(Viết tặng tất cả những ai đang yêu và vẫn còn khao khát tình yêu)

Một đêm xuân lạnh không trăng, hai vợ chồng chợt tỉnh giấc và thì thầm trò chuyện.

“Hãy nói đi, anh yêu em như thế nào?”

“Anh không biết!”

Vợ áp mặt lên khuôn ngực trần nóng hổi của chồng, thở dài...

“Nhưng mà tình yêu, có lẽ như cơn gió từ muôn ngàn kiếp vẫn ngao du khắp đất trời. Anh chỉ mở cánh cửa ngôi nhà của mình, và mùa xuân sẽ tràn ngập khu vườn với mùi hương không tên...”

“Vậy nếu một ngày em ra đi, em không yêu anh nữa?”

“Cánh cửa lòng anh luôn mở rộng.”

“Anh không buồn, không giận, không ghen tuông sao?”

“Trong những ngôi nhà luôn tràn ngập nắng và gió không có chỗ cho sự sân hận – giống như những vết mốc ẩm cần sự tù đọng và bóng tối của bản ngã. Còn buồn ư, không lẽ em không cảm thấy nỗi sầu dai dẳng và thấm thía của gió xuân, đang ngân nga trong từng lá cây ngọn cỏ điệu nhạc về sự mong manh của nhân gian. Chính là tình yêu dạy cho anh biết vẻ đẹp của nỗi buồn và sự cô đơn.”

“Cô đơn ngay cả khi ta bên nhau?”

Vợ thở dài, ôm chồng chặt hơn, những giọt lệ ứa đầy mi mắt nhưng không chảy ra, rồi lướt nhanh hai môi trên làn da run rẩy của chồng.

“Và nếu sau khi ra đi, em lại muốn trở về, em lại muốn bên anh?”

“Anh đã nói rồi, lòng anh luôn rộng mở.”

“Thật không?”

“Em có thể ra đi, nhưng tình yêu vẫn luôn còn đó...”

Thế rồi mùa xuân như được sưởi ấm ít nhiều trong căn phòng tràn ngập làn hương nồng nàn. Những ngôi sao cuối trời khe khẽ thức dậy, trải ra những đôi cánh trong suốt và nâng câu chuyện của hai người yêu nhau lan đi khắp thế gian. Những lời thì thầm ấy, những giọt nước mắt không chảy ra ấy, những nhịp tim thôi thúc dịu dàng ấy... giống như một làn sương lướt trên những hàng cây chưa trổ lá, những trảng cỏ xơ xác và những vai núi nứt nẻ... Tất cả bỗng ngưng đọng lại trong nỗi đợi chờ sâu thẳm, dường như toàn bộ thời gian thu vào trong một khoảnh khắc.

Một buổi sớm mai, khi đất trời còn mơ màng trong tiếng chim thoảng về từ vạt rừng tối sẫm, tôi đi qua khu vườn nhỏ và hứng được một giọt sương từ ngày xuân ấy, tôi đặt nó vào trang viết của mình, và bây giờ tôi mang đến cho các bạn...

Chỉ là những giọt sương giản dị, chưa bao giờ ngừng rơi trên cỏ xanh...

TÌNH YÊU LUÔN CÓ THẬT

Có lần, một cô em gái không may mắn lắm trong hôn nhân nói với tôi: “Hồi thật trẻ em cũng mong mỗi có được tình yêu trọn vẹn, nhưng rồi sau một lần thất vọng, em quyết định cứ lấy người yêu mình và mình quý trọng là được. Xung quanh hầu như ai chả vậy, miễn có gia đình yên ổn và nuôi con. Tình yêu khó lắm chị, ngàn cặp vợ chồng chưa chắc có một đôi thực sự yêu nhau.”

Rồi mắt cô ấy dưng đầy lệ, và bầu trời mùa thu soi trong cặp mắt ấy trở nên đẹp lạ lùng. Tôi nói: “Vậy thì chính em, chứ không phải chồng em có lỗi trong cuộc hôn nhân đau đớn của mình. Có lỗi vì đã bắt đầu những ngày tháng không chân thật.”

“Nhưng em luôn cố gắng làm người vợ tốt, chăm sóc, quan tâm, nhẫn nhịn...”

“Những cái đó chỉ là thứ bù đắp không mấy giá trị cho tình yêu bị thiếu hụt mà thôi.”

“Vậy thì, làm sao đây?”

“Mỗi người phải tự chọn con đường cho riêng mình, nhưng em hãy tin ở tình yêu. Cuộc đời của em là duy nhất, không giống bất cứ ai, và dù cho một triệu người sống không có tình yêu thì em vẫn hãy giữ lòng tin rằng tình yêu có thật. Chỉ là em chưa biết cách tìm ra nó mà thôi.”

Cô ấy thở dài, nhìn theo những chiếc lá nhẹ nhàng rơi trên thảm cỏ xanh, những đứa trẻ nô đùa trong khuôn viên đầm ánh nắng sáng sủa như mặt ong. Rồi những giọt lệ trong vắt lăn chậm chậm trên má cô ấy...

Tôi lặng im nghe tiếng thì thầm khe khẽ của gió, tiếng lao xao của xe cộ ngoài xa, tiếng cười của các bé và tiếng chim hót...

Bản giao hưởng mộc mạc ấy của dòng đời nói về tình yêu mà cô ấy chưa dám tin nhưng không hề quên lãng. Và tôi biết những giọt lệ của cô ấy sẽ biết cách tìm con đường đến với xứ sở của nụ cười, vào một ngày mùa xuân không xa.

VỀ TÌNH YÊU

Đôi khi mọi người hay hỏi tôi, sao không viết về tình yêu. Tôi thường cười mà nói rằng: “Khi viết là đang yêu đấy.”

Nhiều người vẫn gặng hỏi: “Không, là viết về ái tình cơ. Về tình yêu của đàn ông và đàn bà, chẳng hạn về tình yêu của bản thân mình???”

Biết nói thế nào nhỉ, có lẽ tôi không thuộc loại người hay chia sẻ về những chuyện riêng tư. Và tình yêu là cái gì riêng tư nhất. Hơn nữa, nếu có muốn cũng không biết nói gì. Quá nhiều, hay là quá ít, để có thể nói: Tình yêu như không khí ta thở, như nước ta uống, như làn gió thoảng, như ánh trăng mùa thu... nghe cứ sáo rỗng thế nào ấy.

Có một kỷ niệm rất nhỏ, rất bình thường thế này, chắc ai cũng trải qua, nhưng không phải ai cũng nhớ... Bạn hình dung một đêm mùa đông, trời rất lạnh, bạn nằm trong chăn ấm và mơ màng nghe tiếng gió lùa qua khe cửa, rồi thiếp đi trong hơi ấm của người thương đang bao bọc lấy mình... Và trong giấc mơ, bất chợt bạn thấy mình đi giữa đông bão, gió tấp vào da từng luồng nước buốt lạnh, bạn gắng sức lê đi một mình trong trời đất tối sầm, trong sấm sét và mưa đập toí bời, trái tim bạn nghẹt lại vì cô đơn và tuyệt vọng...

Rồi bạn hốt hoảng tỉnh dậy, người run cầm cập, hóa ra bạn làm rơi chăn từ khi nào. Rồi có một bàn tay mạnh mẽ, một cánh tay cứng cáp nhưng dịu dàng ôm siết lấy bạn, và tất cả cơ thể người ấy, nhịp tim trầm lặng của người ấy, làn môi thân thuộc của người ấy lướt qua tóc bạn. Hơi ấm của da thịt người ấy, tất cả, từng tế bào của người ấy, nói với bạn một điều gì xiết bao dịu dàng mà bạn không tài nào diễn đạt thành lời...

Sự gần bó ư, gia đình ư, hay là... tình yêu?

XUÂN DỠ DANG

Nắng dịu dàng lướt trên những cụm lá non nâu hồng khẽ rung trong gió, nom như những hoài niệm. Người phụ nữ ngồi bên song cửa nhìn ra hàng giậu xiên thấp thoáng những bông dâm bụt đỏ thắm. Lắng nghe tiếng chiều qua chậm chậm, chị muông tượng những bước chân mạnh mẽ nhưng vẫn nhẹ nhàng của anh. Trên bàn thờ, nụ cười của anh và ánh mắt rạng rỡ triu mến nhìn xuống chị từ bức ảnh to như khung cửa sáng ngời mở về những tháng ngày quá khứ. Khẽ đưa tay phỉu lớp bụi mỏng trên mặt kính ảnh lên trong nắng như những hạt vàng, chị lặng lẽ đi xuống bếp.

Bữa cơm chiều nay chị chuẩn bị rất kỹ càng. Con trai út sắp đi xa về và chị muốn nấu cho con món ăn “tủ” của mình: cơm rang thập cẩm. Anh đã từng nói đùa rằng, yêu chị bao năm cũng chỉ vì món ăn rất bình thường này, nhưng khi chị nấu lại có mùi vị thật đặc biệt. Còn với các con, món cơm rang có một không hai của mẹ đã trở thành kỷ niệm thấm thiết thời thơ ấu.

Trong lúc tỉ mẩn làm bếp, chị thỉnh thoảng lại nhìn lên bức tranh vẽ dở anh treo trên tường. Một chút cay cay trên mi, một hơi thở dài nén lại. Những mảng màu xanh nhẹ với những chấm hoe vàng như một buổi chiều ươm nắng mới hiện lên mơ hồ trên nền vải. Và mặc dù không hiểu gì mấy về hội họa, chị vẫn như nghe được giai điệu dở dang của nó, cảm thấy mùi hương khó nắm bắt của nó, như luyến tiếc, như xót xa bồi hồi, cho dù hơn mười năm đã trôi qua...

Bữa ấy, cũng một chiều xuân ấm áp như hôm nay, chị cũng đang chăm chút nấu món cơm rang, và anh bắt đầu vẽ bức tranh này. Cơm xong, chị bày biện thật đẹp trên bàn cùng bình hoa lan tím mà chị biết anh rất thích. Nhưng không hiểu sao hôm đó mấy đứa con đều về muộn, còn anh mãi mê vẽ trên gác cho đến khi nắng tắt. Gọi anh mãi không được, chị ngồi khóc một mình bên mâm cơm đã nguội...

Rồi anh cũng xuống, nói với chị vài câu bông đùa nhẹ nhàng và cùng chị hâm lại thức ăn, anh còn khen bình hoa tím chị cắm và vuốt nhẹ lên tóc chị. Thế là chị lại vui ngay và tíu tít vào bếp, xăng xái dọn bàn rồi nói cười rộn rã như không hề giận dỗi. Chỉ có anh dù mỉm cười nhưng mắt vẫn nhìn lơ đãng tận đâu đâu. Về mặt anh xa vắng như ở một nơi nào chị không sao thấu hiểu, và

những lúc như thế chị cảm thấy bị bỏ lại một mình bên ngoài những khung trời mộng ảo của anh.

Hôm sau anh mang bức tranh vẽ dở treo ở gian bếp. Chị hỏi sao anh không vẽ tiếp thì anh chỉ cười, anh nói nửa đùa nửa thật rằng món cơm rang của chị đã làm bức tranh sợ và trốn vào trong vải rồi, thôi cứ treo nó ở đây để mỗi khi ăn cơm anh sẽ ngắm nó và biết đâu có ngày vẽ tiếp.

Có ai ngờ ngày ấy không bao giờ đến nữa...

Ít lâu sau anh qua đời trong một cơn đau tim hết sức bất ngờ.

Nhiều năm qua, chị đã hàng ngàn lần nhớ lại buổi chiều hôm ấy, chị thầm ước giá như có thể quay ngược thời gian, để chị mang đĩa cơm rang lên căn gác nhỏ cho anh. Chị sẽ bước thật khẽ, đặt thật nhẹ đĩa cơm, ấm trà và bình lan tím vào một góc cho anh, rồi cũng khẽ khàng rời đi không để anh nhận thấy... Biết đâu anh có thể vẽ xong bức tranh, và biết đâu đó chẳng là bức tranh anh ưng ý nhất trong suốt cuộc đời mình.

...

Bữa cơm đã chuẩn bị xong, nắng cũng gần tàn. Chị ngồi mơ màng chờ bước chân người con trai đã lớn, sao mà giống bước chân người cha xưa kia. Cậu là người duy nhất trong các anh chị em trở thành họa sĩ.

Thế rồi ngoài cửa chợt vang lên ríu rít tiếng con gái thanh thanh hòa với tiếng con trai trầm vang như khúc nhạc xuân nồng ấm. Chị bước ra, thấy cậu con trai đang nắm tay một cô gái trẻ xinh xắn, và trong thoáng mờ ảo của ánh chiều chạng vạng chị tưởng như anh đã trở về, cùng với hình ảnh của chính chị ba mươi năm trước...

Người con trai kéo mẹ vào phòng, cậu gái đầu gối tai áp úng: “Mẹ ơi bọn con có hẹn đột xuất với bạn, tối bọn con về...” Một giây thôi, chỉ là một quãng ngừng giữa hai nhịp tim, rồi chị tươi cười: “Ừ các con đi đi, hôm nay mẹ cũng liên hoan với các cô bên hội phụ nữ, mai mẹ sẽ nấu món cơm rang cho các con.” Một nụ cười thật tươi, thật rạng rỡ tràn ngập từng nét mặt người con, cậu ôm mẹ thật chặt trong vòng tay trai trẻ của mình rồi bước ra ngoài, kéo bạn gái lên gác.

Chị đứng một lúc nữa để mùi hương thân thuộc của con dịu dàng thấm vào

từng tế bào trong cơ thể mình, rồi chị nhìn lên bàn thờ của anh. Lần đầu tiên chị hiểu tại sao con trai lại lấy chính tấm ảnh anh đang cười tươi như thế làm ảnh thờ, bất chấp sự phản đối của họ hàng, bất chấp cả những giọt nước mắt của chị. “Bố muốn thế, con hiểu bố” – cậu nói, với một vẻ cương nghị và từng trải giống người cha đến nỗi không ai dám phản đối nữa.

Nụ cười ấy đã theo chị suốt những năm vắng anh, nâng đỡ chị, ôm ấp chị trong một niềm triu mến và cảm thông sâu sắc. Anh để lại nó cho chị như bức tranh vẽ một chiều xuân đang dở, với những chấm nắng vàng đọng lại trong ánh mắt ngời ngời mộng ảo của người con.

CĂN PHÒNG ĐỒ NÁT

Tôi sẽ kể một câu chuyện không thật vui. Nhưng mà niềm vui như không khí, đôi khi phải làm thông thoáng căn phòng thì khí trời trong lành mới tràn vào được.

Cách đây khá lâu, tôi có đến thăm một cô em rất dễ thương, rất tốt bụng và chu đáo. Tôi biết cô ấy sống cùng gia đình nhà chồng và có những bức xúc nhất định dù cô ấy vẫn đảm đương vai trò người mẹ, người vợ, người con dâu tốt. Tôi cũng biết cô ấy ước ao rất nhiều năm có một tổ ấm riêng và chắc hẳn với sự chăm chỉ, khiếu thẩm mỹ và sự duyên dáng của mình, cô ấy có thể tạo nên một thế giới tươi đẹp cho gia đình nhỏ của cô ấy.

Nhưng mà, khi bước qua cánh cổng ngôi nhà cô ấy đang sống, tôi thật sự ngạc nhiên, thậm chí hơi choáng váng. Phòng khách chung của gia đình và sân vườn... chỉ có thể gọi tên bằng hai từ “đồ nát”. Hơn cả sự lạnh lẽo, hơn cả sự cũ kỹ và nhếch nhác, có gì đó như bầu không khí chán chường, như sự mệt mỏi vô hạn độ trong chiếc rèm cũ treo lệch với sợi dây chùng hẫ xuống, trong bộ bàn ghế không rõ màu sắc, trong những khung ảnh xám xám, trong góc vườn hoang với cây dại mọc tràn lan... Như thể một căn nhà tạm bợ, vô chủ.

Và tôi hình dung ngay nhiều năm sống của mọi người ở đây.

Căn nhà thật già nua, chính vì những người làm chủ (bố mẹ chồng cô ấy) đã già và không muốn thay đổi bất cứ thứ gì, còn cô ấy, chồng cô ấy và các con cô ấy không thể thay đổi, nên đành dành đa số thời gian ở bên ngoài.

Thực ra, có những ngôi nhà cũ, có những khoảnh vườn cũ, có những người già rất đáng yêu. Đến thăm họ rất thú vị, cảm thấy phảng phất làn hương cổ xưa, của hoài niệm, của sự triu mến, của dòng đời trôi lặng lẽ...

Nhưng mà, chỉ khi những vùng xưa cũ đó không trùm bóng lên những mầm cây non trẻ. Những người già cũng sẽ khiến ta muốn đến gần chỉ khi họ không áp đặt lối sống, cách suy nghĩ, tư duy đã xơ cứng lên những cuộc đời đang độ thanh xuân.

Trong căn phòng đồ nát mà tôi đã đến này ẩn chứa sự phản kháng ngầm

ngầm, có sự chán chường và khát vọng muốn ra đi bị kìm nén.

Tôi hỏi cô em: “Sao nhà cửa kỳ lạ thế này em?”

Cô ấy cười buồn: “Em cũng chỉ là khách như chị thôi, em đâu có được làm những gì em muốn, mà thực ra có lẽ em cũng không muốn.”

Khi một người phụ nữ lập gia đình, điều cô ấy khao khát chính là xây một giang sơn nho nhỏ theo bản năng sáng tạo của riêng mình, một căn phòng, một góc vườn, đôi chậu hoa, một tấm rèm, một bộ ly trà... Cô ấy chắc chắn không muốn bước vào căn nhà của người khác để làm những điều đó theo ý của người khác. Nhưng xã hội chúng ta với khái niệm “gả bán” đã tước đoạt trong tiềm thức sâu xa của phụ nữ sự sáng tạo ấy, dù đó mới là điều cơ bản để tạo dựng hạnh phúc. Chỉ đến ngày người vợ, người mẹ ấy đã già, thì mới được đứng ở vai trò làm chủ. Nhưng mà mùa xuân đã trôi qua, nhiệt huyết đã nguội, biết bao chua chát của những năm tháng bị đè nén sẽ khiến người ở vai trò “mẹ chồng” khi ấy không thể dành cho con dâu mình điều mà bà bị tước đoạt khi còn trẻ. Và cô con dâu mới tiếp tục sống trong ngôi nhà đổ nát, như một người khách lạ.

Và tôi nói, sau một lúc im lặng khá lâu: “Em có biết em không chỉ có lỗi với bản thân, mà cả với các con em không? Chúng sẽ có những hình ảnh về một ngôi nhà không có niềm vui, chỉ có sự chịu đựng chán chường. Đó là những ký ức sẽ in sâu trong thời thơ ấu và không gì xóa bỏ được.”

Cô ấy không nói gì, chỉ khẽ cúi đầu...

“Và em đã để lỡ mùa hoa của đời mình, có điều đừng làm lỡ mùa hoa tiếp theo của các con em.”

Tôi không muốn nói thêm, rằng hạnh phúc lứa đôi cũng như nhiều loài hoa, chỉ bung nở rực rỡ vào lúc bình minh mà thôi.

LY TRÀ CAY ĐẮNG

Đã rất nhiều năm, cô em ấy sống trong ngôi nhà không phải của mình. Thực ra rất nhiều phụ nữ Việt Nam sống như thế và không thể làm gì, cho đến khi đã không còn trẻ, không còn nhiệt huyết, không còn tình yêu. Đâu đó trong một bài viết trên mạng, có người mẹ nói với con gái, rằng từ khi đi lấy chồng con đã là người khách trong nhà mình và người lạ trong nhà chồng mà thôi, chỉ có mỗi một chỗ bám víu là người đứng tên trong giấy hôn thú... Nghe thật chua xót nhưng ít nhiều là sự thật.

Cô ấy sống rất tử tế, cố gắng hết mực để làm đúng vai trò người vợ, người mẹ, người con dâu tốt. Và dường như mọi người đều hài lòng. Còn cô ấy có sự an ủi lớn, đó là việc làm một người tử tế, mặc dầu trong thâm tâm là nỗi chán chường vô hạn...

Mỗi đêm cô ấy đều mơ được ra đi, được có không gian riêng biệt, được có một nơi tự do sáng tạo theo ý mình... Và mỗi ngày cô ấy lại làm theo bốn phận với sự tử tế ở bên ngoài và chán nản ở bên trong.

Nhiều lần cô ấy nói với bạn bè về việc ra đi, rồi nhiều lần cô ấy hoãn lại... Mọi người hầu như đều khen ngợi sự nhẫn nại của cô ấy, rồi ai cũng bận lo việc của mình. Quay đi ngoảnh lại tuổi thanh xuân đã trôi qua.

Một hôm, có người bạn gái từ thuở nhỏ đến thăm cô, người bạn này sống nhiều năm ở nước ngoài và rất hạnh phúc. Rất ít khi có ai đó đến chơi với cô, bởi vì cô cũng ngại tiếp bạn bè trong ngôi nhà mà sau mười mấy năm cô vẫn là người lạ. Người bạn thuở nhỏ không giấu vẻ ngạc nhiên khi bước vào căn phòng nhuộm vẻ mệt mỏi, cũ kỹ, chán chường. Và khi cô ấy pha trà mời bạn, thứ trà ướp hoa nhài lấy từ ngăn tủ của bố chồng, thì bạn cô không nén được đã thốt lên: “Trà gì mà uống sợ thế, có mùi mốc hay sao ấy, mà nhà cửa trông kỳ cục vậy, tớ biết gia đình cậu đâu có nghèo.”

Cô im lặng, rồi uống thử chén trà. Lạ thật, vẫn là thứ trà đó sao hôm nay có mùi vị thật quái dị, như thể có mùi hoa héo, như thể có vị cay đắng khiến cô vã mồ hôi... Và cô nhìn người bạn của mình, nhìn nụ cười vô tư, giọng nói rộn rã vô tư, những cử chỉ vô tư, không hề có sự kìm nén hay thận trọng, giống một tia nắng ấm ngoài khung cửa ảm mốc kia. Tia nắng từ đâu lạc vào

ngôi nhà luôn cửa đóng then cài vì những người chủ đã già, còn người chăm lo chính là cô thì vô cùng mệt mỏi.

“Vẫn chưa dọn ra ở riêng à?” - Bạn cô hồn nhiên hỏi.

Cô thở dài.

“Lại mùi lòng à?”

“Nhưng không có ai chăm ông bà.”- Cô chống chế.

“Ở gần vẫn chăm được, với lại còn các con gái của ông bà. Sống thế này ngọt nhạt quá, cậu bao nhiêu tuổi rồi hả.”

Cô lặng lẽ nhìn đi nơi khác...

Đột nhiên, cô bạn đứng dậy, mở tung cánh cửa sổ khép hờ sau lá rèm cũ kỹ treo lệch và nói:

“Nhìn xem, lá rèm này treo cho có mà thôi, nó cũng giả dối như cậu vậy. Cậu tưởng rằng cậu tốt, cậu làm bốn phần của mình, nhưng khi tâm hồn cậu đóng kín, khi cậu mệt mỏi thì mọi chăm sóc của cậu cũng không mang lại điều gì tốt đẹp. Bố mẹ chồng cậu, chồng cậu, các con cậu cũng đang phải chịu đựng sự chăm sóc của cậu, và mặc dù bên ngoài họ biết ơn cậu, trong thâm tâm họ cũng chán muốn chết. Hằng ngày cậu vẫn pha cho cả nhà những ly trà cay đắng và vị trà đó đã nhiễm độc vào máu rồi, thế hệ này sang thế hệ khác...”

“Vậy thì phải làm sao?”

“Tớ không biết, mỗi người phải tự lựa chọn, như tớ thì tớ chỉ làm mọi thứ từ tình yêu và niềm vui mà thôi.”

Cô bạn ra về, trước khi đi còn tiện tay giật đứt tấm rèm cửa cũ kỹ đầy bụi, xé làm hai mảnh và vứt vào sọt rác, rồi nháy mắt cười: “Trông khó chịu quá, nếu ông bà hỏi bảo tớ làm rách rồi nhé.”

Còn lại mình cô, đứng bên khung cửa mở toang nhìn ra khu vườn cũ kỹ, già nua. Nhưng mà bất chấp mọi thứ, cành lá vẫn tươi tốt, loáng thoáng búp hoa óng ánh trong nắng. Phía trên cao, xa tít giữa những ô nhà đen sạm còn có bầu trời nhìn xuống cô với màu xanh nghiêm trang, trong veo, không khoan nhượng...

ĐA THÊ

Đó là điều ăn vào máu bao thế hệ người Việt Nam, không chỉ đàn ông mà cả phụ nữ.

Một người bạn tâm sự thế này:

“Mình vẫn yêu vợ con, chỉ là đàn ông thỉnh thoảng nhậu nhẹt chơi bời chút thôi, mà sao nó (ám chỉ vợ) ghê gớm quá, hơi tí đòi ly dị, rồi đập phá này nọ, ăn nói mất nết với chồng.”

“Mất nết là thế nào, vậy cậu đi với ‘em út’ có phải là mất nết không?”

“Nhưng mà đàn ông ai chả thế. Người phụ nữ phải thông cảm chứ.”

Những câu chuyện như thế rất nhiều. Tóm lại, người vợ được hiểu ở đây là vợ cả, phải chăm lo gia đình, chăm lo cho bố mẹ chồng, con cái, rồi chăm sóc chồng khi say rượu, khi thất bại, khi già yếu đau ốm. Và phải hiểu cho tâm lý đàn ông thích của lạ, thích có nhiều tỷ thiếp trẻ đẹp khi vợ cả đã hết thời xuân sắc. Như thế thì sẽ được đền đáp bởi sự “chung thủy” của đàn ông, tức là chỉ có một vợ chính thức, không bỏ bê gia đình, vẫn mang tiền (phần lớn) về nhà, vẫn dành cho vợ một vị trí trang trọng trong họ tộc...

Đó là đạo lý thời phong kiến mà chắc là nhiều đàn ông ưa thích, chẳng qua với luật pháp thời nay không thể công khai có tỷ thiếp thì đành thay bằng “bò nhí” mà thôi.

Và biết bao sách vở khuyên phụ nữ “nhẫn nhịn”, “thông cảm”, “hàn gắn”...

Câu chuyện đa thê vẫn không sao dứt được, như thể quyền được yêu chỉ có đàn ông, như thể đàn ông không già đi, không xuống cấp, không mất dần khả năng sinh lý... Như thể phụ nữ không có khả năng kiếm tiền, không có khả năng tự lập, không có khả năng ở một mình hay có gia đình mới nếu người chồng không chung thủy.

Thực ra mọi việc rất đơn giản. Chỉ cần hiểu đúng khái niệm thôi, và sống thật với bản thân. Rằng hai chữ đa thê thật đáng kinh tởm, rằng đàn ông chả có bất cứ ưu việt gì so với phụ nữ, rằng không có ai ép phụ nữ làm những điều mà họ không thích, rằng tình yêu và sự trân trọng phải đến từ cả hai phía.

Lại nhớ câu chuyện của người bạn, cứ than thở sao vợ không rộng lượng, vì thực lòng bạn ấy không muốn mất gia đình, nhưng cũng rất khó bỏ sự “lãng mạn”. Tôi bảo bạn ấy thế này.

- Cậu có muốn giống các cụ ngày xưa, có hai ba vợ mà vẫn hòa thuận không, tất nhiên những cô vợ sau thì không cưới xin chính thức?

- Được thế thì còn gì bằng, nhưng thời nay phụ nữ làm gì có được cái nết ấy.

- Đúng, mỗi thời mỗi khác, vì thế nếu cậu muốn có được ít ra là hai vợ, thì trước tiên phải chấp nhận là sẽ có thêm hai anh bồ cho hai cô vợ đã. Chứ không thì khi cậu ở với vợ này vợ kia sẽ phát rồ ngay. Còn nếu cậu chấp nhận hai anh bồ (có thể hơn) cho hai cô vợ thì gia đình cậu sẽ hòa thuận. Được không?

- Hả???

BI KỊCH CỦA TÌNH YÊU

(Chuyện nàng Hwang Jin-yi)

Lâu lắm rồi không xem phim, nhưng hình ảnh bộ phim này thì cứ quay trở lại trong đầu tôi mãi. Nhân có một câu chuyện nói với bạn bè về chủ đề muôn thuở là ái tình, tôi muốn kể lại ở đây một bi kịch thực sự. Và bi kịch đó dạy cho con người ta rất nhiều điều.

Khi nàng kỹ nữ Hwang Jin-yi mất người thầy dạy múa của mình, cô lâm vào khủng hoảng sâu sắc và suýt tự sát. Người tình của cô đã vứt bỏ chức quan và đưa cô đi trốn ở một nơi hẻo lánh, để có thể ở bên cô, chăm sóc cô. Điều này là một tội cực lớn thời bấy giờ ở Hàn Quốc, và bất cứ lúc nào bị bắt cả hai sẽ bị xử chết, bởi vì một quý tộc Hàn Quốc không thể lấy kỹ nữ làm vợ, lại càng không thể từ bỏ chức vụ để đi với kỹ nữ, nhất là nhà quý tộc đó là một đại quan trong triều được nhà vua vô cùng yêu mến và trọng dụng.

Tưởng rằng tình yêu mãnh liệt sẽ mang lại hạnh phúc không gì sánh nổi cho cả hai, nhất là khi nàng kỹ nữ khỏi bệnh.

Nhưng mà, ở một nơi xa xôi, với thiên nhiên, sự tĩnh lặng, cuộc sống đơn giản cùng những niềm vui đơn giản, dường như có bóng đen mơ hồ lẫn khuất giữa hai người. Họ vẫn yêu nhau, chăm sóc nhau. Nhưng một hạt mưa rơi, một sợi dây phơi run rẩy trong gió, một thoáng nước chảy cũng gợi cho kỹ nữ về cây đàn của mình, điệu múa của mình, về sự đam mê say đắm của nghệ sĩ mà giờ đây cô đã từ bỏ. Rồi chàng quý tộc cũng có những phút hoài nhớ sự nghiệp mà chàng từng theo đuổi, niềm vui trong công việc, sự gắn bó với nhà vua như một người cha...

Tới một ngày cả hai bị bắt, chàng quý tộc bị kết tội phản thân. Nhưng trong buổi tiệc được tổ chức cùng ngày hành hình chàng quý tộc, điệu múa của kỹ nữ đã lay động tâm can nhà vua sâu sắc, nên ngài tha chết cho chàng. Và nhà vua cho phép cả hai chạy trốn, rồi ngài sẽ tuyên bố với toàn dân là họ đã chết trong tù, để khỏi ảnh hưởng tới sự oai nghiêm của triều đình.

Thế nhưng, Hwang Jin-yi từ chối, cô chỉ muốn quay lại đoàn kỹ nữ của mình, và xin nhà vua cho chàng quý tộc được trở lại triều đình, dĩ nhiên là hai

người sẽ chia tay vĩnh viễn.

Và mặc dù đang có mang đứa con của chàng quý tộc, cô vẫn kiên quyết rời bỏ chàng, dù chàng nhiều lần thuyết phục, thậm chí cầu xin.

Thế rồi đứa con cũng bị mất và nàng kỹ nữ chủ động hẹn người tình của mình về lại ngôi nhà xưa hai người từng ở khi đi trốn, để làm cuộc chia tay thật sự với đứa con và với tình yêu.

Với cây đàn tranh của nàng, và cây sáo của chàng, hai người đã hòa tấu khúc ca cuối cùng, một cách bình thản. Ngôi nhà in dấu một thời gắn kết của hai người chìm trong hoang tàn và hoài niệm...

Có lẽ vì là một nghệ sĩ đích thực, nên Hwang Jin-Yi có sự hiểu biết sâu sắc về bản thân và cô trung thành tuyệt đối với điều đó. Cô nói khi chia tay: “Đứa con của chúng ta là một đứa con ngoan, nên nó đã tự ra đi. Nó là đứa trẻ của tình yêu, và nó hiểu cha mẹ nó không thể sống cùng nhau, nên tự bay về trời. Nó không muốn chúng ta khi về già sẽ oán trách lẫn nhau, sẽ dẫn vạ nhau vì đã không sống hết niềm đam mê của mình. Và em muốn chúng ta nói lời chia tay với đứa con, với tình yêu ở nơi này, nơi ta từng bên nhau, từng hạnh phúc. Để rồi em và chàng trở lại nơi mà chúng ta thuộc về.” Và họ ra đi.

Hai người yêu nhau đến độ có thể chết vì nhau, nhưng lại không thể sống cùng nhau. Đó là bi kịch lớn lao và đau đớn nhất, phải vậy không?

Thực ra, đi qua nỗi buồn thường tình của những người yêu nhau, họ sẽ sớm hiểu ra một điều: “mỗi người chỉ thực sự hạnh phúc khi là bản thân mình”, và vứt bỏ mạng sống trong phút giây cho người yêu không khó, nhưng từ bỏ bản thân để sống cho người yêu cả đời là điều gần như bất khả, nếu họ cố gắng làm thì tình yêu sẽ nguội tắt.

Vậy nên, hai con người vượt qua mọi định kiến xã hội để ở bên nhau, sau ba năm đã hiểu ra rằng tình yêu ấy không mang lại hạnh phúc. Và bài ca ái tình kết thúc ở đây như một nhịp của cuộc đời.

Có lẽ, những lứa đôi sống với nhau lâu dài và vẫn yêu nhau sâu đậm là những người tri kỷ thực sự, không phải từ bỏ bất cứ thứ gì của bản thân mình, không phải gò ép bất cứ cá tính nào, không phải miễn cưỡng bất cứ niềm vui nỗi buồn nào, mà là những dòng chảy tự nhiên của tạo hóa hòa điệu một cách

đơn thuần như thể ngẫu nhiên mà thôi.

TRUYỆN CỔ TÍCH

Mười tuổi, chàng và nàng là đôi bạn thân, là hàng xóm nhà nhau, ăn cùng nhau, đi học cùng nhau, làm gì cũng có nhau.

Hai mươi tuổi, nàng yêu người khác, còn chàng thâm yêu nàng và đau khổ lặng lẽ, tuy nhiên sau đó chàng cũng yêu người khác.

Ba mươi tuổi, nàng và chàng đều đã lập gia đình và có con, cả hai đều hài lòng với cuộc sống. Có lần chàng thổ lộ với nàng về mối tình xưa. Nàng trêu: “Sao không nói từ hồi ấy. Bây giờ tiếc quá”. Chàng biết nàng đùa nhưng vẫn thính thích. Từ đó chàng hay mơ mộng vào lúc rỗi rãi và khi bị vợ “cắm vận”. Còn nàng thấy khoan khoái khi nghĩ rằng có người yêu thâm mình lâu như vậy.

Bốn mươi tuổi, cuộc sống gia đình của nàng bước vào thời kỳ khủng hoảng. Còn chàng bắt đầu nhận ra những phẩm chất của vợ mình trong cuộc sống chung khiến chàng không thể xa rời. Bệnh mơ mộng của chàng chỉ còn là thói quen vô hại (như cảm cúm theo mùa). Nàng lại đâm ra nhớ tiếc mối tình xưa và thấy hình như ngày đó mình đã từng yêu thâm chàng mà không biết. Có lần nàng bóng gió đến việc nối lại ân tình thời niên thiếu, thấy chàng thờ dãi. Và chàng nói điều gì như mọi thứ đã lỡ làng, chàng đã già, đã mệt mỏi, không xứng với nàng... Từ đó chàng tránh gặp nàng. Nàng thấy hình như mình càng yêu chàng vì cảm kích sự hy sinh và nỗi đau khổ thâm kín của chàng. Chàng thì thờ phào vì đã được yên ổn.

Năm mươi tuổi, cuộc sống hôn nhân của nàng lại được hàn gắn ổn thỏa. Chồng nàng loáng thoáng biết về căn bệnh “yêu đương” của nàng nhưng tặc lưỡi cho qua, lại còn thâm cảm ơn người bạn cũ vì là nguyên có vô hại cho sự trẻ trung của vợ.

Lâu lâu chàng vẫn đến chơi với vợ chồng nàng. Hai người đàn ông đánh cờ và nói chuyện chính trị, còn nàng nghe nhạc và mơ mộng.

Sáu mươi tuổi. Chàng và vợ sang nước ngoài ở với con trai. Lâu lâu chàng gọi điện thăm hỏi. Chồng nàng vẫn trêu chọc nàng về mối tình thơ ấu, trong bụng thâm tiếc một ông bạn chơi cờ khá hay và có nhiều hiểu biết xã hội.

Bảy mươi tuổi, nàng đã có các cháu. Đôi khi ngồi với các cháu, nàng mơ mộng về thời mình còn nhỏ, và nàng bắt đầu kể: “Hồi bà bằng tuổi cháu, bà có một người bạn thân, thân suốt đời...”

Các con của nàng đã nghe đến vài ngàn lần câu chuyện đó, theo những cách khác nhau, nên chỉ cười.

“Ồ thế bà không yêu ông à?” Đứa cháu gái lớn đã mười tuổi hỏi lại.

“Có chứ, nhưng đó là mối tình khác. Còn đây là kỷ ức về một thời đẹp đẽ.”

Đứa cháu trai nhỏ mới bảy tuổi bảo:

“Cháu biết rồi, các bà của bạn cháu đều là hoa hậu khi còn trẻ.”

Đứa cháu gái lại nói:

“Bà ơi, ông bảo bây giờ ông bà đều lẫn cả rồi phải không?”

Đứa cháu nhỏ phản đối:

“Không phải, bà kể truyện cổ tích cho chị em mình nghe đấy mà.”

Và thế là cổ tích cứ tiếp diễn mãi... Truyện cổ tích của những người già.

TÌNH ẢO

Có một đôi vợ chồng sống rất hòa thuận. Vợ luôn luôn nói với người thân và bạn bè về chồng bằng những lời có cánh. Chồng lúc nào cũng có ảnh vợ trong ví, trên bàn làm việc... Hai người luôn mua quà cho nhau, chăm sóc nhau và tuyệt nhiên không ai có chút “lung lay” nào trước các đối tượng khác giới dù họ đã sống với nhau khá nhiều năm.

Tuy nhiên, rất ít khi hai vợ chồng xuất hiện cùng nhau. Khách khứa đến nhà phần lớn cũng chỉ được vợ hoặc chồng tiếp. Nghe các con của họ nói, kể cả ăn cơm hai người cũng rất ít khi cùng nhau...

Họ chủ yếu chuyện trò trên Facebook.

Trên trang của mình, họ viết cho nhau những điều tuyệt đẹp, đăng những tấm ảnh tuyệt đẹp, khiến nhiều người phát ngốt vì ghen tị.

Nhiều khi cùng ở trong nhà, nhưng mỗi người một phòng, họ cũng trao đổi trên Facebook, kiểu như:

- Anh yêu, anh xuống ăn cơm nhé, em còn bận chút việc. Hôn anh, chú Gấu của em.

- Em yêu, đóa uất kim hương của anh, anh xuống đây, hôn bàn tay yêu kiều của em...

Đại loại thế. Và hai cái ảnh đại diện tươi cười cứ thế chuyện trò âu yếm nhau. Những cái ảnh này được chọn lựa kỹ, dùng photoshop nâng cao chất lượng tới mức tối đa.

Có lẽ họ chỉ gặp nhau trong phòng ngủ, khi đã tắt hết đèn. Lúc ấy thì “nhà ngói cũng như nhà tranh”, và trong óc mỗi người vẫn hiện lên cái ảnh đại diện lộng lẫy của người kia.

Hoan hô Facebook, đã giữ gìn tổ ấm cho biết bao gia đình.

CHUYỆN BỊA NHƯ THẬT (VỀ HÔN NHÂN)

Nàng xinh đẹp, giỏi giang, tháo vát. Chàng có tài, trung thực, lịch lãm và khá giả. Họ có một con gái nhỏ. Cuộc sống sung túc, hai bên gia đình hòa thuận. Họ đều thuộc tầng lớp trí thức, sang trọng, ai nhìn cũng xuýt xoa ngưỡng mộ.

Vậy mà cả hai không hề có hạnh phúc. Chỉ khác một điều, chàng biết rõ điều đó, còn nàng không chấp nhận dù trong tâm rất bất an.

Có lẽ, như đa số phụ nữ, nàng quá yêu giấc mơ hạnh phúc của bản thân lẫn ánh hào quang của nó trong mắt những người xung quanh nên cố không nhìn thấy sự mệt mỏi, gượng gạo ngày một rõ rệt trong ánh mắt, giọng nói, nụ cười, cử chỉ,... của chàng và của cả bản thân những khi họ ở bên nhau, nhất là khi “diễn” trước mọi người.

Tới một ngày, không thể chịu đựng hơn, chàng tâm sự với người bạn thân từ nhỏ: “Tớ không biết làm sao có thể thoát ra, tớ chán vợ tớ gần chết mà không có lý do gì để ly dị”.

Người bạn gật gù, không ngạc nhiên: “Tớ cũng đoán ra sẽ có ngày đó.”

“Hả?” – Đến lượt chàng ngạc nhiên, lâu nay chàng nghĩ gia đình của mình là hình ảnh cặp đôi hoàn hảo trong mắt bạn bè.

“Chứ sao, hai bộ khung mạ vàng có thể đặt cạnh nhau và lấp lánh nhưng làm sao có thể kết hợp được. Người bị giam trong khung chắc chắn sẽ mệt mỏi. Tớ nói đúng không? Nhưng còn lâu vợ cậu mới nhận ra điều ấy.”

Chàng thở dài. Quả thực từ khi mới cưới về chàng đã nhận ra bộ quy chuẩn về cái đẹp, sự tử tế, cách sống...thứ mà vợ chàng yêu hơn hết trên đời, không vừa sức với mình. Lâu nay cuộc sống chung của hai người chỉ là cố gắng tuyệt vọng của chàng để “điều chỉnh bản thân” cho vừa với bộ khung được dựng nên, và sự gồng gỏi quá sức của nàng để không nhìn ra những gì trong chàng không vừa với bộ khung ấy mà thôi.

“Cậu không nhẫn tâm bỏ cô ấy được đâu!” Người bạn nói tiếp. “Hãy làm sao để cô ấy tự chán cậu và ra đi.”

“Cô ấy lúc nào cũng yêu thương săn sóc mình, hơn rất nhiều mức mình chờ đợi, ít ra thì cô ấy tỏ ra như thế.”

“Cô ấy yêu bộ khung mạ vàng, việc của cậu là ra khỏi bộ khung ấy, và cô ấy sẽ ném cậu ra sọt rác ngay.”

...

Vài tháng sau, chàng và nàng ly dị. Sau đó chàng bỏ vào Nam và rất lâu bạn bè không ai biết tin gì về chàng. Ít lâu sau nàng lấy chồng, một bộ khung nạm kim cương hảnh hoi, hào nhoáng sang trọng hơn hẳn chàng. Ai cũng bảo may mà nàng rời xa được chàng, vì người có giá như nàng phải đi với người chồng này mới xứng. Nói về chồng cũ, nàng hay thở dài tỏ ý thương hại: “Mình cũng cố ‘cải tạo’ anh ấy mà không được, lúc cưới về thấy anh ấy tiến bộ lắm, được vài năm không hiểu sao tự nhiên biến chất đột ngột, ăn nói thô thiển, thỉnh thoảng chửi thề trước bà con họ hàng làm mình sượng cả mặt, rồi lê la quán cóc vỉa hè, chém gió tào lao suốt ngày, công việc bê trễ, lại lười tắm rửa, quần áo nhếch nhác hôi hám...” Riêng với vài cô bạn thân nàng còn nói thêm: “Đã thế lại sinh ra ghen tuông kiểm soát vợ quá đáng, đêm nào cũng đòi hỏi mà chả làm được gì. Khổ thân anh ta, lúc mình đòi bỏ cứ dọa tự sát mấy lần. Nhưng càng thế mình càng cương quyết bỏ bằng được...”

Vài năm sau, người bạn thân tình cờ gặp lại chàng trong một nhà hàng ở Cần Thơ. Chàng đã lấy vợ, cùng vợ kinh doanh nhà hàng đó và một số nhà hàng khác nữa. Nhìn chàng béo tốt, đen bóng, xởi lởi, không còn đâu dấu vết anh thư sinh ngày trước.

Gặp bạn, chàng cười ha hả, tay bắt mặt mừng, rồi gọi vợ ra tiếp đãi nồng hậu. Vợ chàng có vẻ đẹp mặn mà của người phụ nữ miền Nam, nhanh tay nhanh mắt, thoáng nhìn đã thấy cả hai rộn ràng hạnh phúc.

Hai người bạn ngồi nhậu đến tận khuya, tửu lượng của chàng có vẻ tăng tiến hẳn so với thời ở Hà Nội, khi còn làm giảng viên một trường đại học lớn và có uy tín.

“Cậu thay đổi nhiều thật!” người bạn nói.

“Ngày đó tớ theo mưu của cậu, ra khỏi bộ khung một cách triệt để. Nhiều khi diễn quá mức thấy buồn cười gần chết cậu ạ. Vợ cũ của tớ lúc đầu tận tụy sửa đổi chồng, phải nói quyết tâm của cô ấy thật sắt đá và khiến tớ phải nể phục. Nhưng mà cô ấy càng quyết tâm tớ càng sợ, cuối cùng phải chơi bài yêu đương cuồng nhiệt, ghen tuông căm đoán cô ấy, rồi o bế cả chuyện giường chiếu. Nhưng mà tớ sợ cô ấy quá nên một thời gian dài chả làm được gì. Cô ấy tưởng tớ bất lực bég rồi, mà nhiều khi tớ cũng sợ vậy. Thế là cô ấy cho tớ rơi, tớ còn diễn thêm mấy pha dọa chết mùi mẫn nhé, càng thế cô ấy càng ghét. Và kết cục là tớ được tự do.”

“Còn bây giờ, sao cậu không đi dạy trở lại? Cậu là một tài năng mà.”

“Thì vẫn tài năng đấy chứ, mở được nửa tá nhà hàng, cái nào cũng thành công. Hơn nữa nói nhỏ với cậu nhé, đầu tiên tớ giả vờ ra khỏi bộ khung để vợ cũ tớ chán tớ thôi. Không ngờ sau này thấy không có khung sống thật sung sướng cậu ạ. Nhiều lúc tớ thậm cảm ơn cậu đã đưa ra sáng kiến ấy, và tri ân cả vợ cũ của tớ đã dòn tớ đến chân tường để tớ phải chuồn bằng được ra khỏi bộ khung mà tớ đã được đóng vào từ lúc còn nhỏ. Bây giờ đã thoát ra ai ngu gì chui lại vào chứ.”

Chàng cười sảng khoái, tiếng cười từ đáy lòng, hồ hởi của vùng sông nước miền Tây khiến người bạn bất giác cười theo.

Và chàng nói thêm:

“Có lần, tớ gặp một bác lớn tuổi nói giọng Bắc đặc sệt trong quán nhậu, bác ấy bảo: Ngày xưa ông cụ thân sinh của tôi đuổi Pháp quá đà nên cả nhà dạt vào tận đây, tớ thấy câu ấy hay quá bèn bảo: Còn cháu thì chạy khỏi vợ quá đà cũng vào tận đây luôn. Ô nhưng mà nói thế không có nghĩa ví vợ với thực dân đâu nhé.”

Trên đường về, nhìn từ trong ô tô ra những ô cửa sáng đèn hai bên đường, người bạn chợt nhớ tới những bộ khung hào nhoáng đã hủy hoại biết bao niềm vui và hạnh phúc. Nhưng mà cửa còn mở, ánh sáng vẫn thấp thì vẫn còn hy vọng. Phải vậy không?

CHUYỆN THẬT NHƯ BỊA (VỀ TÌNH YÊU)

Tôi có hai người bạn rất yêu nhau nhưng vì một lý do khó nói nên không thể lấy nhau. Lâu lâu họ gặp nhau, yêu đương, giận hờn, làm lành, rồi lại yêu đương...

Nỗi đau khổ bất tận, những trận cãi vã bất tận, nỗi nhớ nhung bất tận... của họ có thể viết thành vài cuốn tiểu thuyết kiểu Quỳnh Dao. Nhiều lần tôi còn bảo bạn mình là sao không thử yêu nhau, cãi nhau theo cách khác đi, cứ mỗi một vở diễn mãi chẳng lẽ không chán?

Sau nhiều năm, tôi có cảm giác cả hai đã phát ngáy mỗi tình này, nhưng những cuộc cãi vã-làm lành-đắm say... kiểu Quỳnh Dao cũng gây nghiện, như kiểu thói quen ăn vào máu thịt, nên mặc dù vô cùng khổ sở, chả ai nghĩ đến chuyện bỏ cuộc.

Tôi bèn xui hai người bạn thử sống với nhau một thời gian. Sống như vợ chồng, để có thể thỏa mãn những khao khát được gần nhau. Lâu nay vì những khao khát đó, sự ghen tuông, giận dỗi... mà họ hành hạ nhau và hành hạ bản thân không ngớt.

Tất nhiên để làm được điều này cần thu xếp chút ít. Và với những người thông minh, có điều kiện thì không gì là không thu xếp được.

Sau ba tháng ở cùng nhau, căn bệnh sốt mướt được chữa khỏi triệt để. Họ đã chia tay êm đẹp.

Bởi vì khi sống ở gần, nhìn thấy con người thật của nhau, họ mới thấy lâu nay những cuộc xung đột chẳng qua do mỗi người đều yêu con người tưởng tượng của người kia và không chấp nhận con người trong thực tế mà thôi.

Đến khi về ở cùng, không còn ảo ảnh của sự xa cách, nhớ nhung, đêm trắng cô đơn hay hoang hôn trông ngóng, hay những gì mùi mẫn tương tự... họ đã nhận ra, ngoài thói quen tình dục chỉ có sự chán ngán mệt mỏi.

Sau này, một trong hai người bạn bảo tôi rằng bạn ấy vừa biết ơn tôi vừa rất

ghét tôi. Biết ơn vì tôi giúp bạn ấy ra khỏi vòng khổ ải. Nhưng ghét vì tôi làm tan tành ảo mộng bao nhiêu năm yêu đương của bạn ấy.

Tôi bảo: “Thì cứ giữ lại ảo mộng và kỷ niệm có sao.”

Bạn ấy bảo: “Không được, vì những tháng ngày ở cùng đã khiến cho việc nhớ lại những năm qua cũng thành ác mộng mất rồi.”

Tôi bèn hiến kế: “Vậy thì chỉ còn cách kiếm ai khác và yêu... trên Facebook thôi, không được gặp, lúc ấy tha hồ mộng đến già!”

TÌNH YÊU VÀ SỰ TRƯỞNG THÀNH

Có một người bạn gái kể câu chuyện khiến tôi xúc động sâu sắc, là về cuộc hôn nhân tan vỡ của cô ấy. Chỉ sau lần đầu tiên bị lừa dối, khi chồng cô ấy nhậu say với vài người bạn và gọi “em út” đến rồi qua đêm ở một khách sạn, cô ấy đã ra đi và viết đơn ly dị, dù con còn rất nhỏ.

Nhiều người chê trách cô ấy tàn nhẫn, ngay cả bản thân cô ấy cũng băn khoăn, vì hai vợ chồng rất yêu nhau. Bố mẹ hai bên đều khuyên nhủ hàn gắn. Và cô ấy cũng không lý giải được bản thân mình.

Chỉ biết là có ai đó mạnh hơn cô ấy không cho phép cô ấy quay về.

Đã mười năm trôi qua.

Con trai đã mười ba tuổi, bắt đầu vỡ giọng.

Cô ấy không lấy chồng, anh ấy không lấy vợ. Họ vẫn là bạn tốt của nhau, có lẽ cũng còn yêu nhau, hay ít ra là dư âm mối tình xưa chưa hẳn đã tắt. Người chồng đôi khi vẫn ngỏ lời tha thiết nói lại. Cô ấy chỉ im lặng. Và cuối cùng cô ấy nói: “Chính vì yêu nên không thể trở về.”

Chỉ thế thôi. Nhưng người chồng đã hiểu. Nếu không có sự ra đi cương quyết của cô ấy mười năm trước, chắc anh ấy không thể trưởng thành như hôm nay. Vết thương rất sâu mà cô ấy để lại, hơn mọi lời trách móc, hờn giận, đã dạy cho anh ấy hiểu sự tổn thương anh ấy gây ra cho cô, cho tình yêu thuần khiết giữa họ. Và sự tổn thương đó tuyệt đối không thể xóa bỏ. Nhưng con người thì có thể thay đổi.

Chính vì tình yêu thương với bản thân, với con mình, với người từng là chồng mình, với quãng đời đẹp đẽ đã qua mà cô ấy im lặng ra đi. Chia ly cũng là biểu hiện của tình cảm sâu sắc. Để mỗi người có quãng thời gian và không gian tự chữa lành.

TRƯỜNG ĐỜI

Có một câu chuyện thật về một người bạn mà tôi muốn chia sẻ ở đây, giống như truyện cổ tích vậy.

Anh ấy hiền lành, đẹp trai, tác phong lịch lãm, có hai đứa con gái đã lớn. Trông anh lúc nào cũng thư thái, chảnh tề, nụ cười thấp thoáng trên môi. Anh có khiếu thẩm mỹ tốt, thích trồng hoa, thích chụp ảnh, yêu những niềm vui nho nhỏ.

Không ai có thể ngờ anh ấy sống với một người vợ phải uống thuốc điều trị tâm thần nhiều năm nay. Và cái quan trọng hơn là anh ấy vẫn thương vợ, vẫn tìm mọi cách chữa chạy cho vợ.

Thuốc giữ cho chị ấy rất ít khi lên cơn, có thể làm những việc nhẹ trong nhà, có những giao tiếp tối thiểu với người thân. Nhưng thuốc cũng làm tê liệt cảm xúc, trí tuệ và gây ra rất nhiều phản ứng phụ...

Có nhiều người thậm chí hỏi sao anh ấy có thể sống như vậy. Vì dù không được học hành nhiều, nhưng anh ấy có nghề nghiệp ổn định, có chút vốn liếng, việc lấy vợ lần nữa không hề khó khăn chút nào. Vậy mà có ai hỏi, anh ấy chỉ cười hiền lành: “Mình vẫn đang có vợ con mà, bỏ cho ai mà lấy vợ khác chứ?! Vợ mình lại mất hết bố mẹ rồi, anh chị em thì ở xa. Hơn nữa cô ấy mang bệnh là đã bị trời dày, đã khổ lắm rồi, không lẽ mình còn làm khổ thêm. Hai đứa con nhìn vào ai mà sống cho tử tế đây.”

Có nhiều người khác lại xì xào rằng chắc là anh ấy phải có vợ bé hay tình nhân, chứ ai mà chịu được cuộc sống như thế. Nhưng tôi biết anh ấy đã nhiều năm, chưa thấy anh có người phụ nữ nào, nếu có chắc cũng chỉ là những mối tình ngắn ngủi, bởi vì sau giờ làm là anh về nhà ngay, còn xoa bóp, tắm rửa cho vợ. Anh ấy thường từ chối các chuyến đi công tác cho dù có thêm thu nhập, chỉ về quê một năm hai ba lần.

Một buổi chiều, mấy anh em ngồi uống nước trong cái quán nhỏ ở ngoại ô, ngay bên cạnh cánh đồng lúa xanh rục rờ trong nắng sắp tàn. Anh ấy tư lự nhìn về phía xa, và tôi chợt thấy một nét buồn thoáng hiện trong cặp mắt rất sáng, rất ấm áp của anh ấy.

Tôi buột miệng: “Anh có khi nào thấy mình thiệt thòi không?”

Anh ấy quay sang tôi, hơi ngạc nhiên: “Thiệt thòi ấy hả? Tôi chả nghĩ thế bao giờ, chỉ thương vợ tôi hiền lành mà trời bắt tội, chạy chữa mãi không khỏi. Mình đàn ông sức dài vai rộng chịu một tí có sao đâu.”

“Vậy nếu chị ấy không khỏi, cứ thế này mãi thì anh tính sao?” Một người bạn trong nhóm thốt lên.

“Cũng đành chịu chứ biết làm thế nào. Không có tôi thì vợ tôi làm sao sống được.” Và anh ấy cười. “Nhưng mà trời đền bù cho chúng tôi hai đứa con ngoan lắm...”

Nhìn ánh nắng tỏa dịu dàng trên mái đầu đã điểm bạc của anh ấy, tôi chợt nhận ra, anh ấy không hề bất hạnh. Và tôi nói: “Thực ra anh không khổ. Nhìn nét mặt, nụ cười của anh không thấy có chút nào đau khổ. Anh sống cuộc đời mình một cách trọn vẹn và sâu sắc, cho nên anh thanh thoi lắm, đúng không?”

Anh ấy im lặng, lại cười rất nhẹ nhàng.

Và tôi biết anh ấy hiểu tất cả những gì tôi không nói ra. Rằng chúng ta đến cuộc đời này không phải để gặt hái thành công, kiếm thật nhiều tiền, hưởng thụ thật nhiều khoái lạc vật chất, đạt được danh vọng hay vinh quang... Chúng ta đến cuộc đời này để học hỏi và trưởng thành, và mọi nghịch cảnh, mọi đau khổ, mọi thử thách được gửi đến cho chúng ta đều là các bài học lớn lao. Để tâm hồn ta được mài giũa như ngọc quý ẩn trong đá sẽ hiển lộ, để trái tim ta ngân lên điệu nhạc trong trẻo của tình thương và lòng nhân hậu, để ta đi đến bến bờ của sự giản dị và hiền minh. Anh ấy đã học những bài học của mình một cách xuất sắc, nên chả có gì hối tiếc.

Chợt nhận ra màu lúa ngoài kia sao mà rộn ràng đầm thắm. Có phải nắng chiều đã tắm tưới cho những ngọn lúa ấy, hay là chính những ngọn lúa đã khiến màu của trời mây trở nên dịu hiền đến thế. Bất chấp đất đai khô nẻ, mưa gió hay hạn hán, những ngọn lúa bình dị này vẫn sống, vẫn nuôi dưỡng chúng ta, vẫn âm thầm chuyển trao những thông điệp mãnh liệt mà ta có thể không nghe thấy trong cuộc sống ồn ào thường nhật, nhưng vẫn tuôn chảy trong từng mạch máu, từng hơi thở của ta.

CAI SỮA

Tôi có người bạn nhỏ tuổi, một cô em rất dễ thương, mới dọn ra ở riêng sau hơn mười năm chung sống với gia đình chồng.

Một căn hộ mới, nhỏ thôi, xinh xắn, được ba mẹ con trang hoàng dọn dẹp trong vài tháng, sơn đi sơn lại, chọn màu rèm cửa, mua từng chậu hoa, lựa từng chiếc thảm chùi chân...

Công việc chuẩn bị kéo dài cũng một phần vì... chờ người chồng sẵn sàng về tâm lý. Đánh rằng chồng cô em này rất tốt, cũng hiểu ra sự bất mãn của vợ, và cả của bản thân khi nép dưới ‘cây cao bóng cả’ gần ấy năm, nhưng anh ta vẫn áy náy vì cảm giác “bỏ” cha mẹ mà đi, mặc dù nhà riêng của họ cách nhà bố mẹ có vài trăm mét, đi mất khoảng mười phút.

Cô em phớt lờ sự gượng gạo của chồng, hai đứa con thì mãi vui với ngôi nhà mới, không buồn để ý sự ‘tự kỷ’ của ông bố. Tôi hỏi thì cô em nói: “Ôi trời em chờ được gần này năm, chờ thêm ít ngày nữa cũng có sao đâu. Với lại ông bà vẫn dành cho con trai cung một phòng, nên nếu thích chồng em cứ ở lại đó, khi nào nhớ vợ con về thăm là được mà.”

“Vậy em không quan tâm tới chồng em nữa à?”

“Quan tâm chứ chị, quan tâm nên mới thông cảm với sự khó xử của anh ấy. Nhưng mà niềm vui của sự tự do này trước tiên dành cho bản thân em, rồi cho các con em. Giá như cách đây mười mấy năm thì đó sẽ là niềm vui của tình yêu đôi lứa. Bây giờ thì, vẫn thương nhau, nhưng cũng mệt mỏi rồi...”

Đến ngày tân gia, rất đông bạn bè tới chúc mừng, ngoại trừ... bố mẹ chồng. Và người chồng không sao giấu được vẻ đăm chiêu. Riêng cô em và hai đứa con thì vô cùng rạng rỡ.

Lúc mở các gói quà, cô em thấy có một bình sữa rất đẹp bọc trong giấy hoa, bên ngoài ghi mấy chữ đề tặng người chồng. Cô rất ngạc nhiên, không hiểu ai đùa oái oăm thế, vì cô đâu có muốn sinh con nhỏ nữa. Bạn bè lắc lắc đầu, trêu chọc cô hay là chồng có vợ bé hoặc tình nhân giấu ở đâu.

Anh chồng đỏ mặt tía tai thanh minh rằng mình trong sạch, cô em cũng

không nghi ngờ gì vì biết tính chồng rất tốt.

Sau cùng một người bạn nói: “Không phải đâu, bình sữa này chính là để tặng cho chủ nhân đây. Cho cậu con cưng cuối cùng đã cai được sữa mẹ vào năm bốn mươi tuổi.”

HOÀNG HÔN

Có người bạn kể với tôi về cuộc tình đã kết thúc của anh ấy. Một mối tình đẹp khiến tôi cũng thấy băng khuâng. Giống như là nghe một bản nhạc thật dịu dàng êm ái, đượm chút u hoài.

Nhìn những đám mây ánh lên vàng rực và đỏ thắm trong nắng chiều, anh ấy tư lự:

“Phụ nữ thường cố chấp, nên cô ấy cứ muốn chúng tôi duy trì tình bạn khi không thể còn là người yêu. Nhưng tôi lạnh lẽ và kiên quyết chia tay. Tôi không thích những tình bạn nửa vời.”

Dường như tất cả nỗi buồn trong sáng của ngày hè đang tan dần trong đêm đều tụ vào ánh mắt trầm ngâm, lạnh lẽ của anh ấy...

Và tôi hiểu điều anh ấy không muốn hay không thể nói ra, đó là anh ấy muốn giữ lại mãi mãi vẻ đẹp của tình yêu, kể cả của đoạn kết bản nhạc khôn sánh ấy, mà đôi khi những sắc màu hoàng hôn lại huy hoàng rực rỡ hơn cả. Anh ấy muốn chia tay để có thể còn yêu cô ấy suốt đời.

CÓ ĐÂU MÀ MẤT

Có một bạn gái khác hẳn khoản về việc chồng đột nhiên thích chụp ảnh, cứ mê mẩn đi ra ngoài ô sắn cảnh đẹp, rồi sắn người đẹp để chụp, mà chụp lại toàn mang cho chứ không bán.

Tôi bảo cô ấy: “Nhu cầu sáng tạo có trong mỗi người. Nếu anh ấy thấy vui thì có sao đâu. Anh ấy vẫn quan tâm vợ con, vẫn đi làm kia mà. Thỉnh thoảng bạn có thể đi cùng anh ấy, nếu cả hai cùng thích.”

Cô bạn vẫn băn khoăn, nói là sợ mất chồng.

Tôi liền hỏi: “Ồ thế bạn có khi nào mà lo mất?”

Cô bạn tròn mắt: “Thì anh ấy là của tớ mà.”

Tôi cười, và nói thêm: “Thực ra chúng ta có được gì? Thân xác chúng ta cũng không nằm trong sự điều khiển của chúng ta. Sao có thể “có” hay “mất” một người khác chứ. Chúng ta chỉ có phút giây hiện tại là của mình mà thôi.”

“Vậy cậu có giữ chồng cậu không?” Bạn ấy vặn lại.

“Sao phải giữ. Và làm sao giữ được. Có ai bắt được mình yêu người khác hay người khác yêu mình đâu, mà không yêu thì ở cạnh nhau làm gì. Cứ để mọi thứ thuận theo tự nhiên, ngày nào còn thích ở bên nhau thì ở.”

“Ai cũng nói như cậu thì xã hội loạn mất.”

Đến đây thì chả biết nói gì nữa, vì khi nào người ta hoang mang lại vịn đến xã hội.

Thế mà tâm hồn mỗi con người là một ngọn gió. Việc muốn giữ những ngọn gió trong các loại hộp mới làm thiên hạ đại loạn chứ, ít ra là tôi nghĩ như thế.

RIÊNG TƯ

Tôi có cô bạn có cuộc sống gia đình đầm ấm. Có lần đi ăn sáng cùng gia đình thì tình cờ cô gặp người bạn học cũ trong quán cùng một hội khá đông. Lúc đó cũng đã tương đối muộn, nhưng vì quán nằm giữa vườn rất mát, lại chưa đến giờ đông khách nên vợ chồng cô ấy còn nán lại la cà, đưa con trai nhỏ chạy loanh quanh còn bố mẹ ngồi chuyện trò trong lều lá.

Cậu bạn cũ tròn mắt hỏi: “Ồ thế có hai vợ chồng mà cũng đi ra đây à?”

“Thì bọn tớ vẫn hay đi mà, có khi ba người, có khi chỉ có hai người, nếu gửi được con cho ông bà hoặc cho ai đó...”

Cậu bạn ngó ra, rồi toét miệng cười: “Chịu nhà này đây, tớ chả nhớ có khi nào đi một mình với vợ ra quán nữa...”

Hai vợ chồng cô bạn tôi cũng bật cười... Và cô ấy cũng cười khi kể lại với tôi.

Tôi chợt nhớ lại câu chuyện nhiều chị em thường tâm sự. Thì ra rất nhiều phụ nữ Việt Nam từ khi lấy chồng hầu như chỉ ngồi ăn với con, với bố mẹ chồng, với đại gia đình ở nhà, thì thoảng lắm mới đi cùng chồng và con ra quán. Còn các ông chồng thì thường xuyên đến các nhà hàng với bạn, với cơ quan, tệ hơn thì với bồ... Đôi khi phụ nữ cũng tụ họp đi ăn riêng với nhau...

Vậy mà vợ chồng được gọi là bạn đời, nào là trao xương gửi thịt, nào là chung sống đến đầu bạc răng long... Nhưng hình như hôn nhân đã tiêu hủy sự lãng mạn của các cuộc hẹn hò, của những bữa ăn riêng tư chỉ có hai người, ở một không gian nào đó thi vị. Không lẽ hai chữ “vợ chồng” chỉ còn bao hàm một mớ nghĩa vụ, kể cả nghĩa vụ trên giường ngủ sao?

ÊM ĐẸP

Có một người bạn lên chơi nhà tôi và nói thế này:

“Thực ra nếu bố mẹ tâm lý thì vợ chồng ở cùng đại gia đình có cái hay nhé.”

Tôi hỏi bạn ấy hay thế nào. Bạn ấy nói:

“Ví dụ nếu em và vợ em giận nhau cũng sẽ nín nhịn mà không to tiếng quá. Nếu em đi uống bia về muộn vợ em cũng có ông bà bên cạnh, bữa cơm không vắng vẻ quá. Con cái em được ông bà chăm cho, thuê người ngoài không thể đảm bảo như thế. Ông bà lại vui vì nhà có người này người kia...”

Tôi chỉ cười, chợt nghĩ đến một cô em mỗi khi bực bội gì với chồng lại rủ nhau ra quán để cãi vã cho thoải mái, có lần đập tan mấy bộ chén của quán và đền kha khá tiền.

Nhưng mà với cậu bạn nhỏ này có lẽ nói gì cũng vô ích. Tôi bèn đùa:

“Em nói cũng có lý đấy, nếu em lỡ bỏ bịch thì sẵn có bố mẹ khuyên giải con dâu nhường nhịn đỡ tan cửa nát nhà. Với lại ở cùng bố mẹ chồng, con dâu sẽ khó ăn mặc mát mẻ, khó chơi bởi bạn trai bạn gái phức tạp, a dua các phong trào ‘phụ nữ mới’ nhỉ?”

Cậu em khoái chí cười khanh khách:

“Không ngờ chị tâm lý thế. Sau này con trai chị tha hồ sướng đấy.”

“Không, em nhầm rồi, chị không tâm lý đâu, chị chả có hứng thú quản lý vợ con hộ con trai đâu. Quan điểm của chị là đã trưởng thành rồi tự mà lo việc của mình. Chị có việc của chị mà, nếu sau này có con dâu hợp cạ thì lâu lâu đến thăm hoặc rủ đi cà phê hay nghe nhạc là được rồi. Chị đâu có nhờ con trai giữ chồng hộ thì con trai cũng phải tự mà giữ vợ chứ.”

Cậu em ngẩn ra...

Tôi phá lên cười. Và sau này mỗi khi nhớ tới bộ mặt chưng hửng của cậu, tôi lại không thể nhịn cười, cho đến tận bây giờ.

Phần II

CHUYỆN GÌ ĐANG XẢY RA?

“Yêu một người chồng hay người tình là tận hưởng những giây phút cả hai bên nhau, cùng đi đến đỉnh thăng hoa của cảm xúc, nhưng hãy tôn trọng thế giới riêng tư của anh ấy, không nên đòi hỏi hay khao khát bất cứ điều gì từ anh ấy, như sự thành đạt, sự lịch lãm, sự ngọt ngào... nếu như đó không phải là bản tính tự nhiên của anh ấy.”

ÁI TÌNH

Một ngày mùa đông, thật lạnh, không gian ẩn chứa điều gì xao xuyến. Có lẽ là, đâu đó dưới tầng đất sâu ẩm ướt, những hạt mầm bắt đầu cựa quậy. Để rồi hơn một tháng nữa sẽ nảy nở đâm chồi.

Và chính quãng thời gian chuẩn bị, hồi hộp đợi chờ ấy mới bao hàm sức mạnh của mùa xuân, mùa giao hoan của thiên nhiên, mùa ân ái...

Muốn nói chút gì về ái tình. Về điều mà ai ai cũng biết, ai ai cũng nói đến, và cũng chả ai thực sự hiểu tận tường.

Bởi vì, khi đã chìm đắm trong ái tình, có mấy ai nhớ được về bản thân mình. Chỉ là cảm giác choáng ngợp, băng khuâng, vượt ra ngoài không gian và thời gian, vượt ra ngoài sinh tử. Dường như trong người ta yêu dồn tụ toàn bộ lẽ sống của đời ta. Dường như không khí mà người ấy thở, con đường mà người ấy đi, ánh nắng choàng lên những vật cỏ in dấu chân người ấy, thậm chí đượm làn hương của cõi thiên đường...

Theo tôi, những người có thể lý giải được nguyên do mình yêu ai đó, thực ra chưa biết thế nào là ái tình. Đó chỉ là một cái gì na ná, nhưng thiếu hẳn men say. Đó chỉ là sự cộng sinh.

Còn ái tình lại là thứ ta chẳng thể giải thích, đôi khi ái tình khoác một dáng vẻ cực kỳ vô lý theo con mắt của thế gian và của chính ta.

Ái tình chính là nhân duyên. Vì thế chẳng thể mong cầu. Cũng đừng nên khao khát, bởi ái tình chỉ dành cho những trái tim dũng cảm, sẵn sàng trả giá cho một phút giây thăng hoa bằng nhiều tháng ngày đau đớn...

Nói về ái tình biết bao cũng không đủ, nhưng với tôi, có một điều tôi nhận ra được là, nếu ta biết cách trải nghiệm đến tận cùng mọi cảm xúc mà ái tình mang lại thì ái tình chính là cửa ngõ của sự hiện mình, vì ái tình khiến cho ta quên đi bản ngã. Và khi bản ngã vắng mặt, lần đầu ta nhìn ra bản chất thực sự của linh hồn ta, trong trẻo và an nhiên biết chừng nào.

ÂM NHẠC CỦA CON TIM

Khi ta cảm thấy yêu một ai đó, dường như cả thế giới trở thành bản hòa âm tuyệt diệu. Có những khúc sầu thương, có những khúc say đắm, có những điệu dịu êm, có những đoạn cao trào, có cả điệp khúc hân hoan... nhưng tất cả đều tuôn chảy mạnh mẽ trong thân thể, tâm hồn ta và hòa nhịp với toàn bộ thế gian. Sự hòa điệu bất tận ấy khiến cho trong những khoảnh khắc ngắn ngủi thoáng hiện chiều sâu của sự bất tử. Tại sao yêu người ấy, tại sao yêu vào lúc ấy, tại sao... Những câu hỏi không thể trả lời và cũng không cần trả lời, chỉ biết rằng người đó xuất hiện và năng lượng sống như một dòng sông trào dâng mạnh mẽ. Cho nên những người yêu nhau mới luôn nói rằng tình yêu là mãi mãi...

Đau khổ trong tình yêu cũng hàm chứa giai âm say đắm, niềm vui trong tình yêu cũng thấm đượm vẻ u buồn... Thế nên nếu ta sợ đau khổ, sợ nỗi buồn thì chẳng thể cảm nhận đến cùng bản giao hưởng có một không hai ấy, bản giao hưởng của sự hòa hợp trọn vẹn giữa hai con người. Một năm, một tháng, một ngày, một giờ, một giây... cũng không quan trọng.

Bởi vì âm nhạc ấy mở cho ta cánh cửa đi đến sự hiểu biết về những vẻ đẹp không có gì sánh bằng của thế gian, về sự thiêng liêng của tâm hồn mỗi con người, về những điều kỳ diệu của sự sống và cái chết...

Có điều, ta sẽ không thể biết khi nào và ở đâu, âm nhạc sẽ vang lên, tình yêu sẽ đến. Không thể định liệu, lên kế hoạch cho nó, không thể gò ép nó, không thể ngăn cản nó... Chỉ cần trải lòng ra, vô tư nhưng kiên định, và chờ đợi...

Chỉ vậy thôi!

ĐỊNH TÂM

Tôi biết rất nhiều người tốt (đặc biệt là phụ nữ), có đầy đủ mọi phẩm chất để được hạnh phúc nhưng lại luôn cảm thấy không ổn. Và trong nhiều cuộc trò chuyện về vấn đề tình yêu, gia đình, tôi nhận ra có lẽ sự sai lầm của phụ nữ chính là ở chỗ đặt hy vọng, ước mơ, trái tim mình vào một người khác. Bởi vì kỳ vọng vào một người khác là điều thật điên rồ, ai biết khi nào người đó sẽ thay đổi, và tự nhiên cuộc đời ta trở nên bấp bênh, luôn sống trong sợ hãi, từ sự sợ hãi đó ta trở thành ích kỷ, luôn muốn chiếm hữu, làm nghẹt thở người mà ta cho là ta thương yêu, và kết quả chỉ có một mà thôi: người đó sẽ xa lánh ta, ít nhất là trong tâm. Ai thích mình trở thành mục đích cuộc sống của người khác chứ? Vì khi đó mọi điều mình làm, mọi điều mình nghĩ sẽ trở thành niềm vui hay nỗi thống khổ của người ấy, mọi hy vọng ước mơ của mình sẽ phải luôn tính đến người ấy, đó là sự nô lệ không sao chịu đựng được.

Ở đây có sự nhầm lẫn lớn lao về khái niệm yêu thương.

Yêu một bông hoa, một buổi chiều, một ráng mây, có nghĩa là im lặng tận hưởng giây phút cái đẹp lan tỏa vào mình, nhưng đừng hy vọng mang vẻ đẹp đó về nhốt trong nhà mình, trong phòng mình, trong vòng tay mình... và lúc nào muốn ngắm thì ngắm.

Yêu một đứa con là chăm sóc, nuôi nấng và đến khi nó trưởng thành thì vui vẻ tiễn nó như một cánh chim bay vào trời xanh, với tất cả lòng triu mến, không được để nó vương vís bởi bất cứ sợi dây nào.

Yêu một người chồng hay người tình là tận hưởng những giây phút cả hai bên nhau, cùng đi đến đỉnh thăng hoa của cảm xúc, nhưng hãy tôn trọng thế giới riêng tư của anh ấy, không nên đòi hỏi hay khao khát bất cứ điều gì từ anh ấy, như sự thành đạt, sự lịch lãm, sự ngọt ngào... nếu như đó không phải là bản tính tự nhiên của anh ấy. Đến khi cuộc đối thoại giữa hai tâm hồn có sự rạn nứt, hãy để anh ấy ra đi nhẹ nhàng, với lòng biết ơn sâu sắc về những giây phút tốt đẹp đã từng chia sẻ cùng nhau.

Nếu bạn muốn cho lòng thanh thản, không sợ hãi, hãy chỉ luôn nhớ một điều, hạnh phúc cuộc đời bạn ở trong tâm hồn bạn, không một ai có thể lấy đi

được. Hãy yêu chính bản thân mình, định tâm trong bản thân mình, mọi kho báu tâm hồn mình có sẵn đó, chỉ cần mở những cánh cửa ra mà thôi...

Và có một nghịch lý thế này, chúng ta hay được dạy phải quên mình, phải luôn nghĩ đến người khác, nhưng nếu mỗi việc ta làm vì người khác mà lại luôn coi là sự hy sinh thì dù không cố ý ta đã khiến người được quan tâm mang một gánh nặng rồi. Vậy theo tôi, mọi điều ta làm, dù được coi là tốt cho ai đó, ta hãy làm chỉ vì bản thân ta, làm vì ta thấy mãn nguyện, thấy sung sướng, không đòi hỏi người được trao ban ghi nhận bất cứ thứ gì, dù chỉ là ý niệm của sự hy sinh.

Còn nếu yêu thương ai, chăm sóc ai rồi đem cái đó ra như điều kiện để bắt họ làm theo ý ta là điều thật sự không nên, chỉ tổ khiến người được quan tâm chán ghét. Theo tôi, lòng biết ơn là một khái niệm vô bờ. Hãy chỉ nên biết ơn toàn bộ cuộc đời này, vì ta đã và đang được sống mà thôi. Ngược lại nếu biết ơn cha mẹ để sống cuộc đời theo ý họ cũng thật ngốc nghếch, vì không ai có thể hiểu ta bằng bản thân ta và chẳng ai có thể thay ta chịu trách nhiệm về cuộc đời ta.

Vì thế, với câu hỏi muôn thuở là “kỳ vọng gì vào con cái”, tôi thành thật nói rằng “không có gì hết”. Khi con đã trưởng thành, nên để con có toàn bộ tự do trở thành người như con muốn, làm mọi điều con muốn, và hãy luôn tin đó đều là những điều tốt đẹp. Dù giàu có hay nghèo khổ, dù có vấp ngã hay sai lầm thì tình yêu của cha mẹ cũng đâu vì thế mà thay đổi. Dù con sẽ ở gần hay ở xa, thậm chí sẽ định cư ở một đất nước khác thì cha mẹ cũng đừng vì thế mà cảm thấy bất hạnh, vì tình yêu với con vẫn còn đó chừng nào ta còn sống, và mỗi người nên giữ gìn sự cân bằng nội tâm, sự thưởng ngoạn vẻ đẹp của từng giây phút được trao ban, không cần bám víu vào sự hiện diện của bất cứ ai.

Còn với người bạn đời thì lại càng cần sự định tâm, định tâm trong bản thân mới có năng lực để cảm nhận tình yêu. Có thể tha hồ chăm sóc, quan tâm, nhưng đừng bao giờ có khái niệm hy sinh. Không hy sinh vì mọi điều ta làm đều với niềm vui và sự tận hưởng, không hy sinh vì mọi điều ta làm vì người ta yêu cũng là vì chính ta, và khi làm vì bản thân thì ta sẽ biết làm đến đâu là đủ, làm như thế nào để có niềm vui cho cả hai mà không ảnh hưởng tới tự do cá nhân, sự riêng tư và sự độc lập của mỗi linh hồn... những điều tối thiểu để

cho cả hai có thể hạnh phúc.

Và tôi muốn nhắn nhủ tới tất cả những người phụ nữ nhân hậu và đáng yêu, rằng đừng đem cả cuộc đời đặt vào tay bất cứ ai. Sự có mặt của người ta yêu đối với ta là phúc lành cũng như sự chia ly, đừng nghĩ rằng vì thế mình trở nên bất hạnh. Hãy yêu chính bản thân mình, và gìn giữ khả năng trải nghiệm mọi điều cuộc sống đem đến cho ta.

ĐOẠN KẾT

Trong một bản nhạc, đoạn kết cũng quan trọng như đoạn mở đầu. Đôi khi toàn bộ vẻ đẹp của giai điệu được khắc sâu vào tâm hồn nhờ đoạn kết ấy. Một bài thơ, một cuốn tiểu thuyết, một bộ phim... cũng vậy. Kết thế nào cho hay thật khó.

Từ nhỏ chúng ta được nhồi nhét vào đầu ảo tưởng về sự vĩnh cửu, nên chúng ta thật khó chấp nhận cái mong manh của đời sống, cũng như mọi thứ thuộc về nó. Và một trong những ngộ nhận sâu sắc nhất chính là ái tình. Hãy xem những người yêu thề thốt gì với nhau: anh sẽ yêu em mãi mãi, em sẽ trọn đời yêu anh, chúng ta sẽ bên nhau muôn ngàn kiếp... Những lời nói dối thật dễ thương, ngọt ngào, nhưng cũng thật ngây ngô làm sao. Bản thân con người còn chả quyết định được mình sống bao nhiêu năm, có thể nói gì về tình yêu mãi mãi...

Hơn nữa, ai dám đảm bảo về cảm xúc của bản thân trong ngày mai thôi, chưa nói đến trọn đời. Thế là người ta đành thay thế ái tình bằng một thứ khác: nghĩa vụ. Nghe thì cũng được đấy, chắc chắn, bền vững hơn. Nhưng mà không khác gì thay rượu vang bằng siro pha loãng, hoàn toàn không còn men say nữa...

Còn nếu như chúng ta thành thật đến cùng với bản thân thì chúng ta sẽ biết rằng chúng ta rất sợ hồi kết của mọi thứ: tuổi trẻ, tình yêu, cuộc đời... Và chính sự sợ hãi khiến chúng ta không cảm nhận được nhịp điệu toàn vẹn của tạo hóa. Trong một mối tình lâu dài nhất sẽ có những chặng khác nhau, những hồi kết ngắn, những khoảng lặng. Khoảng lặng ấy rất cần để bắt đầu nhịp điệu mới, để cho sự thăng hoa tiếp theo có thời gian chuẩn bị. Hãy xem bốn mùa của trời đất, hãy xem một cái cây cần bao nhiêu thời gian để đơm hoa. Còn nếu như sự hòa điệu đã không còn, thì hai người từng gắn bó cũng có thể cùng nhau viết nên một cái kết êm đẹp. Sự chia ly có thể trở thành khởi đầu của một chặng mới trong đời bạn...

Và có lẽ chúng ta không nên nghĩ rằng mình nghiêm nhiên phải yêu bạn đời của mình, cũng như bạn đời của mình bắt buộc phải yêu mình, không nên ảo tưởng rằng khi đã kết hôn là tình yêu hiển nhiên sẽ đi cùng chúng ta mãi mãi.

Hãy sống với ý thức sâu sắc về phút giây hiện tại, khi tình yêu đang có đó, như một món quà vô giá của cuộc đời, và nếu nó có ra đi ngay giây phút tiếp theo thì cũng là lẽ thường tình.

Như thế chúng ta mới sống trọn vẹn với người yêu trong từng nhịp thở, sáng tạo trong từng nhịp thở.

Bởi vì sự kỳ diệu của tình yêu, sức mạnh và chiều sâu của nó không nằm trong chiều dài năm tháng, mà trong sự mãnh liệt của cảm xúc, và cái duy trì sự mãnh liệt ấy chính là ý thức sâu sắc về lẽ vô thường.

Hãy yêu hết mình giống như ngày mai bạn phải chia tay.

Hãy yêu hết mình giống như ngày mai bạn phải chết.

Hãy yêu hết mình để bất cứ lúc nào cũng có thể nói lời tạm biệt với tình yêu mà không hối tiếc.

Luôn sẵn sàng cho đoạn kết tuyệt đẹp.

CŨ HAY MỚI

Tôi mới đọc được một bài viết về đàn bà, lại là câu chuyện muôn thuở... “Người đàn bà đã cũ”. Mới nghe có vẻ hay hay. Nhưng rồi thấy có gì không ổn, không lọt tai chút nào. Tại sao lại “cũ”. Con người luôn luôn mới mà, chỉ có đồ vật cũ thôi chứ. Đột nhiên nhớ ra bao nhiêu từ ngữ không lấy gì làm hay cho đàn bà: hết thời, gái già, gái ế, mẹ sề, nạ dòng...

Không chỉ có đàn ông gọi đàn bà như thế, đàn bà cũng gọi nhau như thế, vô tình miệt thị nhau như thế. Vậy mà, đàn bà sinh ra cả thế giới này, bằng nỗi đau và tình yêu thương vô hạn.

Có lẽ khi gọi đàn bà như vậy, người ta chỉ nghĩ về đàn bà như một loại đồ chơi tình dục, chứ không phải như con người. Đồ chơi đang mới thì tất nhiên tốt hơn, đẹp hơn. Có lẽ vì thế phụ nữ đua nhau đi thẩm mỹ viện để gìn giữ hình dáng tuổi 18 trong người đàn bà 40, 50... mà không cần biết rằng mỗi tuổi có vẻ đẹp riêng của mình.

Tất nhiên giữ cho cơ thể săn chắc, da dẻ ít nếp nhăn là tốt, điều đó chứng tỏ bạn khỏe mạnh. Nhưng những vòng hông, vòng ngực nở nang của tấm thân đã sinh nở tại sao lại phải thắt chặt, gọt đẽo cho vừa kích cỡ của thiếu nữ. Có thật như thế sẽ đẹp không? Bởi vì vẻ đẹp trước tiên hiển lộ trong sự tự nhiên và tự tin, trong sự thoải mái linh hoạt, và cả trong cả sự từng trải đôn hậu, điều sau cùng này đến theo thời gian.

Còn nữa, hoa trong vườn nhà tôi trông không bông nào giống bông nào. To có, nhỏ có, đủ loại màu sắc. Và chúng hồn nhiên tỏa hương, không cần so sánh hay phân loại, cũng không gò theo “chuẩn” nào cả.

Thế thì, phụ nữ cũng vậy chứ. Tất cả các “chuẩn” đặt ra đều ngớ ngẩn, nhất là “chuẩn” về sự “cũ” hay “mới” của con người.

ĐÔI CÁNH CHÚC NỮ

Tôi Chủ nhật, câu chuyện bên tách trà của hai vợ chồng vốn chỉ có tôi đọc thoai, hôm nay đột nhiên tôi được làm thính giả. Và chủ đề mới lạ lòng làm sao: “Sự lưu manh của Ngưu Lang”.

Không biết chồng tôi tìm đâu ra cuốn truyện tranh cũ rích Sự tích Ngưu Lang Chúc Nữ, chắc định để dỗ con trai nhỏ, nhưng khi đọc xong thì anh ấy tỏ ra phần nộ. Đại ý là tại sao Ngưu Lang lại dùng phương pháp bỉ ổi như đánh cắp đôi cánh của nàng tiên Chúc Nữ, rồi lén nhìn thân thể nàng để cài nàng vào thế phải làm vợ bất đắc dĩ, sau đó giấu đôi cánh lên mái nhà và triệt đường về của nàng. Ở đây chẳng có tình yêu nào cả – chồng tôi kết luận – cho nên nhiều năm sau khi tình cờ nhìn thấy đôi cánh, bản chất thật của nàng đã trỗi dậy và nàng trở về cõi trời, nếu có chút lưu luyến chẳng qua vì đứa con mà thôi...

Chồng tôi còn cho rằng cuốn truyện tranh này nếu đem đọc cho các bé (nhất là các bé trai) sẽ gây ra hậu quả rất xấu vì từ nhỏ đứa trẻ bị tập làm quen với cách cường bức tình cảm của người khác...

Tôi từng gặp những chi tiết kiểu ăn trộm đôi cánh tiên này khá nhiều trong các truyện cổ tích khác nhau. Tôi cũng không mấy đồng tình với cách xử sự của chàng trai trong truyện... Nhưng đây là lần đầu có một người đàn ông phát biểu rất nghiêm túc với tôi về vấn đề này, kèm theo sự phê phán cũng rất nghiêm túc. Và tôi chợt nghĩ, ừ nhỉ, câu chuyện từ đời xưa để lại có lẽ ẩn giấu một ý nghĩa nào đó: Những người phụ nữ khi đi lấy chồng đều đã bị ăn cắp đôi cánh, và chẳng bao giờ còn bay được, chẳng bao giờ còn trở về được quê hương (hay là thế giới tâm hồn mộng mơ) của mình. Nhưng đôi cánh ấy không mất, chỉ là bị giấu ở đâu đó. Và nếu một ngày người phụ nữ nhìn thấy thì tất cả lập tức được tái hiện, được sống lại và cô ấy sẽ bắt cháp gia đình mà ra đi vĩnh viễn. Sự tàn nhẫn của Chúc Nữ chính là đáp trả cho sự lưu manh của Ngưu Lang. Phải vậy không?

Sẽ có nhiều người đàn ông không vui lòng khi đọc những dòng này, song tôi muốn có một lời gửi gắm tới tất cả các phụ nữ đáng thương, đã bị mất đôi cánh của mình, thiên đường của mình, để chỉ còn là người vợ, để đặt lên điện thờ của trái tim mình gia đình, chồng con, thậm chí cả gia đình chồng một cách mù quáng và tự biến thành nô lệ. Tôi từng biết rất nhiều bạn gái, các chị, các cô, các bà, và buồn hơn là cả các em gái, cháu gái có cuộc đời như thế. Đã chết đi một cách oan uổng rất nhiều nhà thơ nữ, nhạc sĩ nữ, nhà khoa học nữ, hay đơn giản chỉ là những người phụ nữ với thế giới tâm hồn giàu có, biết hưởng thụ cuộc sống đến tận cùng. Đã mất đi biết bao nhiêu nàng tiên bị cắt cánh trong cõi trần tục đầy áp bức, áp lực và khổ ải. Thậm chí nhiều người không còn nhớ ngay đâu đây, có khi rất gần thôi, mỗi chúng ta vẫn còn có đôi cánh thiên thần. Và nếu có một ngày thấy lại đôi cánh ấy, chắc gì họ còn sức lực để bay được nữa, hay là cổng thiên đường đã khép, chỉ để lại nỗi tiếc hận trong tim...

Rất nhiều đàn ông khi đã lấy vợ thì quên hẳn vợ cũng là một con người, rằng thế giới của cô ấy không phải chỉ quanh quẩn bên gia đình, rằng cô ấy cũng có những khao khát riêng tư, rằng cô ấy cũng có một tâm hồn không già đi theo năm tháng mà chỉ bị che phủ bởi biết bao bụi bặm trần gian. Tất nhiên không loại trừ có rất nhiều đàn ông tốt, nhưng có lẽ trong tiềm thức sâu thẳm nhiều thế hệ đàn ông đã bị nhiễm trong máu ý thức về sự hơn hẳn của mình, rằng dù sao đàn bà cũng chỉ là “cơi đựng trầu”, rằng khi người phụ nữ bước chân về nhà chồng nghiễm nhiên sẽ là một thành viên (thường là ít quan trọng) trong toàn thể gia tộc của chồng. Đến khi cô ấy đủ già, cô ấy sẽ được đền bù bằng cách trở thành một nhân vật quan trọng (mẹ chồng - nếu may mắn có con trai), và cô ấy sẽ hun đúc mọi nỗi cay đắng trong suốt quãng đời làm vợ và làm con dâu thành thứ rượu độc để tàn phá mọi hạnh phúc và niềm vui của một thế hệ phụ nữ khác... Và nỗi oán hận của cô ấy chính là của một nàng tiên đã không thể còn bay trên đôi cánh của mình để trở lại thiên đường...

Có lẽ hơi sâu muộn, thậm chí hơi cay độc nhỉ? Nhưng chính vì tôi rất cảm động khi có một người đàn ông phản nộ thực sự với cách ứng xử của một nhân vật đàn ông, và chính vì tôi luôn luôn được bay, tôi có cả bầu trời tự do, nên tôi mong sao tất cả phụ nữ hãy nhớ rằng chúng ta vốn đến từ thiên đường, chúng ta có cả một cõi trời diễm ảo vốn là linh hồn bất tử của chúng

ta. Hãy yêu mình, hãy trân trọng mọi vẻ đẹp, năng khiếu, nhân cách của bản thân, chúng ta sinh ra với đôi cánh và đừng để cho bất cứ ai tước đoạt, dù là nhân danh tình yêu. Và chỉ như thế chúng ta mới có thể yêu thương, có thể nhân hậu, có thể không phải dứt bỏ tất cả và ra đi như Chức Nữ xưa kia. Bởi vì dù cố đến mấy, rốt cuộc chúng ta sẽ không sao quên được đôi cánh của mình, chỉ có tìm ra khi còn kịp hay là khi đã quá muộn, không thể nào bay được nữa.

Còn với những người đàn ông, nửa thân yêu thứ hai của thế giới, tôi muốn nhắn nhủ rằng: đừng bao giờ cắt đi đôi cánh của Chức Nữ, hãy để cô ấy tự nguyện đến, tự nguyện ở lại, và tự do bay đi một ngày nào đó (nếu như cô ấy muốn). Đừng sợ hãi và níu giữ. Bởi vì mất đi đôi cánh, cô ấy không thể còn đẹp được, cô ấy đã không còn là tiên nữ mà bạn say đắm, cô ấy đã mất đi giấc mơ và tình yêu, cũng đã mất đi cõi thiên đường của mình, chỉ còn lại ngôi nhà trần tục mà thôi.

ĐÔI LỜI CHO NHỮNG CON NGƯỜI MẠNH MẼ BỊ TRỞ THÀNH “PHÁI YẾU”

Không biết từ bao giờ, chúng ta được gọi là phái yếu, rồi huyền thoại về “chiếc xương sườn của Adam”, rồi những khái niệm “tam tông tứ đức”, “nữ nhi thường tình”, “đàn ông nông nổi giềng khoir, đàn bà sâu sắc như coi đưng trầu” đã đặt chúng ta ở vị trí đầy mặc cảm... Và rồi chúng ta lại tự ràng buộc chúng ta bằng những quan niệm đạo đức như: “công dung ngôn hạnh”, “con gái là con người ta, con dâu mới thật mẹ cha mua về”... Ngay họ của con chúng ta cũng là họ của cha, quê của con chúng ta cũng chỉ là quê cha. Ai cũng nhắc nhở đến “quê cha đất tổ”, còn “quê mẹ” thì sao? Về dòng máu thì con mang dòng máu cả cha và mẹ chứ, và một mình ta mang thai 9 tháng 10 ngày, một mình ta sinh nở bú mớm... Vậy mà ta vẫn chỉ cam tâm là “họ ngoại” thôi sao?

Thực ra, trong mỗi người phụ nữ tiềm ẩn một sức mạnh vô biên. Không phải trong cơ bắp, không phải trong ý chí, mưu lược, mà chính là trong trái tim. Đó là niềm tin mạnh mẽ vô song vào những gì tốt đẹp, sự tận tâm vô song với những người mình yêu quý, lòng trắc ẩn, sự dịu hiền, và trên hết là khả năng tái tạo những cuộc đời mới trong cơ thể tưởng như yếu ớt của mình.

Như là những ngọn cỏ. Mềm mại đấy, dễ bị chà đạp đấy, không thể gào thét trong gió mà chỉ thủ thỉ âm thầm. Nhưng mà dẻo dai, rạp xuống rồi lại vươn lên. Và chỉ có cỏ mới làm xanh được mặt đất trơ trụi khô cằn, chỉ có cỏ mới mang được mùa xuân về, mới làm dịu những vết đá bị thời gian chém ngang bầm đỏ, chỉ có cỏ mới mời gọi được những mạch nước ngầm trong treo của sự nhẫn nại, đức tin và tình yêu. Cỏ, như một lời khấn nguyện...

Và hành tinh này chỉ trở nên tốt đẹp khi nó được phủ xanh trở lại, khi những sinh linh dịu hiền nhưng bất khuất ý thức được tiềm năng của mình, sức mạnh của mình, nguồn mạch dồi dào của nữ tính, để cuộc sống không bị chi phối và điều khiển bằng quyền lực và ý chí, mà bằng sự hiểu biết và tình yêu.

ĐƯỜNG ĐỘC ĐẠO

Yêu một người là ta đã bắt đầu khai mở một con đường mới trong trái tim. Phải bạt núi, chặt cây, xếp đá...

Với con tim càng hoang dại hùng vĩ thì càng gian khổ để mở một lối đi nhưng phía trước sẽ là những phong cảnh lộng lẫy không ngờ.

Có trời mây, có hoa thơm cỏ lạ, có cả suối nguồn trong mát nhưng cũng có cả vách đá lởm chởm, vực sâu và bão dông xói lở ghê người.

Yêu một người là dấn thân vào cõi sinh tử mệnh mông vô cùng tận, để cảm nhận vẻ đẹp của mùa xuân và đông tàn, của gặp gỡ và chia ly, của bồi đắp và tan rã.

Có lẽ nếu đường đi quá bằng phẳng, quá dễ dàng, ta sẽ khó thấu hiểu được vị say đắm của hiểm nguy bên cạnh sự dịu dàng, của sự sống đan xen cái chết như vực sâu bên triền núi dẫm ánh trăng thu?

GAİ CỦA HOA HỒNG

(Viết cho những tâm hồn nhút nhát dịu dàng...)

Những người luôn nhẫn nhịn, chịu đựng.

Những người chẳng bao giờ làm tổn thương ai ngoại trừ chính mình.

Những người luôn nhẫn nại, tha thứ hết lần này đến lần khác cho tất cả mọi người, ngoại trừ cho chính mình.

Những người không bao giờ nói to, không bao giờ khóc to, không kêu ca phàn nàn, không trách ai ngoại trừ chính mình...

Đa phần họ là những người phụ nữ, những sinh linh mềm mỏng, yếu đuối, lặng lẽ...

Thế mà tôi lại muốn nói rằng, với sự nhún nhường và chịu đựng phi thường ấy, họ là những con người hết sức bạo hành. Bởi vì họ đã cho phép, nói đúng hơn là đồng lõa với những người đang chà đạp lên bản thân họ. Bạo hành bản thân là sự bạo hành ghê gớm và độc ác nhất. Có thể nhiều người sẽ không đồng tình với tôi. Sẽ nói rằng tôi sao kỳ cục vậy. Không phải Phật luôn dạy con người về từ bi sao?

Đúng, từ bi là vẻ đẹp mênh mông của tâm hồn, nhưng từ bi khác với nhẫn nhịn. Và nếu ta không trân trọng tâm hồn ta, sự yên tĩnh nội tâm của ta, đóa hoa vô giá được trao vào thân thể ta, thì ta có thể biết trân trọng ai?

Hơn nữa, nếu ta chấp nhận để một người làm điều ác với ta mà không có hành động gì để bảo vệ mình, dù là chạy trốn chẳng hạn, không phải ta đã khiến cho người đó chìm sâu vào nghiệp chướng sao. Thực ra vết thương người đó để lại trong bản thân còn sâu sắc và đau đớn hơn nhiều so với người bị hại. Vậy là ta đã không từ bi hai lần, với chính ta và với người đã làm tổn thương ta trong trạng thái vô minh.

Làm gì, bảo vệ mình thế nào... Tôi không thể trả lời được, vì có rất nhiều tình huống, rất nhiều con người khác nhau...

Nhưng nếu bạn luôn trân trọng bản thân, trân trọng cõi thiên đường trong trái

tim mình, trân trọng thiên thần được trao ban cho thân thể bạn và vẫn đang theo cùng bạn cho tới khi chết, thì bạn sẽ không để cho bất cứ ai chà đạp...

Bảo vệ bản thân, tranh đấu với điều ác, không có nghĩa là sân hận hay căm ghét. Người làm điều ác chẳng qua cũng trong trạng thái mê ngủ mà thôi. Càng nhún nhường thì kẻ bạo hành càng mê lú hơn, vì vô hình chung bạn đang tỏ ra đồng tình với sự bạo hành đó...

Những bông hoa hồng thật đẹp và mảnh mai, nhưng cũng có những chiếc gai để bảo vệ mình. Và đó chính là sự hiện minh của thiên nhiên. Phải vậy không?

HÃY NHỚ VỀ BÀU TRỜI

Sinh ra trong hình hài phụ nữ, bạn đã là một nghệ sĩ. Trong mỗi bé gái tiềm ẩn một bông hoa. Mỗi phụ nữ được tạo hóa trao cho khao khát về cái đẹp, nhu cầu vun xới tổ ấm, khả năng mang lại niềm triu mến dịu dàng cho những người xung quanh.

Khi bạn trở thành mẹ, toàn bộ cơ thể bạn được thiên nhiên trao tặng khả năng kiến tạo một con người mới, sự tinh tế nhạy bén, sự kiên nhẫn vô hạn... Bạn không đơn thuần là người sáng tạo nữa, bản thân bạn trở thành sự sáng tạo.

Khi bạn nuôi dưỡng đứa con của mình, cho bú, cho ăn, ru ngủ, chăm sóc... biết bao nhiêu chất thơ hiển lộ trong những hành vi nhỏ bé ấy. Bạn đang hát bài ca thầm lặng có một không hai của nữ tính.

Rồi với bản năng phụ nữ, khi chăm lo cho gia đình, bạn cũng đang làm những công việc của nghệ sĩ. Sáng tạo của bạn không chỉ bao hàm trong những bữa ăn, những chiếc áo cần giặt là, những căn phòng cần quét dọn. Bạn đang mang đến bầu không khí an lành, làn hương ấm áp tỏa khắp nơi bạn sống, và làn hương ấy chính là tình yêu của bạn. Cái mà người đàn ông yêu mến, trân trọng và cần thiết ở người bạn đời chính là làn hương ấy, sự bình an ấy, sự cổ vũ thầm lặng ấy... chứ không phải chỉ những công việc chăm sóc đơn thuần. Là phụ nữ, bạn đã mang trong mình sứ mệnh của sự đắp bồi, sự an ủi, lòng vị tha. Bạn là bản thân tình yêu.

Có điều đôi khi bạn quên đi điều đó!!!

Một cô gái mới về nhà chồng luôn nơm nớp lo làm sao vừa ý bố mẹ chồng, tuân thủ những quy tắc này nọ, mà không hề ý thức rằng cô ấy là bông hoa với màu sắc riêng, mùi hương riêng không giống bất cứ ai, và cô ấy chỉ đẹp khi là chính bản thân mình, phát huy hết kho báu tiềm tàng trong mình. Rồi khi sống cùng người chồng, để lo lắng cho tổ ấm, để “giữ chồng”, cô ấy tìm mọi cách chiều chuộng và đồng thời “canh gác” chồng. Cô ấy sẽ quan tâm đến mức anh ấy ngạt thở. Cô ấy quên rằng niềm vui trong mỗi bữa ăn mới thực sự là ngọn lửa tỏa sáng căn nhà của mình. Và niềm vui ấy chỉ có thể tuôn chảy từ con tim chân thành, từ một tâm hồn tự do và phóng khoáng.

Đến khi làm mẹ, các con cô ấy lớn dần, cô ấy lại tiếp tục quên đi bản năng sáng tạo. Cô ấy lại níu giữ con mình (nhất là con trai) bằng mọi cách. Cô ấy quên rằng mùa xuân hoang dại đang rừng rực cháy trong dòng máu người con chính là mùa xuân từng chảy trong huyết quản của cô ấy, mùa xuân đã xa nhưng chưa bao giờ nguội tàn, cho tận đến khi cô ấy chết, chỉ là cô ấy không còn nhớ đến nó, không còn cảm nhận được nó mà thôi...

Nhặt nhanh, vun vén, níu giữ... Đó là bản năng của con chim mái. Nhưng con chim mái cũng biết bay đến những vùng trời xa lạ để kiếm tìm thức ăn và hơi ấm cho mình, cho đàn con của mình. Và những chuyến bay giữa trời xanh, với ánh sáng rực rỡ và sự nguy hiểm của đêm đen, với gió xuân dịu dàng và sự đe dọa của mưa bão... những chuyến bay ấy khiến tâm hồn trở nên mạnh mẽ, khiến trái tim trải nghiệm được mọi cung bậc dữ dội nhưng say đắm của cuộc sống. Bởi vì, sống là gì nếu không là trải nghiệm.

Còn với con người... Tiếc thay rất nhiều phụ nữ đã quên đi bầu trời, quên đi đôi cánh, chỉ còn giữ lại bản năng nhặt nhanh và vun vén. Những thứ mà bạn nghĩ là quý báu nhất đời: kỷ niệm, bổn phận, sự an toàn, sự ổn định, sự ràng buộc... có một thời điểm nào đó có ích cho bạn, trở thành cái tổ cho những giấc mơ của bạn, một thời điểm ngăn ngủi, rồi lại chỉ là rơm rác mà thôi.

Hãy luôn nhớ đến bài ca kiêu hãnh của mình, bản năng sáng tạo mà thiên nhiên trao cho mình, sức mạnh vô hạn bạn mang trong từng tế bào, khả năng vô biên của bạn mang đến tình yêu và hạnh phúc. Chỉ cần nhớ đến điều đó, nhớ đến đôi cánh nghệ sĩ của bạn, và đừng sợ hãi, hãy bay vào bầu trời. Cùng với hiểm nguy, đông tố, bạn sẽ cảm nhận được thứ vốn dĩ dành cho bạn: mùi vị của tự do. Hãy hát hết bài ca của mình một cách nồng nàn và kiêu hãnh với một tâm hồn đã trưởng thành và nhận biết thực sự bản thân mình.

HÒA TẤU

Một ngày mùa thu chớm lạnh, nước cũng như so mình lại trong màn sương từ núi nhè nhẹ tràn về. Tôi đệm đàn cho chồng hát, và có cảm tưởng như gió, cây cối, bầu trời cũng hòa điệu trong khúc nhạc đơn sơ nhuốm chút trầm tư... Bỗng thấy lòng bình an lạ lùng.

Chợt nghĩ, cuộc sống vợ chồng, hay tình yêu đôi lứa có lẽ cũng giống như một bản hòa tấu. Làm sao cho giai điệu của từng người đi hết sự đắm say nhưng vẫn hòa điệu với người kia, và nếu như có sự hòa điệu với đất trời thì càng tuyệt hơn nữa. Mà muốn thế, cần một điều giản dị: đó là hai người đều phải chú tâm, chơi hết mình và biết lắng nghe, để bản nhạc được cất lên hài hòa, không lạc nhịp.

Mong cho những bản hòa tấu của các đôi bạn đời trên trái đất này vang lên thật dịu dàng, như một lời nguyện cầu bình an...

KHI HAI NGƯỜI YÊU NHAU

Họ sẽ chẳng giống như bất cứ cặp đôi nào trong phim Hàn Quốc, Mỹ, Nhật Bản, Pháp... hay các tiểu thuyết lãng mạn đâu. Cách bày tỏ của họ sẽ không giống ai và có thể rất kín đáo. Bởi vì tình yêu là sự sáng tạo lớn lao được thức tỉnh trong mỗi con người, đưa cá nhân trở về bản thể sơ khai, hồn nhiên, độc đáo. Hai người yêu nhau tạo thành thế giới riêng có những hàng rào vô hình nhưng bất khả xâm phạm. Họ sung sướng với mọi thứ có ở nhau, chẳng bận tâm tới các quy chuẩn của thế giới bên ngoài.

Đôi khi, hai người yêu nhau sẽ không phải là những người bạn thú vị lắm với những người xung quanh.

Đơn giản vì họ hợp thành một bầu trời khép kín, hoàn chỉnh, đầy đủ. Có thể đôi lúc gặp họ và cùng họ tận hưởng niềm vui, sự hân hoan. Nhưng hai người yêu nhau sẽ không chia sẻ sự riêng tư gần gũi và cũng không có quá nhiều thời gian dành cho bạn. Hai người yêu nhau không thường xuyên tụ họp với các nhóm đồng người, và sự yên tĩnh của họ không thể xâm nhập được...

Hai người yêu nhau gắn kết năng lượng trong một nhịp điệu, nhưng vẫn còn độc lập, để luôn luôn rời xa rồi hội ngộ và cảm nhận sự tái sinh của mùa xuân trong từng khoảnh khắc...

Cho nên, chẳng thể nói gì về hai người yêu nhau. Thế giới của họ bí ẩn như cái chết và cuộc sống vậy: Cái chết của bản ngã, và sự rộn ràng của niềm khao khát được trao ban.

Và bởi vì tình yêu là thứ hiếm hoi trên đời, nên hãy thể tất cho sự tách biệt của họ, hãy trân trọng thế giới bí ẩn đó, vì năng lượng bình an, hạnh phúc từ đó tỏa ra mang lại vẻ đẹp cho cõi đời này.

CHUYỆN VUI VỀ TÌNH YÊU

Tình yêu, theo tôi nghĩ, giống như một vị khách mà hai người yêu nhau mời đến ngôi nhà chung của họ. Một vị khách có thể ra đi, có thể ốm đau, có thể chết nếu không được đón tiếp và nuôi dưỡng đúng cách.

Đầu tiên là về việc ăn uống của khách. Các bữa ăn phải đủ dinh dưỡng và không nhàm chán. Các bữa ăn này chính là sự chia sẻ của hai con người đang sống cùng nhau. Mâm cơm có thể có món Âm nhạc, có món Du lịch, có món Con cái, có món Thiên nhiên... Còn những xung đột sở thích và nhân sinh quan, những sự giận hờn, cãi cọ có thể coi là gia vị (chua, cay, đắng...).

Vậy thì các bữa ăn cho vị khách Tình yêu này phải như thế nào?

Trước tiên là đủ chất, chất bột, chất béo, chất đạm, vitamin... và phải có gia vị để thêm ngon miệng nhưng đừng nhiều quá khiến khách khó nuốt. Các bữa ăn cũng không nên quá dày đặc và quá nhiều khiến khách bội thực và đau dạ dày. Khoảng cách nghỉ ngơi giữa hai bữa ăn, chính là lúc hai người sống với bản thân mình, công việc của riêng mình, nội tâm của riêng mình... Không có sự độc lập và riêng tư đó, vị khách Tình yêu sẽ không có thời gian để tiêu hóa các bữa ăn cho tốt và sẽ ốm đau quặt quẹo.

Ngoài ra, bữa ăn nên phong phú, thay đổi món để đỡ nhàm chán, nhưng cũng đừng thay đổi quá nhiều và đột ngột nếu không khách sẽ bị rối loạn tiêu hóa.

Sau vấn đề ăn uống hợp lý rồi, phải quan tâm đến chỗ ngủ cho vị khách Tình yêu này. Đây là một vị khách rất nhút nhát dịu dàng, cần một phòng riêng tư, có ánh sáng nhưng không gắt gao, chăn đệm phải thật êm ái. Và đặc biệt không được chung chạ với bất cứ vị khách nào khác, như Tình họ hàng, Tình bạn, Tình mẹ con... Chăn đệm của vị khách này chính là những kỷ niệm hai người yêu nhau dệt nên qua năm tháng. Nếu chẳng may có chỗ nào dệt lỗi phải mạng vá ngay bằng những đường tơ mềm mại của những hồi ức khác. Không được để Tình yêu bị lạnh, nhưng cũng đừng đắp nhiều chăn quá kéo vị khách ấy sẽ phát sốt và sẽ cảm nóng đấy. Căn phòng cho vị khách này phải thoáng đãng, giản dị, tránh những đồ vật thừa và rườm rà. Đồ vật thừa là: Khái niệm về tình yêu, Sự cứng nhắc về luân lý, Dư luận xã hội, Sự tự ái, Sự kiêu ngạo... Tình yêu cần gian phòng trống trải, càng giản đơn bao nhiêu

càng tốt bấy nhiêu.

Ngoài ra, một vấn đề quan trọng nữa là thuốc dự phòng cho khách. Tình yêu cũng có thể mắc bệnh, hô hấp, đường ruột, ngoài da... đủ cả. Có điều bác sĩ điều trị chỉ có thể là chính hai chủ nhân ngôi nhà mà thôi. Tình yêu không ưa bạn mời đến những bác sĩ khác như mẹ vợ, bố vợ, mẹ chồng, bố chồng, bè bạn, tư vấn tâm lý... vì vị khách này rất mong manh nhạy cảm. Tuy nhiên bên trong dáng hình mảnh mai của Tình yêu là sự bền bỉ và khả năng sinh tồn mãnh liệt, nên cũng đừng lạm dụng thuốc mà đôi khi hãy để vị khách ấy tự chữa lành. Thuốc ở đây có thể hiểu là sự chăm sóc của hai người yêu nhau, sự hâm nóng cảm xúc, thay đổi không gian sống, thiên định, các món quà, tình dục...

Đôi lúc, vị khách Tình yêu có thể rời nhà bạn đi dạo chơi đâu đó. Đừng quá sợ hãi, cũng đừng cảm đoán. Hãy tiễn khách ra đi chốc lát với nụ cười niềm nở và sự ân cần để khách mau quay trở lại. Nhớ rằng, đôi lúc bạn và người tình của bạn cũng cần được nghỉ ngơi. Hãy chờ đợi, và trong khi chờ đợi hãy cùng nhau sửa sang căn nhà của các bạn, trồng nhiều hoa thơm, hát cùng nhau những bài ca chân thành đậm âm, thấp sáng bếp lửa và nấu những bữa ăn ngon lành chờ sẵn vị khách ấy trở về.

LÒNG TIN

Tôi nghiệm ra một điều, các hệ thống đạo lý nhằm trói buộc con người nhiều khi xuất phát từ sự ích kỷ và thiếu lòng tin. Cha mẹ luôn nhồi vào óc đứa trẻ hai chữ “hiếu thảo”, có lẽ vì sợ con mình khi lớn lên sẽ mãi vui mà quên đi cha mẹ, và bao công lao nuôi nấng sẽ không được đền đáp. Chồng trói buộc vợ bằng hai chữ “tiết hạnh”, hay “chung thủy”, vì sợ rằng với năm tháng tình yêu hao mòn dần sẽ không đủ duy trì sự tận tụy của cô ấy nữa. Vợ thì dùng sự chăm sóc của mình để trói buộc chồng bằng hai chữ “nghĩa vụ”, vì sợ khi nhan sắc phai tàn anh ấy sẽ bỏ đi. Mẹ chồng trói buộc con dâu cũng bằng hai chữ “dâu thảo”, vì sợ rằng chưa chắc mình đã làm cho cô ấy yêu mến, và sẽ bơ vơ khi tuổi già...

Đến bây giờ, khi tôi nói về việc “vĩnh biệt anh Không Tử” thì nhiều bậc cha mẹ lại nói rằng sợ thế hệ trẻ không có ràng buộc đạo lý thì sẽ loạn...

Tóm lại, không có niềm tin ở con người, và từ đó không có tình yêu vô tư. Mọi quan hệ tình cảm đều là “đổi chác” và ai cũng muốn chắc phần “lợi nhuận”.

Thế nhưng, quan hệ tình cảm không vô tư là thứ gì, có đáng cho ta ao ước và sợ mất đến thế không?

Nếu là tôi, thà tôi chia tay với chồng một cách vui vẻ chứ không cần anh ấy miễn cưỡng ở với tôi vì “tình nghĩa”, hay do nể nang “công lao người vợ”. Khi tôi chăm sóc yêu thương anh ấy, tôi không mảy may tính toán đến sự đáp lại hay coi như khoản đầu tư dài hạn. Anh ấy yêu tôi thế nào, đó là việc của anh ấy. Nếu tình hết thì chia tay vui vẻ và tôi không bao giờ hối tiếc. Bởi vì những ngày sống với nhau, tôi đã hạnh phúc trọn vẹn trong sự hiến dâng.

Còn với con, thì tôi chưa từng có ý nghĩ, chứ đừng nói là nhắc nhở bằng lời về “công lao” của mẹ, về trách nhiệm của con sau này... Con tôi yêu tôi ra sao là việc của nó. Nhưng những năm tháng tôi sống cùng con khi con còn nhỏ đã mang cho đời tôi ánh sáng không bao giờ lu mờ.

Với mẹ chồng tôi, tôi không yêu bà như mẹ đẻ tôi nhưng luôn tôn trọng bà, cảm thông và săn sóc hết mức tôi có thể, thấu hiểu cả điểm tốt lẫn khiếm khuyết, hơn nữa tôi rất tôn trọng tình cảm mẫu tử của chồng tôi nên luôn biết

làm thế nào để mình có được tự do mà chồng tôi vẫn vui. Còn bà có quý tôi hay không là việc của bà.

Tôi muốn nói rằng, hãy cho đi tình cảm một cách vô tư, đừng trông chờ, đừng sợ hãi. Hãy sống hết mình trong phút giây hiện tại.

Hơn nữa tôi có một chút tự tôn nho nhỏ thế này: Tôi chỉ có mặt trong cuộc đời của ai đó, chồng, con, bạn bè... nếu sự có mặt ấy mang lại niềm vui chứ không phải là gánh nặng. Tôi muốn là người khách đem đến sự dễ chịu chứ không phải sự miễn cưỡng. Ở nơi nào tôi không thấy sự hoan hỉ khi tôi có mặt thì tôi sẽ tự động rời đi ngay. Và tôi luôn luôn chủ động trong tâm thế sống được một mình với sự an nhiên tự tại.

Tôi luôn nhớ rằng “nhà” của mỗi người là bản thân tâm hồn người đó, còn với bất cứ ai cũng chỉ là cuộc gặp gỡ của nhân duyên, ngắn hay dài mà thôi. Hơn nữa nếu muốn mang đến sự bình an cho người ta chung sống thì trước tiên ta phải biết cách sống bình an với bản thân ta. Mọi sự níu bám khác đều khiến cả ta và người kia mệt mỏi.

Với niềm tin sâu sắc ở bản thân, ắt bạn sẽ tin vào người khác. Tin ở những phẩm chất tốt đẹp tiềm tàng trong mỗi con người.

Ai bảo đàn ông sẽ phụ bạc vợ khi vợ đã già, ai bảo con cái sẽ tệ với cha mẹ, ai bảo thế hệ trẻ là vô tâm... Tất cả chỉ là những sợ hãi vô căn cứ.

Hãy đối diện thực tại trần trụi, chứ đừng so sánh hay lo lắng viển vông. Có thể hàng triệu đàn ông có tình nhân nhưng chồng bạn không có. Có thể có hàng triệu đứa con vô ơn nhưng con bạn không thế. Mỗi cá thể là duy nhất. Hơn nữa, trong mỗi con người đều tiềm tàng tất cả các loại hạt giống. Ta gieo lên cái gì, vun xới cái gì mà thôi.

Và thứ nước nguồn trong sạch cho hạt giống tốt lành chính là tình yêu vô tư không đòi đền đáp và lòng tin sâu sắc ở vẻ đẹp, sự thánh thiện có trong mỗi con người. Lòng tin ấy, nhẫn nại nhưng không mù quáng cùng với sự hiểu biết thấu đáo của bạn sẽ gọi những mùa xuân mới nở hoa.

LY BIỆT

Đôi khi tình yêu, sự thông cảm, lòng nhân từ không được thể hiện bằng cách quan tâm, chia sẻ, chăm sóc mà bằng... ly biệt.

Một người mẹ không thể giữ mãi con bên mình, và mỗi chặng ly biệt là một mốc trưởng thành của đứa con: Đầu tiên con tách ra từ thân thể mẹ, rồi cai sữa, rồi đến trường, rồi đi học xa và lập gia đình riêng... Một người mẹ hiểu biết sẽ học được cách chia ly dần dần với đứa con mà vẫn dõi theo, vẫn yêu thương, nhưng không để bóng rợp của mình trùm lên đời con. Bởi vì những hạt giống càng bay xa, cây mẹ sẽ càng khỏe và lan tỏa mùa xuân trên những vùng đất mới.

Một người thầy thật sự yêu thương sẽ biết chia ly với học trò không chỉ bằng khoảng cách địa lý mà cả trong tâm thức. Vì một khi người trò còn phụ thuộc vào những chính kiến, cách suy nghĩ, lý tưởng... của thầy thì chưa thể tư duy một cách độc lập. Người thầy giỏi và có tâm thậm chí không tỏ ra hết sức hoàn hảo, để trò của mình có thể phản bác mình, thấy những điểm yếu của mình, vượt qua mình..., từ đó mà tự tin sải bước một mình trên những chặng đường mới, chỉ giữ những kỷ niệm triu mến về thầy mà thôi.

Một người yêu (chồng, vợ hay người tình) chân thành sẽ biết vắng mặt đúng lúc, vắng mặt một thoáng, lâu dài hay vĩnh viễn tùy theo hoàn cảnh, để tình yêu của mình không làm phiền đến sự tự do của người mình yêu, và những chăm sóc, quan tâm của mình không trở thành gánh nặng, tệ hơn nữa là món nợ đối với người mình yêu.

Còn khi giữa hai người yêu nhau mối duyên đã rạn nứt, ít nhất từ một phía thì theo tôi, từ bi nhất, nhân đạo nhất chính là dứt tình. Thử nghĩ xem, khi bạn đã không còn yêu một ai đó, nhưng cứ tiếp tục chăm sóc quan tâm, thương xót, không phải bạn đã ngày ngày xát muối lên vết thương chưa lành sao? Hằng ngày người ấy sẽ phải nhìn thấy bạn, tiếp nhận sự quan tâm của bạn, và dù sao cũng nuôi một hy vọng mong manh, nhưng lại biết rằng mọi ước mơ của mình đều là vô vọng. Không phải quá tàn nhẫn sao? Chia ly dứt khoát nghe ra có vẻ đau đớn, có vẻ phũ phàng, nhưng thực ra đó là biểu hiện sâu sắc của tình người. Không thể yêu như một người tình thì vẫn yêu thương nhau như

con người. Và chính lòng nhân ái sẽ khiến bạn nghĩ cho người bạn từng yêu, nghĩ cho sự luyến tiếc, dằn vặt, khổ sở của người ấy. Vậy nên cần khoảng cách, cần sự chia ly để tâm lắng xuống, để cho người ấy quen dần với sự vắng mặt của bạn, vì thực ra trong trái tim bạn đã ra đi rồi. Và hãy thận trọng, nhiều khi sự chăm sóc thương xót của bạn không phải bắt nguồn từ tình thương mà là một cách bạn đền bù, để đỡ áy náy, để không cảm thấy mình có lỗi. Vậy hãy nhớ rằng, không ai có lỗi, chỉ là duyên đã cạn mà thôi. Hãy để sự thật lên tiếng. Sống chân thật đến cùng rất khó, nhưng đó là cách duy nhất khiến lòng ta thanh thản.

Biết cách chia ly là một điều con người cần học hỏi suốt đời.

“MẶT TRĂNG VÀ ĐỒNG XU”

(Một chút lan man nghĩ ngợi)

Tiểu thuyết Mặt trăng và đồng xu của nhà văn W. S. Maugham hẳn đã nhiều người đọc, và cũng như mọi tiểu thuyết khác, người thích người không thích.

Riêng với tôi, tôi thực sự bị chấn động khi đọc nó. Dù đọc cuốn sách ấy từ lâu, cho đến nay tôi vẫn nhớ những lời của nhân vật chính – một họa sĩ bỏ gia đình ra đi vào năm 43 tuổi để bắt đầu vẽ (tôi không nhớ từng lời, chỉ là đại ý thôi): Tâm hồn người đàn ông luôn muốn phiêu du tới các vì sao, nhưng người đàn bà lại ưa giam cầm nó trong cuốn sổ chỉ tiêu, và để đạt được mục đích, cô ấy đánh bẫy người đàn ông của mình bằng mọi thủ đoạn ngọt ngào, những lời giả trá về tình yêu, về trách nhiệm, về sự gần gũi nội tâm... với sự kiên nhẫn vô hạn, và đa số đàn ông sẽ ngã vào vòng tay cô ấy, sẽ trở thành những chiến binh đã bị tước vũ khí...

Mặc dù là phụ nữ, nhưng tôi nghĩ trong những lời ấy ẩn chứa ít nhiều sự thật. Đành rằng, mỗi người phải lo đảm bảo cuộc sống cho chính mình, rồi lo cho con cái, bảo vệ những người yếu hơn, làm tròn trách nhiệm công dân, và...

Nhưng không lẽ con người sinh ra rồi chết đi và chỉ được phép có chừng ấy? Và người đàn ông không thể có ước mơ gì xa hơn là kiếm tiền cho gia đình?

Nếu tôi là đàn ông, nếu tôi bị ràng buộc kiểu như vậy, chắc là tôi cũng phải bỏ đi mà thôi. Có biết bao nhiêu cô gái khi đi lấy chồng đã nghĩ ngợi ít nhiều về tài sản của chồng hay nhà chồng? Có biết bao nhiêu người phụ nữ không hề biết mình đã làm gia đình trở thành một nơi đáng chán biết chừng nào, ngán đến tận cổ, đến mức người đàn ông chỉ có nước đi bắt bò, đi uống rượu, hoặc làm đủ mọi trò ngu xuẩn, chỉ để quên đi rằng anh ấy đã có những giấc mơ, và những giấc mơ đã chết hoặc đang giãy giụa không phương cứu chữa.

Biết bao nhiêu nhà thơ, nhà tư tưởng, nhà khoa học, nhà thám hiểm, thiên nhân... đã lụi tàn trong những con người lầm lũi trên phố mỗi giờ tan tầm, tiêu phí cả đời cũng để kiếm những mảnh vụn phù hoa...

Tất nhiên lo lắng về sự sinh tồn cho gia đình, về tổ ấm cho con cái là bản

năng phụ nữ. Nhưng đến đâu là đủ, đến đâu để còn thời gian cho chất thơ của vàng trắng có thể rơi vào ngôi nhà của bạn, đến đâu để cuộc sống còn có hứng thú và niềm vui chứ không phải chỉ là sự buồn chán, đến đâu để giữa hai con người không phải là trách nhiệm mà vẫn còn những sợi tơ nhện mong manh nhưng trong trẻo của hạnh phúc...

Phải chăng mỗi người phụ nữ nên học cách yêu chính người bạn đời của mình, tận hưởng chính sự ấm áp của gia đình mình, ngay phút này, ngay bây giờ, không so sánh, không đòi hỏi, không kỳ vọng. Hãy để anh ấy có niềm tin mạnh mẽ vào bản thân, vào sự độc nhất vô nhị của anh ấy, vào vẻ đẹp và sự tự do của linh hồn anh ấy vốn được trao cho mỗi kiếp người. Vẻ đẹp ấy giống như cánh chim cần bàn tay của bạn, âu yếm nhưng không níu giữ mà trôi mền thả vào trời xanh.

Và hãy nhớ rằng, cánh chim chỉ thật sự đẹp khi sải cánh trong những vùng không gian khoáng đạt, có bão tố và mây mù lẫn những ngày nắng rực rỡ, có cả những ngày mùa đông giá rét và có cả những đêm không trăng sao. Hãy để cánh chim ấy bay tới những thiên hà xa xôi mà trong những giấc mơ bạn cũng không thể nào vươn tới.

Đừng sợ hãi, hãy tận hưởng tình yêu của chính bạn, và hãy thật bình an. Cánh chim tự do biết đâu là nơi tổ ấm của nó, và sự dịu hiền lặng lẽ của bạn, sự mạnh mẽ của bạn, lòng tin của bạn sẽ khiến cho cánh chim ấy tự quay về, mang theo mùa xuân tràn ngập khu vườn của bạn mùi hương của muôn loài hoa chưa từng ai đã biết tên...

NỖ HOA

Có rất nhiều bạn gái hỏi tôi: “Làm thế nào để gìn giữ hay cứu vớt gia đình khi chồng có người thứ ba?”

Biết bao nhiêu báo chí, các trung tâm tư vấn, phim ảnh... có thể cho những lời khuyên về điều này. Nào là khéo léo để giữ chồng, nâng cấp hình thức, vận động gia đình nhà chồng... Phải biết vị tha, phải biết nhường nhịn... Thế này và thế khác. Có nhiều trường phái hiện đại hơn thì thiên về tung hô tất cả, dùng mọi biện pháp để bảo vệ tài sản, tóm lại đầy đủ tinh thần đấu trường... Thậm chí có một chị còn nói với tôi chắc nịch thế này: Con cái nhà cửa đều của mình, anh ấy có đi cứ đi người không, càng đỡ rách việc.

Riêng cá nhân tôi thì lại có cách nghĩ thế này: Một mình bạn không có cách nào hết. Có thể giữ cho việc cư xử với nhau lịch sự, có văn hóa, có thể cùng hợp tác nuôi con, có thể tranh đấu để không bị thua thiệt tài sản... Mọi điều, chỉ trừ hạnh phúc.

Hạnh phúc, hay tình yêu là thứ bạn không thể tạo nên hay điều khiển, nó tự đến và tự đi. Nếu người đàn ông đã không còn tình cảm thì dù có giữ được con người cũng chỉ là cái vỏ mà thôi.

Vậy thì phải làm gì? Với trái tim đau, với nỗi nuôi tiếc, với tâm hồn bị tổn thương? Câu trả lời của tôi cho các bạn: Không làm gì hết. Chỉ bình tâm, im lặng và quan sát.

Để biết thực sự nỗi đau của mình, hãy đi đến tận cùng và hiểu nó, như người ta lần theo một rễ cây để tìm nguồn bệnh khiến cho lá và hoa tàn héo. Và bạn sẽ thấy nỗi đau ấy không phải là tình yêu, bởi tình yêu là nguồn nước không thể xâm phạm. Nỗi đau ấy chính là của bản ngã bị động chạm.

Như thế đấy, các bạn gái thân yêu của tôi! Hãy học người làm vườn cách cứu lấy cái cây để tự chữa cho tâm hồn của mình: cắt bỏ những rễ đã hư, nếu cần thì trồng sang chỗ khác để tiêu diệt nguồn bệnh.

Người đến với ta thì cũng có thể đi, hãy gửi theo một nụ cười với lời chúc phúc, bởi mọi thứ trên đời đều có kỳ hạn, kể cả cuộc đời ta hay là ái tình, chẳng qua ta không muốn nhớ đến điều ấy mà thôi. Có thật ta còn muốn ngày

ngày đêm đêm gần gũi một con người đã trở thành xa lạ? Hay chỉ vì sĩ diện, vì một thói quen bị chấm dứt, vì những giấc mơ ta dệt và trong đó người chồng đóng một vai chính không thể tiếp tục?

Nếu thật sự từ đáy lòng ta yêu người ấy thì chắc chắn sẽ có đủ sức mạnh để người ấy ra đi một cách nhẹ nhàng. Có phải chẳng những từ như bội phản, bỏ rơi... mà người đời rót vào tai ta làm ta đau đớn?

Nếu bạn bị lừa dối, bạn thực sự bị xúc phạm thì phải chăng bạn vẫn có thể còn yêu một người chồng như vậy? Không đâu, tình yêu sẽ chấm dứt ngay khi lòng tin bị rạn vỡ. Chẳng qua bạn không nở nghĩ như vậy, không nở nhìn ra những vết thương đó mà thôi. Và người phải đau đớn, phải ân hận chính là người đã gây nên sự tổn thương ấy, chứ không phải là bạn.

Còn nếu như người chồng vẫn yêu, vẫn muốn hàn gắn gia đình, thì có thể bạn cũng có cơ hội cứu vớt tình yêu đấy. Nhưng nên nhớ, tình yêu ấy như cái cây đã nhiễm bệnh, nó rất yếu, cần được chăm sóc, cần được tránh xa môi trường đã lây bệnh, và nhất thiết điều ấy chỉ có thể làm bởi cả hai người, một cách tự nguyện và chân thực...

Vì vậy, một mình bạn chẳng thể làm gì. Chỉ chờ đợi, lắng lại lòng mình một chút, hạnh phúc sẽ tự biết đường tìm đến bạn. Không nhất thiết phải thông qua người chồng đó, không nhất thiết thông qua người chồng hay người tình khác. Hạnh phúc sẽ đến như một sự nở hoa tự thân bên trong tâm hồn bạn, những bông hoa của sự hiểu biết và trưởng thành. Chỉ cần vun xới đất đai, nhặt đi tất cả cỏ dại của sự sân hận, luyến tiếc, phụ thuộc, sợ hãi... Hạt giống bao giờ cũng nằm đó, ngàn ngàn năm, ngàn ngàn kiếp rồi. Tới một ngày mùa xuân ấm áp, bất chợt bạn sẽ ngây ngất với hương thơm của chính mình, đến một cách bất ngờ, theo một cách mà bạn ít chờ đợi nhất.

Chỉ cần dũng cảm và chân thật đến cùng, để gọi tên mọi sự vật theo đúng nghĩa của nó. Một người đàn ông hôm qua là chồng, hôm nay cũng có thể thành bạn của bạn, hay chỉ là cha của con bạn, hay là một người dưng... cũng không sao. Hãy gọi đúng tên, đặt đúng vị trí mối quan hệ giữa hai người, và mọi vết thương sẽ nguôi dịu. Vì không có gì trên đời này trường tồn, kể cả lòng thù hận và tình yêu.

NHỮNG ĐIỀU NHỎ NHẤT

Sương mù phủ trắng núi sau cơn mưa. Mặt nước và cây cỏ chìm trong sự tĩnh lặng sâu sắc. Bỗng muốn nói đôi lời với nhiều bạn gái, cả lớn hơn lẫn nhỏ hơn tôi, về những điều đơn sơ, bình dị.

Một người bạn vong niên của tôi, một nghệ sĩ tài ba có nói với tôi rằng sao đã lên đến nơi thanh tịnh như thế này còn... động tâm.

Tôi cũng không biết, nhưng quả thực những vấn đề của chị em phụ nữ, nhất là phụ nữ Việt cứ khiến tôi muốn nói, muốn lên tiếng.

Rất nhiều em gái, chị gái, bạn gái hỏi tôi, băn khoăn về cách tôi nhìn nhận mối quan hệ giữa cô dâu và gia đình nhà chồng, có quá sòng phẳng không? Có hơi nhẫn tâm không? Có ích kỷ không?

Tôi không nói về việc chăm sóc bố mẹ già. Nếu người vợ yêu chồng, ắt không từ chối việc cùng với chồng quan tâm đến những người đã sinh thành ra anh ấy. Nhưng mà hãy để cô ấy tự nguyện, với đầy đủ phẩm giá và lòng tự hào của một trái tim yêu thương và nhân hậu, chứ không phải là gánh nặng, là nghĩa vụ của một người được “mua về”. Cũng là một cử chỉ săn sóc, nhưng khác xa nhiều lắm...

Hơn nữa, chuyện san sẻ vật chất, tinh thần cho cha mẹ dâu phải là chuyện khiến người vợ phải băn khoăn. Cái mà các cô dâu sợ, theo tôi là những điều khác, những điều tưởng chừng nhỏ nhất.

Khi cô gái lấy chồng, cô ấy đã là người phụ nữ trưởng thành. Cô ấy muốn là nữ hoàng trong gia đình nhỏ của hai người, cô ấy là con chim mái kiêu hãnh xây tổ mới, bắt đầu vùng trời mới của tình yêu và hạnh phúc. Cô ấy chắc không hề mong muốn phải cúi đầu, uốn theo mọi “nề nếp” của nhà chồng, phải nghe bố mẹ chồng “dạy bảo”, các anh chị em chồng “soi xét”.

Cô ấy không muốn đi đâu cũng phải báo cáo, ăn mặc thế nào cũng phải giữ ý, kể cả hôn đôi hay âu yếm chồng cũng phải có chừng mực...

Đó, đó là cái mà tôi nghĩ là sự áp bức vô hình, mà tất cả các cô dâu mới đều sợ hãi.

Tình yêu cần không gian riêng tư, tình yêu cần sự kín đáo, cần bầu trời thiêng liêng, cho hai người và chỉ có hai người.

Những điều rất nhỏ. Nấu một bữa ăn, và chồng đứng gần đó, có thể ôm sau lưng bất ngờ. Uống với nhau một chén trà hay ly rượu vào lúc ngẫu hứng nhất, có thể là nửa đêm. Thức dậy dưới ánh trăng và bất ngờ rủ nhau ra phố tìm một quán ăn khuya. Mua một cái rèm cửa mới, chắt chiu chút ít tiền từ vài tháng lương rồi rủ nhau đi mua quà cho mọi người...

Làm những điều nho nhỏ đó, nhưng mà chỉ có hai vợ chồng với nhau, không phải báo cáo ai, không phải để tâm đến bất cứ ý kiến nào dù của cha hay mẹ hay anh chị em... và quan trọng hơn cả, được giữ nguyên con người mình, là chính mình, tốt theo kiểu của mình, yêu thương theo cách của mình, được trọn vẹn là người con gái mà người chồng từng thiết tha mong mỗi cùng chung sống, không cần thay đổi bất cứ thứ gì...

Những điều rất nhỏ, rất mơ hồ, như những hạt sương li ti ngoài kia. Nhưng chúng mới làm nên sự dịu dàng, vẻ đẹp huyền ảo của tổ ấm, của gia đình...

Không có những điều nho nhỏ ấy, chúng ta chỉ có những bản đăng ký kết hôn khô khan thôi, chứ không bao giờ có hạnh phúc.

NGƯỜI TÌNH

Cách đây nhiều năm, chồng tôi nói với tôi khi bắt đầu chặng đường đời cùng nhau, rằng hãy yên tâm và thanh thoi sống đúng bản chất con người mình, làm những điều mình thích, tự do bộc lộ mọi cá tính, và bên cạnh luôn có sự bảo vệ và ủng hộ của anh ấy. Tôi đã sống đúng như vậy, và dù ở đâu, làm gì đều cảm thấy an toàn, thoải mái trong bầu không khí tôn trọng, tin cậy và yêu thương.

Nhưng mà, tình yêu thương và sự gắn bó của người tri kỷ có lẽ là biểu hiện của một điều gì lớn lao hơn, luôn bao bọc tôi mà nhiều khi tôi không tự biết: Tình yêu của cuộc đời dành cho tôi, cho mỗi sinh linh...

Tình yêu ấy chan chứa mọi nơi và mọi lúc, nâng đỡ, an ủi, vỗ gọi... Nhưng không phải lúc nào ta cũng cảm nhận được, do ta bị lầm lạc bởi tham vọng, sự kiêu ngạo và mê muội của chính ta. Hơn nữa, trong trái tim ta cũng ẩn giấu mạch nguồn của tình yêu đối với vạn vật, đối với cõi đời.

Chỉ cần thanh thoi, tin cậy, đón nhận mọi điều trong cuộc sống với sự trao gửi vô điều kiện, như thể thả mình theo dòng sông với những con sóng êm ái hay dữ dằn... Và lắng nghe nguồn suối tình yêu trong hồn ta lên tiếng và ca hát. Không kỳ vọng, không đòi hỏi, không nuôi tiếc... Và cõi đời sẽ hiện lộ gương mặt của người tình, người tri kỷ, người yêu chung thủy, độ lượng và hiền minh đối với ta.

NHÃN

Nhân có một bạn nói đến sự nhẫn nhịn, tôi cũng muốn nói vài lời về khái niệm này. Rất nhiều người ca ngợi chữ “Nhẫn”, rất nhiều người khuyên con cái, vợ chồng, bạn bè... hãy nhẫn nhịn. Tôi thì lại nghĩ khác.

Một việc bất như ý xảy ra với ta chính là cơ hội để ta đi sâu tìm hiểu cuộc sống, tìm hiểu tâm mình. Nếu ta trung thực với bản thân, nếu ta kiên trì đến cùng thì sẽ đạt được một sự hiểu biết nào đó, và từ hiểu biết sẽ có từ bi, sẽ có buông bỏ, sẽ có cảm thông. Nhưng nếu ngay từ đầu ta đã chọn nhẫn nhịn thì ta chỉ chịu đựng mà thôi. Bên trong lớp vỏ của sự chịu đựng ấy không hề có lòng khiêm nhường hay thân ái. Thực ra bản ngã của ta đang chơi trò rất tinh vi, đang lén lút ghi sổ “Xem này, ta đang nhường nhịn đây, ta đang trở nên cao quý đây, ta chính là hoa sen giữa bùn lầy.”

Thực ra, hoa và bùn có cái gì cao quý hơn cái gì. Không có bùn hoa sen chết ngay tức khắc, phải vậy không?

Ví dụ cụ thể nhất là người vợ sẽ làm gì khi chồng ngoại tình, nhẫn nhịn chẳng, để cho nhà cửa êm thấm, để cho gia đình toàn vẹn, họ hàng khen ngợi, các con có cả bố lẫn mẹ... Cái chính nữa là người vợ được đóng vai thánh nữ. Thật hấp dẫn! Nhiều báo chí sách vở cũng khuyên thế.

Thật là một sự giả dối đến mê sảng. Nếu như người vợ im lặng mà vẫn vui vẻ thực sự, thì chỉ có mấy lý do: hoặc cô ta đã chán người chồng lắm rồi, nên cái sự có bồ hay không có bồ chẳng mấy liên can đến cô, hoặc cô ta đã có người khác từ lâu và thấy rảnh nợ khi có ai rước hộ anh chồng, cũng có khi cô ta có vấn đề về giới tính hoặc lãnh cảm. Còn nếu không phải vậy, nếu cô vợ vẫn thực sự yêu chồng mình thì dưới lớp vỏ nhẫn nhịn xanh tươi như cỏ mùa xuân là một ngọn núi lửa ngầm ngút không biết sẽ phát nổ lúc nào. Sống với núi lửa bên trong là điều không tự nhiên, nhiều phần trăm là có nguy cơ ung thư hoặc sẽ có ngày trở nên độc ác. Vậy thì phải làm sao? Thành thực với bản thân thôi, đối mặt với mọi cảm xúc, từ căm ghét, thất vọng, đau đớn... Nhìn thật sâu vào bản chất những xúc động ấy, nếu muốn cứ gào thét đập phá, nhưng tránh làm hại bản thân và người khác... Và không ngừng quan sát. Tới một lúc, cô vợ chắc chắn sẽ mệt mỏi với những thứ đó. Và chỉ khi thật sự

mệt mỏi, thật sự phát chán, cô ấy sẽ nhận ra mọi thứ đó đều là hư huyền mà thôi. Không có gì đáng cho sự giày vò, không có gì đáng cho đau khổ, chỉ là duyên đã hết. Và nên thuận theo tự nhiên. Thực ra, trên thế gian này không có ai thuộc về ai, cũng chẳng ai điều khiển được con tim mình. Hết duyên thì chia tay sao cho êm thấm nhẹ nhàng. Nhưng với sự hiểu biết sâu sắc, cô vợ sẽ không phải chịu đựng gì, sẽ không ngậm oán hận, và có thể trở thành bạn của người từng là chồng mình... đại loại như vậy.

Cho nên, đừng nhìn nhin, đừng băng bó vết thương đang mưng mủ, nó sẽ nhiễm độc cả cơ thể và có thể trở thành vết tử thương đấy. Đầu tiên, hãy lấy dao sắc khoét hết mủ, rồi làm sạch vết thương đã. Quá trình này vô cùng đau đớn, nhưng chỉ có thế bạn mới được chữa lành. Và nên nhớ, sự hiền hậu, lòng trắc ẩn, tình yêu thương chỉ nảy nở trên những tâm hồn phóng khoáng lạnh mạnh, luôn trân trọng sự thật trong người khác và trong bản thân mình.

NHỮNG ĐỨA CON KHÁT SỮA

Đã định đi ngủ, thì chợt nhìn ra cửa sổ, và ... trời ơi, trăng!

Trăng, người tình và bạo chúa của thi sĩ. Trăng dát bạc trên rừng thông thế này làm sao ngủ được. Tôi bước ra ngoài, và cả mặt hồ ngập ánh sáng xanh huyền diệu bất chợt hiện ra ngay dưới chân, giống như một chiếc vồng bằng sương không lồ đựng đưa nhẹ nhẹ giữa hai triền núi đen thẫm, dưới bầu trời cũng boi trong những làn mây mờ ảo màu ngọc thạch... Tưởng như cả cõi nhân gian này ngưng đọng trong sự tĩnh lặng sâu sắc, chỉ có mùi hương rất dịu của mùa xuân và làn sữa trong vắt từ bầu trăng mơn man chảy khắp đất trời. Tôi chợt nghĩ, những đôi môi đang ngủ không được rót trăng chắc là khô khát lắm...

Bỗng nhớ đến những người đàn ông đã đi qua đời tôi, bạn trai, người yêu, chồng, con trai, anh em họ... những khuôn mặt và thân hình cường tráng trong đêm trở nên thật ngây thơ, bất lực... Chỉ là những đứa trẻ lớn, những đứa con đã dứt sữa mẹ và mãi miết đi tìm nguồn yêu thương triu mến của người đàn bà, nhưng có khi không tìm được, và có khi tìm được thì lại ngủ quên, như cả thế gian đang ngủ quên đêm nay dưới bầu trăng miệt mài rót sữa xuống rừng thông, bên ngoài những ô cửa cuộc đời.

Sao vậy nhỉ? Đàn ông là phái mạnh, là người che chở, là người chủ của thế giới... cơ mà. Sao lại cảm thấy xót thương họ nhỉ?

Chính những điểm gọi là “yếu” của phụ nữ, chính sự thiệt thòi của phụ nữ đôi khi lại làm nên sức mạnh của họ. Đàn ông không thể dễ, không phải đau đớn vất vả, cũng có nghĩa là không biết được niềm vui sâu sắc của sự gắn bó máu thịt với đứa con, không được trải nghiệm cảm giác tinh tế nhất của sự sống, khi một trái tim khác đập ngay trong cơ thể mình, một cuộc đời khác tái sinh trong cuộc đời mình. Và cũng vì thế, đàn ông không có sự dẻo dai, bản năng sinh tồn, sự chịu đựng của người mẹ. Đàn ông không thể tự tạo nên sự ấm cúng, sự viên mãn, tổ ấm dịu dàng cho thân thể và tâm hồn nghỉ ngơi như một người phụ nữ có thể tạo cho mình và con mình. Đàn ông không có đàn bà tro trọi như những cây gỗ bị mối đục giữa rừng, hay như những triền núi xám nham nhở, chỉ chờ một ngọn cỏ xanh mảnh mai lan đi những ngón tay

che vết thương. Và trong vô số các cuộc chiến tranh từ xưa đến giờ, người chết, người tàn tật, người bị hủy hoại tâm hồn phần lớn là đàn ông...

Phải vậy không, các bạn nữ rất thân yêu của tôi?!

Có người sẽ phản biện tôi, rằng người vợ luôn tận tụy, luôn phải hy sinh... này nọ, tại sao lại nói đàn ông là những đứa con khát sữa, lang thang vô định trong cuộc đời khô ải này chứ?

Đúng, hầu như đàn ông đều có vợ nhưng có bao nhiêu phụ nữ đã trao cho người chồng sự triu mến, tình yêu và lòng thương xót vô điều kiện, giống như dòng sữa mẹ mà họ đang đói khát, giống như vầng trăng đang kiên nhẫn rót sương đầy trời đêm, bên ngoài những khung cửa và những hàng mi khép chặt?! Đó, đó chính là thứ đàn ông đi tìm, chỉ thứ sữa đó mới mang cho họ sự viên mãn, hạnh phúc, sự tự tin và sức mạnh.

Còn những người vợ, nhiều khi sự hy sinh tận tụy cũng chỉ là mảnh khước để trói buộc, sở hữu tâm hồn người chồng. Nhiều khi sự triu mến, kể cả ân ái được tính toán một cách âm thầm để đòi hỏi đàn ông phải trả một giá đắt hơn mạng sống: TỰ DO. Đây là chưa kể có biết bao yêu thương giả trá, bao cân nhắc tính vi về nhà cửa, địa vị, tiền tài, sự no ấm được che dấu dưới tấm mạng cô dâu mỹ miều, và biết đâu còn có cả những mối tình khác nữa, những mối tình phải hy sinh cho sự an toàn của người con gái. Chẳng hạn như Hai sắc hoa Ti-gôn. Hay là câu hát của Nguyễn Thành An: “Đời một người con gái, ước mơ đã nhiều, trời cho không được mấy, đến khi lấy chồng chỉ còn mối tình mang theo”...

Có khi nào mọi người xót thương cho những chú rẻ trong trường hợp ấy không?

Riêng tôi, tôi có hai đứa con trai, nếu sau này chúng cưới phải người vợ mang theo vào đêm tân hôn với chồng một mối tình khác, hẳn tôi sẽ thương chúng vô cùng. Và vì thế, nếu có cô gái nào yêu con trai tôi chân thực, tôi sẽ biết ơn cô ấy sâu sắc. Vì cô ấy đã tiếp nối dòng sữa của tôi, để ấp ủ cho những ngày tháng tiếp theo của con tôi, cho những giấc mơ và nỗi đau, cho sự thành công và thất bại của nó, điều mà tôi không còn có thể làm được nữa...

Vậy đây, các bạn nữ của tôi ơi, hãy thương đàn ông, hãy yêu họ – không phải như những kẻ lệ thuộc vào họ mà là như những người mẹ dịu dàng và kiên

hãnh. Các bạn không yếu đuối đâu, các bạn có thể làm được mọi điều, có thể ngang bằng với họ trên mọi phương diện và còn làm hơn được họ một điều. Đó là sinh ra con người, bao bọc và ủ ấm con người bằng dòng sữa mệnh môn vô tận của mình, bằng lòng thương đằm thắm và từ bi của mình dành cho họ – những sinh linh đẹp đẽ và cường tráng, có sức mạnh vô song, có thể chinh phục thế giới nhưng lại không biết làm gì với bản thân mình, và cho đến lúc chết vẫn là những đứa con bơ vơ tìm một bầu sữa mẹ đã mất từ ngày thơ ấu.

Hãy bỏ qua mặc cảm và thành kiến sai lầm nhiều ngàn năm về sự yếu đuối của phụ nữ. Hãy dùng cảm yêu đàn ông một cách quảng đại, vô tư, hết mình và từ đó sẽ sinh ra một thế hệ mới một thế hệ những con người tự do, những con người hiền minh không còn để quên ánh trăng sau rừng bên ngoài những làn môi khô khát.

NHỮNG MÙA HOA KHÔNG ĐẬU QUẢ

Không biết tại sao tôi gặp phải rất nhiều chị em, bạn gái có cuộc sống gia đình thật nặng nề. Các bạn ấy đều xinh xắn, dịu dàng, phúc hậu và có học thức, thế mà rơi vào những hoàn cảnh chỉ nghe thôi cũng thấy kinh khủng: bạo hành về thể xác, bạo hành về tinh thần, chồng cờ bạc nghiện ngập rượu chè trai gái... Thôi thì biết bao nhiêu là địa ngục.

Và phần lớn các bạn ấy khi thoát ra được đều không mang theo lòng oán hận, đôi khi vẫn còn thương “đao phủ” của mình.

Có những câu chuyện nghe xong tôi mất ngủ luôn vài ngày, tôi không thể tưởng tượng được con người có thể vượt qua ngần ấy sự hành hạ. Và nói rằng thương xót là quá ít, tim tôi như cảm nhận được những vết rách, vết cào cấu, sự vò xé mà các bạn ấy đã trải qua. Có lẽ từ sự nhạy cảm quá mức ấy nên tôi đã viết ra bao nhiêu thứ mà bản thân chưa hề biết đến trong đời, cứ như thể tôi gặp lại tiền kiếp của mình. Hay có lẽ, tâm hồn con người vốn là những dòng sông cùng chảy về đại dương, nên sự thấu hiểu luôn xảy ra nếu ta không ngăn cản?!

Thế nhưng, không hiểu sao, cảm giác bất bình của tôi với những người đàn ông là “thủ phạm” trong những cơn ác mộng của phụ nữ qua đi rất nhanh, sau đó chỉ còn lại nỗi buồn sâu sắc. Chính tôi cũng không lý giải được điều này.

Rồi tôi chuyện trò với chồng, người bạn thân nhất và cũng là người luôn cân bằng mọi xúc động thái quá của một người vợ làm thơ.

Chồng tôi nói một câu khiến tôi chấn động: “Phần lớn những người phụ nữ ấy không thực sự yêu người đàn ông của mình, và nếu người đàn ông càng có nhiều khiếm khuyết thì cái cảm giác không được yêu ấy sẽ khiến anh ta càng bất an, dù có khi anh ta không ý thức được. Đàn ông không cần những người vợ quá thanh cao, quá tốt nhưng lại không yêu họ, những người vợ ấy sẽ là tấm gương cho anh ta soi thấy sự kém cỏi của mình mà thôi. Còn tình yêu tự đáy lòng có thể chuyển núi dời sông.”

Tôi nghĩ ra: “Nhưng làm sao có thể yêu một người cò bạc, nghiện ngập, lãng nhãng.”

“Không yêu sao lại lấy?” chồng tôi hỏi.

Và tôi bỗng hiểu ra, những cuộc hôn nhân ấy là những mùa hoa không đậu quả. Bướm không bay đến, phấn không gieo mùa, những cánh hoa không có hương chỉ tàn héo đi mà thôi.

Bởi vì rất nhiều phụ nữ “hồn nhiên” nghĩ rằng mình yêu một người mà thực ra không hiểu gì về người ấy. Họ chỉ yêu giấc mộng của bản thân, trong đó người đàn ông đóng một vai đã định trước. Tệ hơn, nhiều khi phụ nữ lấy chồng mà không hề yêu và chỉ muốn có người cho họ đứa con, cùng họ chung sống...

Nhưng mà, thực ra đàn ông vốn là những đứa trẻ to xác, họ cần tình yêu hơn phụ nữ, họ không thể sinh nở, họ không biết cảm giác ấm áp của tình mẫu tử, họ luôn chờ đợi ở vợ mình một người mẹ...

Nói thế không phải đổ lỗi mọi khiếm khuyết của đàn ông cho vợ họ. Nhưng mà quả thực, có lẽ trước khi bắt đầu gắn bó với người đàn ông của đời mình, các chị em, các bạn hãy lắng lại thật sâu sắc trong cõi lòng, tự hỏi rằng mình có thực sự biết người mình sẽ lấy không, mình có thực sự thông cảm với người đó như trong thực tế không, mình có thực sự yêu người ấy không? Bởi vì hôn nhân không có tình yêu sẽ là địa ngục, cách này hay cách khác....

Đừng biện hộ rằng con mình cần một người cha, hay nhà mình cần “có nóc”, hay mình cần một người làm bạn cho đỡ cô đơn. Hãy trân trọng bản thân và trân trọng người mình sẽ gọi là “bạn đời”. Nếu mối dây liên hệ giữa hai tâm hồn không có thì chẳng có lý do gì để xây lên những ngôi nhà bằng bong bóng xà phòng đâu. Sẽ lại là những mùa hoa không đậu quả mà thôi.

Và lắng sâu hơn chút nữa, tôi thấy rằng, mặc dù trải qua đau đớn, nhưng nếu những người phụ nữ ấy đã vượt lên mà vẫn giữ được lòng nhân hậu dịu dàng, thì họ nên tri ân và thương xót người từng làm mình đau khổ. Đó là những người thầy trá hình của cõi đời đã đến và dạy các bạn về lẽ sống, giúp các bạn trưởng thành, dù bằng những thử thách rất cam go. Và các bạn thì đã học xong bài học của mình, đã bay sang những mùa hoa mới, còn họ những người đàn ông đáng thương kia vẫn ở lại trong tăm tối và giá lạnh. Nghiệp quả họ

lãnh nhận sau những điều đau đớn họ gây ra cho các bạn thật là ghê gớm, họ sẽ phải trả giá cho những nghiệp ấy bởi vì điều ác do mình gây nên đầu tiên sẽ làm tổn thương chính mình. Những mùa đông giá lạnh với đất nâu cằn cỗi, không dấu hiệu nảy mầm, không chồi non, không hoa lá sẽ phủ kín đời họ... chưa biết đến bao giờ.

Đó cũng chính là sự hiển minh sâu sắc của Tạo hóa. Nếu để cho mọi ước mơ, mọi ân oán lắng lại, như ngừng đi những cơn gió, thì dưới mặt nước trong tâm hồn bạn sẽ hiện lên bầu trời trong trẻo, không xao động của sự viên mãn, của chân lý giản dị vô cùng nhưng ít khi ta nhận ra: “Cuộc sống đẹp theo cách của nó, công bằng theo cách của nó, không thể gò vào các giấc mơ hão huyền của con người, giống như đại dương không chấp nhận bất cứ đập chấn nào.”

SỰ BẠO HÀNH TINH VI

Có bao giờ bạn nghĩ việc chăm sóc thái quá một người khác, về bản chất, chính là sự bạo hành không?

Quá chu đáo, quá tận tình, quá hăm hở, quá nhún mình... đến độ người được chăm sóc ngạt thở và... phát khùng!

Rất nhiều người mẹ, người vợ tận tụy ngần ngại tại sao chồng mình, con mình không đáp lại sự chăm sóc hết lòng của mình bằng tình yêu thương, hay ít ra là sự biết ơn, mà luôn có vẻ bội bạc...

Có lẽ vì, trong sâu thẳm tâm hồn những người “bị chăm sóc” ấy ẩn chứa nỗi sợ hãi bị lệ thuộc. Nỗi sợ hãi này lớn đến độ họ muốn bứt ra bằng mọi cách, và nhiều khi trở nên thô bạo.

Bởi vì chăm sóc thái quá là biểu hiện tinh vi của sự sở hữu. Bạn muốn người bạn yêu thương như con nhộng nằm trong cái kén dệt bằng sự tận tình của bạn. Miếng ăn, giấc ngủ, chiếc áo, những cái vuốt ve, những giọt nước mắt, sự chờ đợi, sự ân cần, sự tha thứ... đâu đâu cũng là bạn, đâu đâu bạn cũng hiện diện và không để lại khoảng trống nào cho người bạn yêu được hoàn toàn một mình.

Làm sao người bạn yêu có thể tỏa sáng, có thể vươn đôi cánh bướm trong bầu

trời mùa xuân khoáng đạt? Thế mà mỗi tâm hồn đều vươn tới tự do, không khí, nắng, gió... Mỗi người dù ta yêu đến mấy cần được quên ta đi trong những quãng thời gian nhất định, để có thể yêu được ta. Cũng như ta cần quên người ta yêu trong chốc lát để có thể không biến tình yêu thành nghĩa vụ và sự nhàm chán.

Trong sự tận tình thái quá, không có tình yêu đâu!

Tình yêu như đứa trẻ. Hồn nhiên, ngộ nghĩnh, đôi khi chảnh mắng, lười biếng, đôi khi nóng nảy thất thường, đôi khi bỏ đi chơi xa rồi lại trở về...

Tình yêu là bản nhạc cần những quãng nghỉ để đi từ cao trào đến giai âm tĩnh tế và sâu sắc nhất. Như là ngày và đêm, như là bốn mùa, như là dây đàn căng rồi phải chùng xuống nếu không muốn bị đứt.

Có lần một cô em gái rất tốt, luôn tận tụy thái quá với chồng, bản khoản hỏi tôi sao chồng cô ấy thờ ơ với cô ấy, không đáp lại sự chăm sóc của cô ấy một cách nồng nhiệt như cô ấy mong đợi.

Tôi đáp lại, nửa đùa nửa thật: “Vì em chăm sóc hết cả phần của anh ấy rồi.”

Tôi không nói là không nên chăm sóc người ta yêu, nhưng mà hãy quan sát, xem người ta yêu có cần đến sự chăm sóc ấy hay không, hay là ta đang tạo thói quen để người ấy lệ thuộc vào ta và không thể rời xa.

Nhiều khi, rất nhiều khi cái mà người ta yêu cần chỉ đơn giản là sự yên lặng và sự vắng mặt của ta. Vậy thì hãy lui về một cách vui vẻ, tự trọng và bình thản. Bởi vì ta cũng rất cần những quãng thời gian đối diện với chính mình, tận hưởng sự có mặt của riêng mình.

SỰ BUỒN BÃ SAY SƯA

Đọc đâu đó một câu thơ đại loại như “em yêu anh hơn cả bản thân mình”..., chợt nhớ những tâm tình chứa đựng sự buồn bã say sưa của nhiều người, nhất là phụ nữ khi nói về sự “quên mình trong tình yêu”.

Gọi là “sự buồn bã say sưa” nghe có vẻ hơi chua chát, nhưng tiếc thay, đó là sự thật. Sự thật về một điều nhảm lẫn cơ bản. Trong sâu thẳm vô thức, những người “quên mình” ấy vô hình chung đã coi “sự hy sinh” là một chiến công, một cái gì nâng cao giá trị bản thân. Nhưng thực ra đó chỉ là hình ảnh được ngụy tạo của bản ngã mà thôi.

Bởi vì, “quên mình” ở đây là gì? Một số tiện nghi, thời gian, sở thích, sức lực, vật chất, và cả thứ được thế giới gọi là “tự trọng”, rồi mơ ước, dự định...

Nhưng không lẽ “mình” đối với bạn chỉ có chừng ấy? Ngôi nhà của tâm hồn bạn chỉ có chừng ấy. Không đâu, có những thứ vô giá được cất giấu sâu hơn thế, và chúng làm nên cốt lõi của bản thể bạn, đó là linh hồn của bạn, Phật tính của bạn, những thứ mà bạn không thể quên, cũng không thể cho đi hay đánh mất. Đúng hơn thì đó là nguồn nước trong lành dồi dào vô tận mà bạn càng rót ra sẽ càng dâng đầy, càng trao ban sẽ càng giàu có, càng dâng hiến sẽ càng tuôn chảy. Đó chính là tình yêu vô điều kiện, như hoa đến thì tự khắc sẽ bùng nở và tỏa hương.

Còn khi bạn đang tự say sưa trầm lặng về sự cao thượng, sự “quên mình”, sự hy sinh của bạn, dù là trong tình yêu với vợ chồng, con cái, bạn bè, hay dân tộc, thế giới... thì thực ra bạn vẫn còn tính toán, vẫn còn cân đo từng chút nhỏ nhoi mà bạn tưởng đã trao ban.

Đúng thế, có thể lời tôi nói hơi cay nghiệt, nhưng chỉ là tưởng đã trao ban thôi, vì khi ta còn “tính sổ”, còn ngậm ngùi, còn cảm giác thua thiệt, thì ta chưa trao ban được đâu những thứ quý giá – thứ có thể làm giàu có cho tâm hồn ta lẫn người được trao tặng.

“Hơn cả bản thân mình”, trong câu đó có hàm ý kể công, nuôi tiếc, đè nén. Bạn chưa thật vô tư. Thế mà những thứ vô giá chỉ có thể cho đi một cách vô tư, chân thành. Không có sự cay đắng ẩn sâu phía dưới, không có mùi vị của

chua chát hay bề bàng. Không có những điều như: “Người ấy không xứng đáng với tình cảm của tôi”... Vậy ra tình cảm đã được cân đong nặng nhẹ rồi sao, ta cho đi ngàn này, người kia phải đáp lại ngàn này mới xứng đáng?

Thực ra cái mà nhiều người nhầm lẫn là “tình yêu quên mình” ấy chỉ là cơn mê sảng của sự kiêu ngạo. Bạn xây một giấc mộng, một ảo vọng bằng tất cả máu của con tim, bằng tất cả năng lượng của cảm xúc, trí tuệ và khao khát người kia đóng một vai chính trong giấc mộng ấy. Và bạn đang chết mê chết mệt ảo vọng của chính mình mà thôi. Nhưng mà ảo vọng đó không hơn gì một cái bong bóng xà phòng, nó lấp lánh nhờ sự khúc xạ của ánh sáng, chỉ một cơn gió nhẹ cũng tan biến. Rồi bạn sẽ đau đớn, mệt mỏi, thất vọng náo nức. Nhưng bạn không nhận ra, không nguyên rủa sự đại dột của mình mà lại tự ru bản thân trong bài ca của sự buồn bã say sưa: “Em yêu anh hơn cả bản thân mình”.

Trong vai trò Thánh tử vì đạo ấy, bạn sẽ cảm thấy những vết thương của mình như ngòi dùi, những mất mát của mình được đền đáp.

Thật là một trò chơi phức tạp. Nhưng mà chơi xong rồi thì cũng nên tỉnh lại. Và trưởng thành. Chơi xong rồi hãy nhận ra sự ngây thơ con trẻ của mình, vì không có ai bỗng nhiên trở nên hiểu biết. Sự buồn bã say sưa này hầu như ai cũng ném trải ít nhiều trong cuộc đời. Quan trọng là ta có biết nhìn lại, ngẫm ra và mỉm cười một cách thanh thản, triu mến với những chiếc bong bóng xà phòng của chính ta hay không mà thôi.

TAN CHẢY

Trong một đêm trăng lộng lẫy và trong trẻo như đêm nay, còn biết nói gì hơn ngoài về tình yêu.

Trăng tan chảy thành những dòng nước vô hình, mát lạnh, lấp lánh bạc, tưới trên những ngọn thông cao vút và những lối đi nhỏ giữa rừng. Gió ngân lên khúc nhạc lồng lộng, say sưa giữa những vòm lá. Trên đỉnh núi cao thoáng đâng này thế gian dường như lùi xa tít tắp. Phố phường, những nỗi niềm, lo toan, những buồn nản bức dọc... dường như không có thật. Bản thân tôi cũng trở nên hư ảo. Dường như chỉ còn ánh trăng đang tuôn trào bất tận, chỉ còn gió trong rặng lá rì rào không ngưng nghỉ, chỉ còn những lối mòn lấp lánh như những ngọn tay lửa vào mái tóc dày đen mịn của núi... Bản tình ca say sưa, êm ái của đất trời tan vào từng góc nhỏ trong tâm hồn và cơ thể tôi...

Và tôi chợt hiểu ra, rõ ràng, sắc nét điều tôi mơ hồ nhận thấy từ rất lâu: Tình yêu chính là sự tan chảy.

Rừng, núi, gió, bầu trời... đã thay đổi diện mạo dưới ánh trăng. Và con người, chẳng thể vẫn còn như trước khi tan chảy trong tình yêu.

Không phải sự đam mê khiến con tim khô khát điên dại, không phải sự hiếu thắng được sở hữu, được chinh phục, không phải sự thỏa mãn nhục cảm hay sự thỏa thuận về các quyền lợi vật chất và tinh thần, hay là những cảm xúc náo nức tình yêu nhưng vẫn để lại sự trống trải đau đớn trong nơi sâu thẳm tâm hồn, không phải sự mặc cả của nhan sắc, dục, tiền bạc, quyền lực, gia đình, con cái... Không phải những chiếc ly đầy rượu hay đã cạn với chút cặn chua chát bề bồng...

Không phải những thứ đó, mà là tình yêu chan chứa vô tận, dịu dàng vô tận, không có nguyên do, không có bất cứ lý do nào, là sự tan chảy của bản ngã sợ sệt, kiêu ngạo, hiếu thắng... trong nguồn sữa trong trẻo của Tạo hóa, giản dị như cây cỏ và bí hiểm như núi rừng, gần gũi như đất và xa xôi như bầu trời.

Ở đâu có ánh sáng tràn đến thì bóng tối sẽ lùi đi, và tâm hồn sẽ nở hoa trong điệu nhạc đơn sơ nhưng say đắm. Chỉ cần mở rộng những khung cửa ngôi nhà của ta, để trăng như nguồn nước mạnh mẽ tràn vào, cuốn ta đi trong dòng

chạy êm ái, đến những chân trời vô định, nơi ta quên hẳn bản thân mình để
tận hưởng niềm hạnh phúc của sự trao ban...

TÌNH CUỐI

Có khi nào, một ngày mưa, ngồi trong căn phòng ấm áp, ta cảm nhận được vị buốt lạnh của những người đang liêu xiêu đi trên đường.

Có khi nào, nhìn một đóa hoa hồng ngậm sương mai ta chợt thấy hình ảnh những cánh tàn rũ theo gió vào thời khắc không xa lắm sẽ đến.

Ngạo mạn, coi thường thời gian, tin ở sự bất diệt của tình yêu và tuổi thanh xuân là đặc quyền của tuổi trẻ, cũng là sự ngu ngốc của tuổi trẻ. Vậy là, có đôi khi, những người trẻ tuổi trở nên tàn nhẫn. Với ngay chính cha mẹ mình. Với thời khắc không xa sẽ đến, chắc chắn sẽ đến trong cuộc đời mình.

Tôi đã nghe không ít câu chuyện của những người cha, người mẹ bị con cái ngăn trở trong tình yêu. Nghe có vẻ ngược đời, vì xưa nay chỉ có những câu chuyện về các đôi tình nhân trẻ tuyệt mệnh do tình yêu không thành, có ai nói về những đôi tình nhân già đâu. Vậy mà có đấy, nhiều nữa, vô cùng thương tâm nữa... Chỉ có điều những đôi tình nhân già không thể công khai bị kịch của họ. Tình yêu ở tuổi già có lẽ khó coi chắng, hay là trái tim đã mệt mỏi không có sức để gào thét lên nỗi đau của mình, chỉ âm thầm tàn lụi trong tâm tôi? Hay là, đau khổ một cách dừ dội và say đắm cũng là đặc quyền của tuổi trẻ?

Có nhiều người con nói về cha hay mẹ như thể một thứ tài sản của riêng mình, nghiễm nhiên cho rằng cha mẹ không có niềm vui nào khác ngoài con cháu, tài sản của cha mẹ cũng là của con cháu, mọi ước mơ hy vọng, mọi nguồn yêu thương cũng chỉ có thể hướng về con cháu...

Và nếu cha hay mẹ mất sớm thì người còn lại sẽ chỉ có thể thuộc về con cháu và ký ức của người đã khuất. Họ cho rằng tình yêu của cha hay mẹ với người khác là một điều lỗi bịch, không tưởng, thậm chí đáng xấu hổ.

Có những đôi tình nhân già bị con cháu ngăn cản khiến cho không còn cơ hội gặp nhau. Họ bị chế giễu, đả kích đủ kiểu. “Già rồi mà dơ dáy”, “Sắp xuống lỗ bày đặt yêu với chả đương”, “Già mà còn ngu”... Nhiều người trẻ không hiểu ở tuổi xế chiều, khi mà nhu cầu tình dục không còn nhiều, nhu cầu sinh con đẻ cái hầu như cũng không còn, thì tình yêu của người già là cái gì đây?

Sự dở chứng? Sự trái tính trái nết? Và những người trẻ ngạo mạn, vô tâm ấy sẵn sàng lãng mạ người bạn tình của cha hay mẹ, rồi gán cho họ những động cơ như chiếm đoạt tài sản, lừa đảo...

Sẽ như thế nào nếu có ai nói với họ, tình yêu của người già, tình yêu muộn màng, thậm chí tình yêu cuối cùng, tình yêu chay tịnh... có khi lại là quả chín ngọt ngào nhất trong đời?

Biết đâu đây, suốt mấy chục năm tất bật lo lắng vun vén cho gia đình, cho những sự nghiệp và danh vọng viển vông, cho những lý tưởng hảo huyền, nhiều người chưa hề biết tình yêu là gì.

Biết đâu đây, suốt cả cuộc đời nhiều người đã sống như trong cơn mê sảng, chỉ đến cuối con đường mới nhận ra một tấm chân tình là thật sự quý giá.

Biết đâu đây, khi đã bỏ lại đằng sau mọi thứ, như tước dần những lớp vỏ: của cải, sắc đẹp, tình dục, danh vọng..., nhiều người mới chạm được đến cái lõi sâu kín của bản thể mình, và ở đó tình yêu như một ngọn đèn vẫn leo lét sáng.

Biết đâu, biết đâu và biết đâu...

Riêng tôi thì tôi thật sự thương cảm cho những đôi tình nhân già, nhất là ở Việt Nam, nơi con người bị đè nén dưới bao lề lối, giáo lý, khuôn khổ khắc nghiệt, đè nén đến mức không còn biết trái tim thật sự của mình có còn đập không, hay chỉ là những tiếng vọng xa vời.

Và dù cho còn một thập kỷ, một năm, một tháng, một tuần, một ngày, một giờ sống, thì mỗi con người đều có quyền sống cho riêng mình, theo cách mà trái tim mình khao khát...

Có quyền yêu, thì tất nhiên rồi, dù là bảy mươi, tám mươi, chín mươi...

Có quyền tận hiến và đắm say theo nhịp điệu trầm lặng của tuổi già.

Có quyền nhận được và trao dâng sự triu mến dịu dàng, sự cảm thông chia sẻ, sự gần gũi của một người bạn, chưa hẳn đã vương mùi nhục dục...

Hãy trân trọng những mối tình của buổi chiều tà ấy vì vẻ đẹp của hoàng hôn có những sắc màu khôn sánh. Hãy cảm thương những con tim đã mệt mỏi ấy,

vì người già không thể tự bảo vệ mình, không còn đâu sức lực để tranh đấu ngay với con cái mình. Hãy nâng niu những ngày tháng không còn dài của họ, và do không còn dài nên thật sự vô giá, vì cuộc đời chỉ có một lần duy nhất. Và cuối cùng, hãy nhìn thật sâu vào những sắc màu huy hoàng ấy của buổi chiều tàn vì chúng đang phản chiếu lại thời thanh xuân say đắm nhất, và trong ánh chạng vạng u trầm như một tấm gương ấy, ta sẽ thấy thoáng hiện một ngày mai của chính ta sẽ đến, không xa lắm đâu.

TÌNH YÊU THƯƠNG KHÔNG BI LỤY

Tại sao người mẹ hay níu giữ hình ảnh thơ trẻ của con mình? Những bộ quần áo, những món đồ chơi, những bức ảnh. Tất cả đều gọi lên kỷ niệm của một thời đứa con còn nằm ngoan trong tổ ấm. Thậm chí nhiều người mẹ không thể quen được với việc con đã lớn khôn, như cánh chim cứng cáp cần bay vào trời xanh...

Phụ nữ chứa trong mình nguồn yêu thương đằm đuối vô tận. Nhiều khi phụ nữ không biết làm gì với nguồn yêu thương ấy. Trao tặng, hiến dâng, đến quên cả bản thân? Một người vợ thường coi niềm vui nỗi buồn của chồng là lẽ sống của đời mình, một người mẹ thường đặt mọi hy vọng ước mơ vào đứa con. Và người vợ, người mẹ ấy xây một giấc mơ lộng lẫy, trong đó chồng hoặc con, hoặc cả hai là những thiên thần...

Và, nói điều này thật chua xót, nhưng đôi khi những thiên thần ấy chán ngấy vai diễn mình bị buộc phải đóng, để rồi bằng mọi cách muốn thoát ra tìm cuộc sống thực, trần trụi, chứ không phải một giấc mộng hảo huyền.

Thực ra, được một ai đó coi là lẽ sống, là toàn bộ ý nghĩa cuộc đời, thật là một gánh nặng khủng khiếp, sớm hay muộn người ta cũng phải đặt xuống.

Một chàng trai hay cô gái đã lớn khôn không thể thích thú với việc vẫn được coi là đứa trẻ, vẫn “bị” chăm sóc thái quá khi về nhà. Nhiều khi những thanh niên ấy phải đóng kịch một chút để chiều lòng mẹ, tất nhiên là nếu họ có ít nhiều lòng khoan dung với sự lảm cẩm của đáng sinh thành. Còn một người chồng ắt hẳn không thích thú gì với việc cả ngày người vợ chỉ nghĩ đến anh ấy, lúc nào cũng chăm lo, quan tâm, dõi theo anh ấy. Lâu dần vai trò người vợ chỉ còn lại ở hai khía cạnh, giúp việc và cai ngục mà thôi. Sự hấp dẫn của người tình, sự thân ái của người bạn không còn nữa...

Vậy nên, sự “hy sinh quên mình” vốn được ca ngợi của phụ nữ là một thứ tình yêu bi lụy và què quặt, nó không mang lại hạnh phúc cho cả người yêu lẫn người được yêu.

Mỗi con người là thiêng liêng, là tác phẩm độc nhất vô nhị của Tạo hóa. Nếu bạn quên đi bản thân, quên đi sự an nhiên tự tại, quên đi khả năng tìm ra niềm vui và sự viên mãn chỉ trong tâm hồn mình mà không cầu viện tới bất cứ người thứ hai nào, thì sớm hay muộn nguồn suối yêu thương trong bạn sẽ khô cạn. Và cái mà bạn trao tặng cho người khác, hiến dâng cho người khác chỉ là sự níu giữ vô vọng những giấc mơ hảo huyền mà thôi.

Bạn sinh ra một mình, sẽ chết đi một mình và trước khi quan tâm người khác, hãy học cách sống một mình theo cách toàn vẹn nhất. Chỉ khi nào bạn biết sống một mình thì mới biết tôn trọng sự tự do của người khác. Sự tự do ấy là khoảng trời phóng khoáng cần cho mỗi sinh linh, để phát triển, để nở hoa, để cất cánh.

Và những tâm hồn có thể trao dâng tình yêu chính là những tâm hồn khỏe mạnh, có thể yêu thương vô hạn nhưng không cần níu bám đến sự hiện diện của bất cứ ai.

Mong sao những người phụ nữ, những tâm hồn dịu dàng và tràn đầy lòng nhân hậu luôn có sự hiểu biết cần thiết để khơi nguồn trong trái tim tình yêu lành mạnh, không bị lụy.

Hãy yêu thương bản thân, và hãy nhìn nhận cuộc đời như nó vốn có. Hãy vun xới tổ ấm, nhưng đừng quên bầu trời và những lần cất cánh. Hãy học cách chia ly với kỷ niệm, với những hình bóng, với cả những nhân duyên đã hết, bởi vì chia ly và vắng mặt cũng là một nhịp không thể thiếu trong điệu nhạc của yêu thương.

TƠ NHỆN

Sáng sớm, bước ra trắng cỏ cạnh nhà. Sương giăng chi chít trên lá non và những nụ hoa vừa hé. Chợt để ý mấy cành hoa như thể được gắn lại thành cụm, mặc dù không chạm vào nhau, và có lẽ vì thế mà cơn mưa nặng hạt chiều qua không làm dập gãy một cánh hoa nào, dù chúng thật mỏng manh, như một hơi thở nhẹ... Một khóm hoa khác lại nghiêng xuống gần sát đất, như một mái đầu trĩu nặng đầy cam chịu, với những bông đã xơ xác, và phía dưới là vô số cánh hoa đã nát trong đất nâu nhàu nhĩ, nom thật thảm thương.

Tôi lại gần và suýt kêu lên vì kinh ngạc, khóm hoa còn nguyên vẹn được gắn với nhau bởi một tấm màn bạc óng ánh kết bằng sương nom như một tấm chàng mạng cô dâu làm từ kim cương, ngời lên trong nắng sớm muôn sắc cầu vồng trong trẻo, nhìn kỹ hơn chút nữa có những sợi tơ trong suốt, nhỏ li ti như đang xuyên chuỗi những hạt kim cương bằng sương ấy. Tơ nhện...

Tôi chợt nhớ đến một người bạn gái đang băn khoăn lâu nay, làm sao hai vợ chồng cô ấy có đủ mọi điều kiện cho một gia đình hạnh phúc, từ nhà cửa, tài sản, con cái, địa vị... vậy mà một sự lãnh đạm và chán nản như bức tường vô hình cứ ngày một cao lên giữa hai người. Cô ấy còn hỏi rằng: ở một nơi vắng vẻ giữa rừng núi hiu quạnh như tôi và chồng tôi đang ở thì làm gì cho hết ngày?

Và bây giờ, đứng trước tấm màn sương lộng lẫy như những giọt lệ của cô dâu trong đêm tân hôn này, tôi bỗng nghĩ ra câu trả lời cho cô ấy: Bạn thân mến, chúng tôi chỉ làm những việc rất nhỏ bé của hai người yêu nhau mà thôi: dệt tơ nhện trong sương.

Có lẽ hạnh phúc vốn dĩ không phải là cái gì to lớn khiến người ta trầm trồ ghen tị. Hạnh phúc là những hạt sương li ti, khiêm nhường, rất khó nhận biết, rất thâm kín, nhưng khi được xuyên lại trong những dòng tơ thời gian sẽ trở thành tấm màn kim cương lộng lẫy, không chỉ khiến cho hoa lá bừng lên bảy sắc cầu vồng mà còn khiến những cành hoa đứng gần bên nhau gắn thành một khóm vững chắc, không thể bị mưa bão dập vùi. Có thể gọi những khóm cây ấy là gia đình chăng?

Và những dòng tơ nhện ấy chẳng phải là hình thức, của cải, địa vị, cảm nhận

về sự hơn hẳn của trí tuệ, hay đẳng cấp trong xã hội. Những dòng tơ ấy thật nhỏ bé, đơn sơ đối với con mắt người đời nhưng lại là vô giá với những đôi tình nhân: nấu một bữa cơm cùng nhau, hát một bài hát dưới ánh sao đầu hôm, chợt tỉnh giấc vào đêm cuối tháng và cảm nhận dưới tai mình tiếng đập khe khẽ của trái tim người yêu, rồi chợt nhớ ra rằng trăng vẫn rặng ngời đầu đó sau màn đêm đen sẫm...

Còn gì nữa nhỉ, thỉnh thoảng gửi con cho ông bà và “trốn” đi chơi vào một buổi tối muộn, ăn bát cháo ở một hàng gánh ven đường, hay thậm chí la cà uống chè ở một quán cóc rồi buôn dưa lê với mấy anh cửu vạn và xe ôm ế việc. Làm tất cả những việc tưởng như tầm thường ấy, nhưng chỉ có hai người với nhau, để cảm nhận sự có mặt của nhau, sự riêng tư của một thế giới nhỏ nhoi nhưng là duy nhất, sự gần gũi của một tâm hồn bên một tâm hồn khác, thao thức, da diết và ngọt ngào như nhịp đập của mạch gân xanh trên cổ tay người mà ta yêu dấu... Và luôn nhớ rằng, trăng vẫn đợi sau rừng, có lúc khuyết nhưng rồi lại tròn đầy và vẫn theo suốt đời ta, bền bỉ như hy vọng...

Chỉ vậy thôi. Chỉ vậy thôi nhưng những sợi tơ dệt li ti xuyên ngày xuyên đêm ấy không dễ đứt và làm cho những hạt sương trở thành châu báu, trong ánh nắng mai một ngày xuân cũng rất đơn sơ khiêm nhường như hôm nay...

THẾ GIỚI VÀ TÌNH YÊU

Nhân một cuộc tranh luận vui trên mạng, có bạn nói một điều rất hay, đó là đối với những người có tình yêu to lớn, thế giới gần như không tồn tại ngoài tình yêu của họ. Tôi thấy điều ấy sao mà đúng thế.

Thực ra chúng ta cảm nhận thế giới qua sự hiểu biết và rung động. Với đứa trẻ mới sinh, thế giới là mẹ nó; Với người đang yêu, đó là người yêu; Với nghệ sĩ, đó là nghệ thuật; Với nhà khoa học, đó là sự khám phá không ngừng những bí ẩn chưa ai biết tới...

Và những gì ta nhìn thấy, nghe thấy, biết được... chỉ có chiều sâu thực sự khi ta mở rộng trái tim, khi ta có tình yêu mà thôi. Nhìn thấy một hàng cây, một buổi chiều, ngửi thấy mùi hương hoa, cảm thấy vị mát lạnh của gió thu trên da... hằng ngày ta vẫn thường thấy những điều đó, nhưng có thực ta đã nhận ra hết vẻ đẹp của chúng, có thực chúng đã được khắc sâu vào tim ta... hay là chỉ khi ta yêu thôi? Yêu một người, yêu âm nhạc, yêu thế giới... không quan trọng, miễn là tình yêu tuôn chảy, sự say sưa rộn rã trong lồng ngực, mạch máu, hơi thở...

Và với những người yêu say đắm thì trong thời điểm tình yêu đang tràn trề ấy, thế giới còn lại có gì quan trọng. Tiền tài, địa vị, danh vọng, sự nổi tiếng, hay nhà cửa, của cải, trang sức... mọi thứ khác chỉ là phù hoa, chỉ là thứ yêu mà thôi.

Vì sao vậy? Vì rốt cuộc những người đang yêu sẽ biết đến sự vô tận của từng phút giây được sống,

Cho nên, hãy trân trọng tình yêu, hãy lượng thứ cho niềm vui tưởng như quá đáng sự say sưa tưởng như quá đáng, sự “ích kỷ” của những người đang yêu... Họ chẳng thể làm gì với nguồn năng lượng đang trào dâng bên trong, như thể một bông hoa đang thì bung nở.

Và cái mà những người đang yêu cống hiến cho thế giới là vô giá. Đó là ánh sáng và hương thơm của bông hoa nở trong tim họ, có thể ngăn ngủi, có thể mong manh, nhưng chúng mang đến hy vọng và hé mở cánh cửa của một cõi giới kỳ diệu mà bất cứ ai cũng có thể bước vào.

TRI ÂN MÙA LÁ RỤNG

Một người bạn sắp đi xa, để sống với các con và thiếu vắng cha chúng, để bắt đầu chuỗi ngày chưa định trước, ở một nơi xa quê hương, xa những người thân, xa tổ ấm giờ đây đã hoang tàn.

Bạn ấy nói ít, nhưng tôi cảm nhận được nỗi bất an và phiền muộn sâu sắc toả ra từ nụ cười gượng gượng, từ ánh mắt run rẩy, từ toàn bộ dáng hình nhỏ bé của bạn ấy... Giống như một cái cây trút lá trong những cơn gió thu se lạnh đang chậm chậm tràn về...

Nhưng mà hãy nhìn xem, cái cây vươn thẳng với những cành gầy còn thừa thớt lá ấy ẩn chứa vẻ đẹp cứng cỏi, kiêu hãnh. Giữa nắng thu dịu dàng, những dòng sương đọng trên lớp vỏ vẫn thấp thoáng màu xanh ngời lên như những hạt ngọc. Và trong mỗi giọt sương ấy thoáng hiện một mặt trời...

Và, thay vì nói lời an ủi hay cảm thông, tôi muốn gửi tới người bạn ấy, cũng như tất cả những ai từng biết nỗi đau của tình yêu tan vỡ, một câu thôi: hãy tri ân mùa lá rụng!

Hãy xem, những gì đang khô héo và rơi xuống: những giấc mộng của bạn, những kỳ vọng của bạn, những hình ảnh về một mái nhà hạnh phúc, về sự gắn bó vĩnh viễn, về thế giới mà người bạn yêu giống như mặt trời duy nhất toả sáng. Bây giờ mặt trời đã ra đi, để lại tâm hồn bạn trong đêm tối và giá lạnh, phải vậy không?

Thực ra đó chỉ là những giấc mơ con trẻ mà thôi, bởi vì chẳng có gì là vĩnh viễn, bởi vì tâm con người luôn thay đổi, bởi vì mặt trời của bạn ở ngay trong trái tim bạn, bởi vì tình yêu thực sự không bao giờ bắt hạnh...

Khổ đau đến, chỉ vì sự cưỡng lại dòng chảy của bạn, chỉ vì những thói quen khó dứt bỏ, chỉ vì bạn nghĩ rằng mùa rụng lá đến là thế giới đã rời bỏ bạn. Ảo tưởng và ảo tưởng...

Mùa rụng lá là cửa ngõ của mùa xuân!

Những tháng ngày hạnh phúc đã qua như những cánh hoa đã rơi xuống, nhưng mùi hương của chúng vẫn thấm sâu trong khu vườn của bạn. Bạn đã

có chúng. Không ai tước đoạt được những kỷ niệm. Hãy biết ơn cuộc sống vì đã trao chúng cho bạn, nhưng cũng hãy biết ơn vì hạnh phúc ấy đã ra đi. Chính bởi vì khổ đau là cơ hội cho bạn trưởng thành... Và khổ đau cũng là bản tưng ca đẹp nhất, sâu sắc nhất của tình yêu. Hãy hát đến tận cùng điệu nhạc ấy, thấm thía đến từng giai âm nhỏ nhất, dù cho trái tim bạn như sắp bị xé nát. Giống như mặt đất đầm đìa mưa lạnh, để âm thầm nảy nở những ngọn cỏ xanh khi mùa xuân đến...

Hãy tri ân mùa lá rụng, hãy dần thân vào mùa đông lạnh lẽo, và tin ở Tạo hóa. Hãy nhớ rằng cuộc đời lấy mất một thứ gì từ bạn chỉ để trao cho bạn thứ khác, bạn có sẵn lòng đón nhận hay không mà thôi.

Hãy tiễn cô gái mong manh, dịu dàng, đầy ắp trong đầu hình ảnh về người yêu duy nhất vào quá khứ. Đẹp đến mấy thì kỷ niệm cũng không bao giờ lặp lại. Bạn của ngày mai sẽ là một người khác. Một phụ nữ trưởng thành, với ý thức về giá trị tự thân, với thế giới an nhiên toả sáng bởi mặt trời bên trong, có thể trao ban tình yêu vô tận nhưng không trông chờ, không nương tựa vào ai ngoại trừ niềm tin vào mùa xuân tiềm ẩn trong con người mình.

VỀ ĐẸP CỦA CHIỀU TÀN

Mọi người nói nhiều về vấn đề quan hệ cha mẹ - con cái, gia đình chung - riêng, rồi mẹ chồng - nàng dâu.

Có một điều nho nhỏ, giản dị chúng ta cần nhớ đến để đặt mọi thứ đúng vị trí của nó, đó là: sự hữu hạn của cuộc đời, và vẻ đẹp riêng biệt của từng thời khắc khác nhau. Cái ta cần làm chỉ là thuận theo tự nhiên mà thôi.

Và thuận theo tự nhiên có nghĩa là một cái cây khi đã có hoa sẽ đậu quả, rồi hạt sẽ bay xa và ươm thành cây non, mà hạt bay càng xa cây mẹ thì cây non sẽ càng khỏe. Một con thú hay con chim nhỏ khi đủ lớn sẽ tách đàn, bắt đầu một nhịp mới của cuộc đời. Vậy thì khi một người con trai hay con gái đã trưởng thành, người mẹ và người cha hãy chuẩn bị cho cuộc chia ly thực sự. Có thể ở rất gần nhau, thậm chí là nếu tạm thời chưa có điều kiện phải ở cùng nhà thì cũng vẫn phải có cuộc chia ly sâu sắc trong tâm, giống như một cái cây gieo hạt ra xa. Có nghĩa là hãy để con chim non bay vào vùng trời tự do, hoàn toàn không một gợn mây, bắt đầu một giang sơn mới, một lối sống, một phong cách, hướng suy nghĩ mới,... Hãy ở lại đằng sau như một ngọn núi đối theo dòng sông đang xuôi về biển, an bình, không níu giữ, không luyến tiếc.

Và tất nhiên, đừng bao giờ kỳ vọng con cái như tài sản, của để dành... hay bất cứ thứ gì thuộc về mình. Bởi vì điều đầu tiên bạn hãy luôn nhớ: Con cái không thuộc về cha mẹ. Cha mẹ chỉ có thể yêu chúng, mà yêu chúng tức là làm mọi điều có thể giúp chúng tự tìm được hạnh phúc (chứ không phải mang lại hạnh phúc cho chúng, cái đó mỗi người phải tự tìm cho riêng mình).

Còn với quan hệ mẹ chồng - nàng dâu, có một bạn từng nói với tôi là nếu yêu một người bạn phải yêu cả những người thân của người ấy. Có thể đó là ý tốt, nhưng ngay khi bạn nói “phải” thì chữ yêu đã lập tức tắt rồi. Tình yêu, thiện cảm hay lòng tốt là thứ không thể miễn cưỡng. Nếu miễn cưỡng bạn sẽ buộc phải giả dối. Vậy nên hãy ghi tâm một điều nghe thì bực bội nhưng lại là sự thật: Mẹ chồng không phải là mẹ, con dâu không phải là con, có nghĩa là trên thực tế không nên đòi hỏi tình cảm như tình mẫu tử. Chỉ nên mong muốn sự tôn trọng (và đã tôn trọng là tôn trọng lẫn nhau), lòng tốt và sự hiểu biết. Còn tình yêu thương nếu có sẽ tự đến sau, trong quá trình sống lâu dài, và đó phải

là từ cả hai phía.

Muốn có được điều này, trước tiên không nên ép buộc hay trông đợi một cô gái khi lấy chồng phải “hòa nhập” vào gia đình chồng. Đó là sự áp bức, và đã áp bức ắt sẽ có chống lại hay phòng thủ.

Tình yêu chỉ nảy nở nơi những tâm hồn tự do!

Vậy thì, khi hai người yêu nhau muốn xây dựng hạnh phúc, hãy cho họ có vùng trời phóng khoáng, riêng biệt, không lệ thuộc vào bất cứ truyền thống gia đình nào dù là tốt đến mấy đi chăng nữa. Hãy để người con trai như con chim kiêu hãnh được tách đàn một cách trọn vẹn. Hãy để người con dâu được thực sự làm bà chủ trong ngôi nhà của mình, tự nuôi dạy con cái mình, tự quyết định những điều đơn giản như may một cái rèm cửa, nấu một bữa ăn, yêu thương và giận dỗi với chồng theo cách cô ấy muốn, vào lúc cô ấy muốn. Bởi vì hạnh phúc làm nên từ những điều riêng tư nhỏ nhỏ đó.

Hãy biết tránh sang một bên để chiêm ngưỡng hạnh phúc của con bạn, nhớ rằng đó chính là hình ảnh tuổi trẻ chưa xa của bạn. Và hãy tận hưởng vẻ đẹp của sự bình yên, của người đứng xa một chút, quan sát những cái hạt sẽ nảy mầm, để một mùa xuân mới sẽ nở ngay bên cạnh buổi chiều tàn, mặc cho bạn không tham dự vào đó nhưng vẫn thấm thía sự viên mãn của cuộc đời này.

VĨNH BIỆT ANH KHỔNG TỬ

Nói chung là phụ nữ Việt Nam (và có thể cả Trung Quốc nữa, tôi không biết họ đã khác chưa), bị anh Khổng Tử dùng mấy chữ “tam tòng tứ đức” làm cho tê liệt hết sức mạnh rồi, như thể tiêm cho một liều ma túy xuyên suốt biết bao thế hệ. Đôi khi để giữ cái “đức”, đúng hơn là sự sỉ diện – phải ngậm đắng nuốt cay mà chịu đựng bao điều không hợp lẽ tự nhiên. Nào là mẹ chồng áp bức, chị em chồng soi mói, rồi bạn bè chồng đòi hỏi phải “thoáng”, phải “thả cho anh ấy đi ra ngoài tí chút”... Đôi khi có cô nào đến nhà chơi nhiều quá, trong bụng rất khó chịu nhưng phải cố nhường nhịn và mỉm cười thật duyên dáng, kỳ thực chỉ muốn lấy giẻ lót tay dắt ra khỏi nhà, có khi còn cho thêm mấy cán chổi để khuyến mại... Có người còn cố tình kết bạn với các “cô em” của chồng, thân thiện với “người cũ” của chồng... để tỏ ra cao thượng, nữ tính, không nhỏ nhen...

Riêng tôi thì tôi đã gửi lời chào “quyết thắng nhưng không thân ái” với anh Khổng Tử lâu rồi. Nói chung là anh này không chơi được, biết phụ nữ dễ bị phỉnh bởi mấy lời đường mật nên nhốt họ trong cái lồng vàng son của những lý tưởng rỗng tuếch. Tôi chả thích cái “tam tòng tứ đức” của anh ấy, anh ấy chỉ giỏi bắt nạt đàn bà thôi, sao anh ấy không đề ra cho đàn ông cái “đức” nào, cái “tòng” nào. Tôi nhận luôn mình chẳng phải phụ nữ gương mẫu, chẳng buồn nhường nhịn khi không thấy thích và không hợp khả năng, chẳng biết hy sinh cái gì, chẳng noi theo gương ai, cũng chẳng tuân theo bất cứ truyền thống của bất cứ dân tộc nào nếu chưa tự kiểm chứng rằng truyền thống ấy thực sự tốt đẹp.

Và thế là từ chối mọi phẩm hạnh do anh Khổng Tử đề ra (đúng hơn là nhử), tôi thấy thoát khỏi chiếc lồng của anh ấy không mấy khó khăn. Thế nên, khi người đàn ông nào yêu tôi sẽ có được chính bản thân tôi, chứ không phải một cái mặt nạ hiền dịu bao bọc con tim đang sôi sùng sục như cái nồi hơi. Và ơn trời, tôi cũng đã sống được nhiều năm tương đối hòa thuận với một người chồng mà không cần bóng dáng anh Khổng Tử bên cạnh. Chồng tôi cũng không thích anh này. Chồng tôi lại đặc biệt thích những gì là chân thật ở người khác, nhất là ở vợ. Thậm chí anh ấy còn luôn tự giới thiệu anh ấy là người tình của tôi chứ không phải là chồng, vì bản thân hai chữ vợ chồng nghe không mấy lãng mạn (bao hàm ý thức nghĩa vụ).

Theo tôi, đã đến thế kỷ XXI, chị em phụ nữ bị anh Không Tử “dễ ngọt” quá lâu rồi, nên vĩnh biệt anh ấy thôi. Đừng cố làm người “vợ đảm, mẹ hiền, dâu thảo” theo cách anh ấy đề ra nữa. Hãy là bản thân mình, và các bạn là hoàn hảo. Nấu ăn dở một tí, không sao. Cái đó học cũng dễ, nếu bạn muốn. Mức trung bình là được rồi. Nói năng không mấy khéo léo, cũng không sao. Khi nào gặp người khó tính, hãy im lặng nhiều hơn, còn với những ai dễ gần thì sự vụng về của bạn lại trở thành có duyên. Không được tháo vát lắm, cũng không có gì đặc biệt, biết đâu bạn lại có một sở trường khác, chẳng hạn khả năng hài hước khiến mọi người cười vui. Đừng cố theo một tấm gương nào mà hãy đào bới mọi tiềm năng của chính mình. Tin vào bản thân đi, bạn có nhiều kho báu lắm đấy. Nhưng trước hết, hãy bỏ sạch những chấn song của anh Không Tử đã. Hãy yêu hết mình, sống hết mình, chăm sóc hết mình nhưng phải luôn ý thức rằng cuộc đời của bạn, tình yêu của bạn, sự có mặt của bạn, vẻ đẹp của bạn là ân huệ lớn lao của Thượng đế. Bạn là bông hoa duy nhất trong vườn đời mệnh mông và nếu bạn đã được trao cho khả năng có thể sinh ra một con người thì không chiếc lồng nào có thể giam giữ sức mạnh vô song của bạn.

Tỉnh lại đi!!!

NHỮNG VỊ THÁNH BẤT ĐẮC DĨ

Có rất nhiều người phụ nữ sợ ngày con trai đi lấy vợ, thậm chí là có người yêu thôi – ngang bằng người con gái sợ ngày bước về nhà chồng?

Và người mẹ luôn nhắc nhở (thầm lặng hoặc nói ra miệng) về công lao, về sự khó nhọc,... khi nuôi nấng con trai mình, cứ như thể một nữ anh hùng, và văn thơ cũng theo đà mà tung hô các chiến công của người mẹ. Rồi các cô gái muốn được tiếng là đạo đức tìm mọi lý do để có thể yêu mến hay giả vờ yêu mến và chăm sóc mẹ chồng, cứ như những con nợ không bao giờ trả nổi (mẹ sinh anh để bây giờ cho em mà).

Sao vậy nhỉ? Khi sinh con ra chúng ta gọi các bé là thiên thần, là mặt trời, và hạnh phúc vô biên của chúng ta là được bế con, được cho con bú, được nuôi con, nhìn con khôn lớn...? Đi đâu rồi bao nhiêu năm tháng hạnh phúc ấy, để chúng ta lại coi việc sinh thành nuôi dưỡng là “món nợ” rồi bắt một cô gái xa lạ phải gánh chịu?

Có phải chúng ta sợ con trai sẽ yêu một người phụ nữ đến độ quên mình và quên luôn cha mẹ. Có phải chúng ta sợ sẽ đứng ngoài các giấc mơ của con, dự định của con, hạnh phúc của con... và cố níu kéo, giành giật, bằng cách đóng vai trò một vị thánh?

Thế thì, hồi các bà mẹ có con trai, hãy nhớ đến tình yêu của mình khi mặn nồng, trên chiếc giường tân hôn chỉ có thể có hai người, một thoáng gọn suy nghĩ về bất cứ người thứ ba nào, dù có là Thượng đế cũng đều làm hoen ố hạnh phúc.

Trong tình yêu đôi lứa, chỉ có hai thiên thần tôn thờ nhau mà thôi.

Và đó chính là thiên đường.

Vậy thì những vị thánh tử vì đạo luôn được ca ngợi kia, có sẵn lòng bị quên lãng để cho con được hạnh phúc không, các vị chẳng luôn mồm nói sẽ hy sinh cả mạng sống vì con mà, nhịn ăn nhịn mặc vì con mà... Hy sinh mọi thứ, nhưng có lẽ trừ lòng kiêu ngạo của bậc thánh nhỉ. Vậy thì tình mẫu tử thiêng liêng đâu? Tình yêu không thể sống cùng bản ngã, dù là bản ngã của người mẹ. Phải vậy không?

Hãy thành thật với mình đi, bao nhiêu năm chúng ta nuôi nấng ôm ấp con, và không thể quên với việc con đã lớn, đã không thể coi ta là trung tâm vũ trụ của con như hồi nhỏ nữa. Mảnh vườn xưa đã chật hẹp, cánh chim phải bay lên trời xanh. Ta là ai mà ngăn cản vận mệnh của đời sống ẩn giấu trong tấm thân non trẻ của con.

Và khoảng trời đầu tiên, lần cất cánh đầu tiên của con chính là ái tình. Là bản năng mạnh mẽ cất tiếng trong bản thể con. Hãy nhớ, đó là sức mạnh hoang sơ mãnh liệt mà nhiều khi con cũng không thể hiểu nổi chứ chưa nói đến việc làm chủ được. Thay vì sợ hãi hãy cảm thông, hãy mỉm cười và nhớ lại tuổi xuân đã trôi qua.'

Những gì ta đã có hãy để cho con được có, những gì ta chưa có hãy để cho con có được trọn vẹn, những gì thậm chí ta không dám mơ tới hãy để con biến thành điều kỳ diệu của đời mình,... Và vì thế, hãy trân trọng người bạn tình của con, nhớ rằng tình yêu chỉ có thể được xây đắp bởi hai người, và chỉ có cô ấy mới cùng con bay tiếp chặng mùa xuân mà thôi.

TÌNH TRƯỜNG (VUI MỘT TÍ)

Cách đây nhiều năm, một anh bạn học ở khoa Toán Đại học Tổng hợp Minsk (cùng trường tôi), hiện nay là một nhà toán học có tên tuổi đang sống ở nước ngoài (xin được giấu tên), phát minh ra lý thuyết rất hay về tình trường. Lý thuyết này dài và rất uyên thâm, tôi không nhớ hết, chỉ nêu những ý chính thôi:

- Thế giới này là một tình trường. Các cá thể là các tình tích. Nữ là tình tích âm, nam là tình tích dương (nam thể hiện sự tham lam nên luôn thích cộng vào, nữ thể hiện sự bảo thủ nên luôn thích trừ đi).
- Các tình tích trái dấu luôn hút nhau, các tình tích cùng dấu thì đẩy nhau.
- Khi hai tình tích cùng dấu bị hút vào cùng một tình tích trái dấu thì có sự va chạm nảy lửa, tạo thành dòng điện, có thể gây nên sấm chớp...
- Có những tình tích dương không thể lại gần các tình tích âm mà cứ xoay vòng quanh, được gọi là các vệ tinh. Tình tích âm khi đó được gọi là hành tinh (hành hạ người khác).
- Có những tình tích dương một lúc hút rất nhiều tình tích âm, khi đó tạo nên một hệ thống mà loài người đặt tên là Thái dương hệ (hay là chế độ đa thê tùy theo cách hiểu).
- Có những khoảng vũ trụ nơi các tình tích rơi vào là biến mất, được gọi là hố đen, thực ra đó là hôn nhân...

HÔN NHÂN KHÔNG TÌNH YÊU

Khi một người đàn ông lấy vợ, nhiều khi có vô vàn nguyên do ngoài tình yêu:

- Để sinh con đẻ cái. Vợ lúc này có vai trò một cái máy đẻ.
- Để thỏa mãn nhu cầu sex. Vợ lúc này có vai trò gái bao dài hạn?
- Để chăm sóc cha mẹ già. Vợ lúc này có vai trò hộ lý không công.
- Để đảm đương công việc nội trợ. Vợ lúc này có vai trò ô-sin không lương.

...

Khi một người con gái lấy chồng cũng vậy, nhiều khi cũng có vô số lý do ngoài tình yêu:

- Để có con. Chồng lúc này là ngân hàng tinh trùng.
- Để thỏa mãn nhu cầu sex. Chồng lúc này có vai trò trai bao dài hạn.
- Để có nhà cửa (vì không lẽ ở lý nhà cha mẹ khi đã lớn). Chồng lúc này có vai trò chủ trọ miễn phí.
- Để có người đảm bảo kinh tế. Chồng lúc này có vai trò nhà băng.
- Để có người gánh vác những việc nặng. Chồng lúc này có vai trò trâu cày.

...

Ngân đầy thứ, và thêm nhiều thứ nữa, toàn những thứ có thể trả được bằng tiền, một cách đơn giản và sòng phẳng, nhưng lại được con người đổi bằng một loại xiềng xích với tên gọi mỹ miều là hôn nhân. Và để tự an ủi mình, những người tù bị xích chung thân với nhau ấy mạ vàng lên cái xích của mình. Lớp mạ đó, thực ra là thói quen và nỗi sợ thay đổi, nhưng được gọi một cách khoa trương là NGHĨA VỢ CHỒNG.

Có một điều chắc chắn, là càng nhiều nguyên do sẽ càng ít cơ hội cho tình yêu – thậm chí tình bạn phát triển, giống như mảnh đất đã được bê tông hóa làm gì có chỗ cho cỏ cây sinh tồn đâu.

SỰ TỰ DO CỦA ĐÀN ÔNG

Sáng nay, qua câu chuyện về hệ tư tưởng phong kiến trong xã hội Việt Nam, chồng tôi có nói một câu thật bất ngờ, đó là “Khi người con gái đi lấy chồng, cô ấy đã ra khỏi gia đình của mình, bắt đầu cuộc đời mới, nhưng người đàn ông thì vẫn chưa, vẫn ở lại nhà cha mẹ, tiếp tục những truyền thống cũ. Và chính vì đàn ông chưa được giải phóng về tư tưởng, chưa có tự do thực sự nên mới khiến vợ của họ lại vướng vào vòng luẩn quẩn của các quan hệ rối rắm với gia đình nhà chồng. Vậy trước tiên cần giải phóng đàn ông.”

“Giải phóng như thế nào?” Tôi hỏi.

“Thì khi người con trai lập gia đình, việc đầu tiên là anh ta phải ra khỏi ngôi nhà của cha mẹ, bắt đầu xây dựng một tổ ấm mới cùng với vợ mình và cho các con nhỏ của mình (đến khi chúng trưởng thành). Trong ngôi nhà mới này sẽ có những lối sống mới, những nếp sinh hoạt mới, những niềm vui mới.”

Nghe thật đúng, và thật vui nữa?

Đó là tư tưởng của người chồng (và người bạn thân thiết) đã cùng tôi xây dựng một thế giới riêng tư cho hai người và các con ngay từ khi bắt đầu gắn bó với nhau. Không hề có bóng dáng bất cứ truyền thống cũ nào, mặc dù cả hai vẫn quan tâm đến bố mẹ và những người thân...

Ngôi nhà của tình yêu đòi hỏi sự riêng tư tuyệt đối, nếu không rất khó có thể trở thành ngôi nhà hạnh phúc. Trong ngôi nhà đó, bố chồng, mẹ chồng, bố vợ, mẹ vợ, các anh chị em... chỉ có thể là khách, dù là những vị khách thân thiết, nhưng mãi mãi không thể là chủ nhân, dù chỉ một ngày thôi.

NHỮNG MẢNH VỠ

Nhiều lần, những người bạn nói với mình về tình yêu tan vỡ.

Hầu như mọi người sẽ nói với các bạn ấy những câu an ủi như:

- Quên đi, không đáng đâu!
- Đời còn dài, còn nhiều cơ hội...
- Thời gian sẽ xóa nhòa tất cả!
- Hết duyên đành chịu vậy!

...

Tôi lại không muốn nói với các bạn ấy những câu đại loại như thế. Không chỉ vì vô ích, mà còn vì các bạn chắc hẳn đều biết những điều ấy, và... chẳng thể làm gì. Bởi vì tình yêu là một vị khách khó tính, đông danh, độc đoán, không phải muốn mời là đến, muốn đuổi là đi. Còn nếu như cảm xúc mà bạn dễ dàng không chế được thì đó không phải là tình yêu.

Vậy thì, tôi sẽ nói gì nhỉ. Cũng như mọi khi, tôi sẽ nói sự thật mà tôi cảm nhận được, sự thật trần trụi, không tô vẽ.

Tại sao bạn phải quên? Tại sao bạn phải vội vàng nghĩ đến người khác? Tại sao bạn phải xóa nhòa mọi thứ?

Người ấy đã ra đi, duyên đã đứt, nhưng vẻ đẹp khôn sánh của những ngày tháng yêu đương hãy còn đó, buổi hoàng hôn xán lạn kỳ diệu của ái ân nồng ấm hãy còn đó, trong tim bạn. Vậy thì, hãy chiêm ngưỡng và tận hưởng. Nỗi đau của tình yêu vò xé tâm can nhưng nếu chìm xuống thật sâu, bạn sẽ thấy sự êm ái tuyệt trần. Thực ra, người bạn yêu không còn quan trọng nữa, mà chính là rung động của bạn, ký ức của bạn, những gì đang cuộn chảy trong máu bạn, da thịt bạn, cõi tâm linh của bạn. Đó chính là cảm nhận sâu sắc, chói ngời về cuộc sống. Như là một con sóng đang dâng lên cao tới bầu trời. Như vậy đây, hạnh phúc hay đau khổ mà tình yêu mang lại đều là những con sóng vô cùng lộng lẫy.

Hãy tận hưởng và chìm đắm đến tận cùng nỗi đau ấy, uống đến hết những giọt rượu đắng cay, vì dù là bất cứ rượu nào cũng hơn nước lã, phải vậy không?

Và hãy tự vấn bản thân mình, có thật là bạn muốn thoát ra, có thật là bạn muốn quên, hay bạn chỉ muốn được chìm đắm mãi, được sống mãi trong giấc mơ vô lý, hoang đường có tên là ái tình?

Người bạn yêu trở nên vô giá với bạn không phải vì những phẩm chất của người ấy, mà vì những tháng ngày sống bên nhau, vì những giây phút bạn đã chờ đợi, vì những giọt nước mắt đã rơi, vì những chăm sóc nho nhỏ mà bạn đã làm, vì những giận hờn bạn đã trải qua,... vì người ấy đã khiến bạn được sống trong sự thăng hoa bất tận, trong một bầu không khí khác biệt với đời thường tẻ ngắt... Người bạn yêu là nguyên có, là chất liệu, là hình tượng cho bạn sáng tạo. Bây giờ, bạn từ những tầng trời của nghệ sĩ rơi xuống... và bạn không sao chấp nhận nổi.

Vậy thì, hãy chiêm ngưỡng và sáng tạo với buổi hoàng hôn ấy, với những kỷ niệm còn chói sáng ấy, đừng chờ cho chúng lụi tàn. Rồi mọi thứ sẽ tan biến đi như lẽ vô thường của tạo hóa, nếu như bạn không ngăn cản định mệnh của chúng. Hãy để cho nỗi đau thăng hoa, một ngày nào đó nó sẽ trở thành vẻ đẹp thắm kín trong tâm hồn bạn, và bạn sẽ biết rằng không có gì trên đời này là vô ích.

Một ngày nào đó, bạn sẽ bình an, con sóng sẽ hòa vào đại dương phẳng lặng, bạn sẽ nhớ đến những gì đã qua với sự thanh thoi thực sự. Bạn có thể gặp gỡ chuyện trò với người yêu cũ như một người bạn bình thường mà không mấy may xao động, vì bạn đã khóc đến cùng, trải nghiệm đến cùng, say đắm đến cùng và không có gì hối tiếc. Bạn sẽ thấy rằng người ấy chỉ như một chiếc ly đã cạn mà thôi, chiếc ly đã từng được rót đầy ắp thứ rượu tình yêu được chắt ra từ con tim bạn, từ niềm đam say vô cùng tận vẫn đang chảy trong mạch máu của bạn, đó là niềm đam mê cuộc sống.

Thế nhưng, những tháng ngày êm đẹp đã qua, điệu nhạc đã ngân nga trong tim bạn sẽ không bao giờ chết. Bạn có thể quên tình yêu cũ, có thể hoàn toàn thờ ơ với người ấy, nhưng những kỷ niệm và nỗi đau chia ly mà bạn đã dám sống hết, đã không chối bỏ, đã không xa lánh sẽ để lại trong tâm hồn bạn hương vị dịu dàng không gì tả nổi. Sự trù mến sâu sắc đối với cuộc đời này,

nó sẽ khiến con tim bạn nồng ấm hơn, nhiều cảm thông hơn, bởi vì chính tình yêu và nỗi đau khổ đã đưa bạn đến những chiều sâu khôn dò của cuộc sống.

Khi tình yêu tan vỡ, những mảnh vỡ ấy sẽ cắm vào tim bạn, làm bạn đau đớn khôn tả. Bạn chẳng thể lấy tay nhặt từng mảnh vỡ ấy như nhặt những chiếc gai ra đâu. Hãy chờ đợi, và những mảnh vỡ ấy sẽ đi sâu, sâu hơn nữa, sâu hơn nữa... Nhưng mà bên kia vực sâu chính là bầu trời, và một ngày nào đó những mảnh vỡ ấy sẽ trở thành những vì sao, sẽ tỏa những vàng sáng trong trẻo và êm dịu trong hồn bạn, cho đến khi bạn từ giã cõi đời này. Và biết đâu cả sau đó nữa...

Phần III

LÀM THẾ NÀO ĐỂ CÓ CUỘC SỐNG HÔN NHÂN HẠNH PHÚC?

“Ồi người mẹ sẽ càng hoàn hảo nếu cô ấy càng ít nghĩ về điều đó. Càng ít nghĩ về mình, càng ít có quan điểm, càng thấm sâu vào tình yêu trọn vẹn với con, hiểu con, tôn trọng ở con một cá thể độc lập thì bản năng người mẹ sẽ mách bảo cho bạn phải làm gì và làm như thế nào trong từng hoàn cảnh cụ thể. Đơn giản vậy thôi!”

ÁI TÌNH

Chị có thể nói vài điều về ái tình không?

Bạn sẽ nhớ một người vì niềm vui, hạnh phúc đã từng có với người đó chẳng? Có, nhưng đó là nỗi nhớ êm ái dịu dàng.

Bạn sẽ nhớ một người vì sự an toàn và ấm áp bạn cảm thấy bên người đó chẳng? Có, nhưng đó là sự biết ơn thâm thía.

Bạn sẽ nhớ một người vì vẻ đẹp của người đó khiến bạn ngưỡng mộ chẳng? Có, nhưng đó là sự say mê rung động...

Bấy nhiêu, gần đủ mà vẫn chưa phải là ái tình.

Vậy còn điều gì, điều gì làm cho người nào đó sẽ khiến bạn không bao giờ quên, khiến bạn cảm nhận được hương vị của thiên đường?

Rất giản đơn, đó là nỗi đau đớn sâu sắc cùng với niềm yêu thương và sự thấu hiểu cảm giác cô đơn tột độ mà ai đó mang đến cho bạn.

Bạn chỉ có thể biết được tình yêu qua nỗi đau vò xé tâm can mà thôi. Giống như nhìn thấy bầu trời trong lòng hồ sâu hút bên vách đá cao ngàn trượng.

Vì thế, đừng sợ sự nguy hiểm hay nỗi đau đớn do tình yêu mang lại. Lắng nghe cho kỹ, trong điệu nhạc đó có sự êm ái tuyệt trần, có sức mạnh vô song của những ngọn gió hoang dại trên đỉnh núi cao như cười nhạo những khu vườn bé nhỏ chìm trong thung lũng, có sức sống cháy bỏng của con tim trẻ trung nồng nhiệt. Như thể trong tia chớp lóe giữa mây đông, bạn chợt nhìn thấy bầu trời...

Vậy nên, những con tim đang khao khát yêu đương, trước tiên hãy dũng cảm, đừng sợ nguy hiểm, đừng sợ bất an, đừng sợ đau đớn... Đừng trốn chạy chúng, nếu bạn muốn đi đến tận cùng sự đam mê.

TIN Ở TÌNH YÊU

Bạn có tin ở tình yêu không?

Làm thế nào để gìn giữ tình yêu?

Hãy chia sẻ bí quyết tình yêu của bạn!

T
rời ơi, thi sĩ không tin ở tình yêu thì biết tin ở cái gì bây giờ? Còn gìn giữ tình yêu ư? Cái đó có lẽ không trong khả năng của bạn, của tôi, hay của bất cứ ai. Chỉ có thể gìn giữ các mối quan hệ, nhưng tôi không có hứng thú nói về điều đó.

Còn về tình yêu thì... hãy tận hưởng đến cùng, hết mình và chân thành, trao tặng mọi thứ bạn có, nhưng luôn nhớ rằng, con tim người khác không phải thứ bạn có thể làm chủ hay thao túng được. Và, vốn dĩ tình yêu rất mong manh, nên bất cứ một “phương pháp” nào bạn định dùng để trói buộc người khác (nhân sắc, tiền bạc, danh tiếng, gia đình, con cái, áp lực xã hội...) đều sẽ khiến tình yêu tàn héo mất. Bởi vì tình yêu là loài cây tự nhiên hoang dã, chỉ nở hoa trên mảnh đất của sự chân thành, vô tư và dũng cảm. Loài cây này có thể chết nhưng không bao giờ trở thành bon-sai theo ý bạn đâu.

Còn bí quyết ư? Bí quyết đầu tiên của tôi là: Tình yêu là câu chuyện riêng tư, của hai người và chỉ của hai người mà thôi.

CHUNG SỐNG

Chị có thể chia sẻ về phương pháp gìn giữ gia đình hạnh phúc?

Làm sao chung sống lâu dài với người mình yêu một cách êm ấm?

Nói rằng không có bí quyết chắc bạn sẽ không tin, nhưng đúng là như vậy đây. Quả thực tôi chẳng mấy quan tâm đến các tiêu chuẩn mà báo chí và dư luận đặt ra cho phụ nữ Việt Nam về người vợ hoàn hảo. Vì tôi thấy vô số phụ nữ đạt mọi tiêu chuẩn như vậy về hình thức, sự tháo vát, sự khéo léo, sự nhường nhịn và hết lòng chiều chuộng, sự dịu dàng thủy chung,... mà vẫn bất hạnh trong hôn nhân như thường.

Nhưng mà, ngẫm nghĩ sâu hơn, có lẽ là có bí quyết thật, có điều bí quyết này nghe ra thật kỳ cục: đó là sống với người mình yêu như thể ngày mai, không, thậm chí là một phút sau, một giây sau sẽ chia tay...

Như thế không phải là luôn đề phòng, sợ hãi hay tìm cách gìn giữ đâu... Chẳng qua là nhận thức sâu sắc về sự vô thường của mọi điều, kể cả tình yêu.

Vậy nên khái niệm “trao trái tim cho nhau, trao cuộc đời cho nhau, trung thành vĩnh viễn với nhau...” theo tôi không phải biểu hiện của tình yêu mà chỉ là tham vọng sở hữu, là áp lực lên thế giới nội tâm mà thôi. Đó là những giấc mơ con trẻ, vì ai có thể đảm bảo về tình cảm của bản thân trong tương lai vậy nên có thể hứa được gì, hơn nữa trái tim của bạn có con đường riêng, định mệnh riêng, bạn có làm chủ được nó đâu mà hứa sẽ trao tặng chứ? Còn trao cuộc đời cho nhau ư? Đó cũng là một áp lực nặng nề. Cuộc đời của bạn ở trong tay bạn, bạn có trách nhiệm với nó, với sự trưởng thành của bản thân, với sự nở hoa của tâm hồn, với vấp ngã và kinh nghiệm... Bạn vốn sinh ra và chết đi một mình, và con đường của linh hồn bạn trong thế gian này là độc lập. Vậy nên không có cách nào trao cuộc đời bạn cho ai được. Chỉ là ảo tưởng mà thôi. Sống với ảo tưởng sẽ khiến bạn có kỳ vọng gìn giữ ảo tưởng, vì nó luôn có thể mất đi... Và bạn sẽ rơi vào bất an sâu sắc. Chính điều đó khiến tình yêu không thể thăng hoa.

Nếu có thể, tôi muốn thay lời hứa yêu thương trọn đời của các đôi vợ chồng vào ngày tân hôn thế này: “Chúng ta không biết gì về ngày mai, nhưng chúng ta sẽ luôn trung thực với bản thân trong phút giây hiện tại. Chúng ta sẽ cùng

nhau chừng nào trái tim còn rộn ràng cảm xúc, và hết mình với nhau trong từng phút giây ấy, không quan tâm đến tương lai dù có ra sao. Chúng ta sẽ sống độc lập, mỗi người hãy chăm lo đến sự tu dưỡng tâm hồn của bản thân và giúp đỡ nhau hết lòng nhưng không làm ảnh hưởng đến tự do của nhau. Và nếu như một ngày nào đó duyên đã hết, chúng ta sẽ nói lời chia tay một cách nhẹ nhàng, thân ái và giữ lại lòng biết ơn sâu sắc vì tháng ngày hạnh phúc đã qua...”

Vậy đây, bí quyết giản đơn vô cùng, đó là nhận thức sâu sắc về sự thật, sống với nó một cách chân thành. Không có ai có thể phản bội bạn, chỉ là những giấc mộng của bạn tan vỡ mà thôi. Không có ai có thể làm tan nát đời bạn, chỉ là những giấc mộng tan vỡ mà thôi.

Chồng tôi có một câu rất thường hay nói với tôi: Chúng ta đâu phải là vợ chồng, chúng ta chỉ là người tình, luôn luôn là người tình khi còn chung sống bên nhau.

NHỊP ĐIỆU CỦA TÌNH YÊU

Chị ơi em thất vọng về chồng em quá, anh ấy không giống tí nào với hình ảnh mà em ngưỡng mộ!

Nhiều em gái, bạn gái, kể cả chị gái luôn than phiền về người chồng của mình như vậy. Sao anh ấy không như thế này, sao anh ấy không như thế nọ? Theo tôi, không ai ‘đặt hàng’ được các kiểu chồng theo ý muốn. Tất nhiên cuộc sống chung cần có sự thỏa thuận, nhưng ý thức phải do mỗi người tự có. Quyền tối cao của bạn chỉ là chia tay mà thôi. Có một bí mật nhỏ thế này: Đừng quan tâm đến anh ấy quá nhiều. Đừng coi bất cứ ai là “cả thế giới” của mình. Hãy trân trọng bản thân và thế giới tự do tự tại của bạn. Mỗi con người là một cá thể đơn độc. Và tình yêu cũng như mọi thứ khác đều có nhịp điệu, gặp gỡ, thăng hoa, chia ly, nhớ nhung, chờ đợi...

Nếu chỉ có một loại giai điệu thì bản nhạc tình yêu sẽ nhàm chán biết chừng nào và sẽ nhanh chóng tắt lịm.

Hãy tận hưởng tất cả các nhịp điệu ấy, như bốn mùa của đất trời. Chỉ có một điều khác biệt, là mùa xuân trong tình yêu không phải khi nào cũng quay trở lại....

YÊU MỘT NGƯỜI...

Yêu một người sâu sắc là như thế nào?

Yêu một người đôi khi chỉ đơn giản là muốn ở gần người ấy, để cảm nhận từng hơi thở, nhưng cũng có khi muốn ở xa để cảm nhận nỗi nhớ nhung sâu thẳm.

Yêu một người là không còn nghĩ đến người đó đẹp hay xấu, tốt hay không tốt, mà mọi điều ở người đó, kể cả những khiếm khuyết (theo ý thiên hạ) đều trở thành thân thương. Yêu một người không chỉ là cảm nhận sự hoà hợp khít khao trong từng đường gân thớ thịt mà ngay cả trong sự xung đột vẫn cảm thấy nhịp điệu hài hoà của tâm hồn.

Yêu một người đôi khi là cảm giác hoà trộn hai tâm hồn nhưng cũng có khi là cảm giác cô đơn trọn vẹn để nhìn về thế giới bên trong của nhau như từ hai vì sao xa lắc. Yêu một người, đối với tôi, là khi ta sống bên người đó, ta thấm thía đến tận cùng sự mong manh của cuộc đời, lẫn sự sâu thẳm của bình an.

PHẢN BỘI HAY TRUNG THỰC

“Bạn nghĩ gì về sự phản bội trong tình yêu?”

Hầu như ai cũng sợ hai chữ “phản bội” trong tình yêu, và rất nhiều người dính dáng đến nó. Người thì phản bội, người thì bị phản bội, hoặc là vừa thế này vừa thế khác. Và dù ở vai trò nào cũng đều bị tổn thương ghê gớm. Một đằng là bị xúc phạm, một đằng là bị giày vò vì ân hận...

Theo tôi, thì khái niệm này không có ý nghĩa trong tình yêu. Bởi vì tình yêu là cảm xúc mãnh liệt và không thể điều khiển, vậy thì ta có thể hứa hẹn điều gì với người mà ta đang yêu? Rằng ngày mai, ngày kia, hay vài năm sau, cảm xúc của ta vẫn y như vậy chẳng?

Tiếc rằng điều ấy không nằm trong dự tính của ta, ta chẳng thể biết khi nào cảm xúc sẽ mất đi, cũng chẳng thể nào đổi thay điều đó. Hơn nữa, cũng có khi người ta yêu sẽ thay đổi đến độ... không còn yêu được nữa. Vậy thì làm sao? Nếu thật sự thành thực với bản thân thì ta chỉ có thể nói thế này, rằng hai người yêu nhau hãy cố gắng trung thực với chính mình và với nhau. Hơn nữa khi sống cùng nhau dù chỉ một ngày hãy tôn trọng nhau và chỉ làm những gì mình yêu thích, chăm sóc nhau một cách vô tư chân thành chứ không ràng buộc nhau bằng sự chăm sóc đó. Và khi nào cảm xúc yêu đương không còn nữa, hãy biết chia tay một cách nhẹ nhàng.

Học cách nói lời từ biệt và chấp nhận tự do tuyệt đối của người khác, đó là điều mà tình yêu luôn dạy cho ta. Ta có học được hay không mà thôi.

YÊU...CHO VUI!

Chị ơi, em ước sao có được người chồng có thể là bờ vai vững chãi, cảm thông... để cả hai bù đắp cho nhau và luôn cần đến nhau, để tình yêu mãi vững bền, không biết có phải là giấc mơ vô vọng không?

Tôi xin đính chính một chút nhé!

Tình yêu, tình vợ chồng, tình tri kỷ... chỉ thực sự vững bền và lành mạnh khi mỗi người đều có thể tồn tại độc lập mà không cần đến người kia. Vợ không cần dựa vào bờ vai của chồng, chồng cũng không cần sự chăm sóc tỉ mỉ của vợ... Mỗi người đều có thể tự tạo dựng cho bản thân cuộc sống bình an, ung dung, có ý nghĩa. Tình yêu không phải là sự cộng sinh.

Vậy thì, nếu không cần đến nhau sao lại lấy nhau? Có nhiều bạn lại hỏi thế? Câu trả lời rất kỳ lạ nhưng rất thật: Chỉ để cho vui thôi. Chỉ vì mỗi người muốn mang niềm vui cho người kia. Và vì cuộc sống chung đem đến niềm vui sâu sắc.

SEX VÀ SỰ DẦN VẬT

Tại sao sex mang lại nhiều đau khổ và dần vật thế chị?

Muốn nói đôi lời về điều mà ai cũng biết, và ai cũng còn điểm chưa biết, ai cũng muốn nói đến, và lại ngại nói ra. Với riêng tôi, một người đã có hai con, và ít nhiều từng trải, tôi thấy sex vốn là một điều đẹp đẽ và lành mạnh, một nguồn lực vô tận của thiên nhiên. Và cũng như mọi thứ trong thiên nhiên, nó có quy luật của nó, có vẻ đẹp, sự hồn nhiên, hơn nữa đây lại là năng lượng tái tạo cuộc sống, nên nó sẽ có sự hấp dẫn lớn lao, đối với muôn loài.

Thế nhưng, trong thế giới loài người, sex mất đi rất nhiều sự hồn nhiên và vẻ đẹp ấy, chính bởi vì con người quá cao ngạo. Thay vì hiểu biết và trân trọng thiên nhiên, con người nghĩ đủ mọi cách thao túng nó. Một là tận hưởng vô độ những khoái cảm mà sex mang lại, hai là cấm đoán nó, coi như thứ gì bẩn thỉu gớm ghiếc... Cả hai khuynh hướng theo tôi đều không mấy hay ho. Bởi vì mọi cái bị cấm đoán đều trở thành mạnh mẽ lên với sự hung hãn tột cùng, giống như bạn giam con chó beagle trong cũi, có ngày nó sẽ lồng lên cắn chết bạn. Ở đây không phải sex có vấn đề, sự dần vật mà bạn nghĩ do sex mang lại chỉ là hậu quả những ảo tưởng của bạn.

Sex là một sức mạnh, nhưng không phải sức mạnh duy nhất trong cuộc sống. Sex bao hàm vẻ đẹp, nhưng cũng không phải là vẻ đẹp duy nhất trong cuộc sống. Sex không hề gớm ghiếc, chỉ con người làm cho nó trở nên xấu xí khi dùng nó như hàng hóa. Ở đây tôi không chỉ nói đến vấn đề mại dâm, mà ngay cả trong quan hệ hôn nhân hay tình dục tự nguyện, nếu một trong hai bên đã coi sex như điều kiện để đổi lấy quyền lợi vật chất. Còn một điều nữa, nhiều khi con người dùng sex để xua tan ám ảnh về cái chết, để nuôi ảo vọng về tuổi xuân đã phai tàn, để chứng tỏ quyền lực của mình, tóm lại là như một công cụ... Tất cả những điều đó đều chỉ mang lại nỗi buồn và bất an sâu sắc trong tâm. Bởi vì cái chết, cũng như sự sống, là hai điều không sao tránh khỏi, đều có vẻ đẹp và uy lực như nhau, là những sức mạnh mà con người không thể điều khiển, chỉ có thể thấu hiểu. Thấu hiểu và nhận biết, chỉ khi đó mới tận hưởng được sự hồn nhiên, sự thăng hoa mà sex đem lại cho con người.

LÀM GÌ?

Chị ơi phải làm gì khi em yêu người đã có vợ, và anh ấy tuy rất say đắm nhưng không muốn bỏ vợ, không hề có ý phá vỡ gia đình?

Bỏ qua mọi thành kiến xã hội hay quan niệm đạo đức, nói một cách thật cụ thể, thật thực tế, thì mọi việc rất đơn giản.

Đề sống với nhau, cần ý nguyện của cả hai người. Nếu người đàn ông đã không muốn, bạn có thể làm gì?

Kể cả bạn dùng mưu chước để lôi kéo thì bạn cũng không thể ràng buộc được tâm người khác. Vậy cuộc sống tương lai của hai người sẽ là sự bế tắc chắc chắn. Còn nếu vì quá quẫn trí, bạn muốn trả thù, muốn phá hoại gia đình người khác, thì hãy nhớ rằng sau đó bạn chẳng thể còn tình yêu nào đâu, bạn chỉ thỏa mãn được sự hiếu thắng thôi. Ngược lại, nếu bạn muốn âm thầm làm người thứ ba “trong bóng tối” thì đó là quyền của bạn. Nhưng hãy ý thức thật rõ ràng mọi cay đắng, mọi phiền toái của “bóng tối” ấy. Cặn rượi khi tỉnh rồi có mùi vị vô cùng chua chát, và trạng thái mệt mỏi chờ đợi sau cơn say cũng không mấy dễ chịu..

Vậy thì, có cách nào không để đạt được hạnh phúc trọn vẹn? Chẳng có cách nào đâu. Bởi vì ngay khi người mà bạn yêu và nói rằng yêu bạn đã muốn bạn ở trong “bóng tối” vĩnh viễn thì anh ấy đã đào một vực sâu giữa hai người...

Hạnh phúc lứa đôi là loài hoa đơn sơ bình dị, cần nước trong và ánh sáng mặt trời.

HÔN NHÂN HAY ĐẤU TRƯỜNG

Tại sao rất nhiều người thất vọng về hôn nhân của mình?

Có muôn ngàn lý do, nhưng một trong các lý do phổ biến là cách “đặt vấn đề” sai khi lấy vợ (chồng). Phần lớn mọi người chọn “đối phương” phù hợp với nhu cầu của mình, theo các tiêu chuẩn ngầm đặt ra như hình thức, kinh tế, gia cảnh, tài năng, danh vọng,... Sau đó là hai bộ tiêu chuẩn về sống với nhau. Tất nhiên, hôn nhân khi đó ít nhiều sẽ mang tính toán đấu trường, ai cũng muốn phần thắng trong việc khẳng định giá trị của mình.

Nếu như ngược lại thì sao nhỉ, không phải tìm người có thể “đảm bảo hạnh phúc” cho mình, mà ngược lại, tìm người mà mình yêu một cách quên mình, chẳng cần biết sẽ có “hạnh phúc” hay không, thì sao?

Khi nào người ấy xuất hiện, không ai biết, làm cách nào tìm ra người ấy, cũng không ai biết. Chỉ đơn thuần vứt đi mọi bộ tiêu chuẩn và chờ đợi. Thế là trăng sẽ xuất hiện, rạng rỡ trên bầu trời không mây, như là trăng đêm nay, trên đỉnh núi, chiếu sáng trên mặt hồ, nơi tôi đang viết những điều này.

KINH NGHIỆM...LÀ KHÔNG CÓ KINH NGHIỆM GÌ HẾT

Với sự từng trải của mình, chị có thể chia sẻ một số kinh nghiệm trong việc vun đắp tổ ấm của mình cho em tham khảo không?

Nhiều bạn đã hỏi tôi như vậy, hỏi đùa, hỏi thật và hỏi nửa đùa nửa thật. Có bạn còn gửi cho tôi bài viết của ai đó với nhan đề: “Phụ nữ ghen chồng”. Xin trích ở đây một số dòng khiến tôi “choáng” thực sự:

“...Phụ nữ có chồng, tối trước khi đi ngủ lại chấp chờn bởi những câu hỏi: “Chồng ban ngày gặp ai? Chồng đã nói gì? Chồng có ý định tán tỉnh cô nàng xinh tươi nào khác không?”

Phụ nữ có chồng, sáng mở mắt cứ lo bữa sáng chồng có dùng vừa miệng không? Cái áo sơ mi đã lựa cho chồng mặc chồng có hài lòng không?

Phụ nữ có chồng, khi nào cũng loay hoay với đời sống không phải của riêng mình. Chính vì loay hoay với đời sống không phải của riêng mình, nên lúc nào phụ nữ có chồng cũng hay lo lắng. Chồng ít nói hơn ngày thường cũng lo, chồng dễ cáu gắt hơn cũng sợ, chồng về trễ là đã bất an.

Không phải phụ nữ có chồng rồi thì mất đi sự tự tin, chẳng qua là phụ nữ có chồng thường không còn nghĩ cho mỗi riêng mình.

Nên khi, thấy một tin nhắn lạ trong điện thoại của chồng thì lại hốt hoảng. Thấy chồng thân mật với cô gái nào đó lại giật mình. Thấy nhật ký cuộc gọi của chồng dành cho ai đó quá nhiều thì lại suy đoán hồ nghi.

Phụ nữ có chồng, ban đầu giữ hết cảm xúc ấy cho mình. Đến lúc có Facebook, phụ nữ có chồng muốn sẻ chia...”

Chợt thấy tại sao phụ nữ có chồng, nhất là phụ nữ có chồng ở Việt Nam lại khổ vậy? Sao phải đặt trọng tâm cuộc đời mình, con người mình vào một nơi khác, rồi luôn luôn lo canh gác, gìn giữ.

Theo tôi đó là cách nghĩ hết sức sai lầm. Bữa sáng và áo sơ mi cho chồng là chuyện nhỏ, nhưng cách bạn làm nó như thế nào lại là chuyện không nhỏ. Đó

không phải là bổn phận của bạn, nếu bạn làm nó như bổn phận là bạn đã tước đi phần lớn sự tự hào và niềm vui. Hãy chăm sóc chồng nếu bạn muốn, nếu điều đó làm bạn vui thích, tuyệt đối không coi là nghĩa vụ. Chồng trước tiên là một người bạn, bạn đời mà, và hãy để cho anh ấy có cơ hội chăm sóc bạn nữa.

Nếu bạn không vui, không cần mỉm cười, nếu bạn mệt mỏi, không cần cố tỏ ra hồ hởi, hãy sống đúng như con người mình, và cũng hãy để cho chồng sống đúng như con người mình. Còn chuyện gắn bó tình yêu, hãy để cho duyên phận.

Hơn nữa, có một bí mật nho nhỏ thế này. Đàn ông có thể mãi nguyện khi được trở thành trung tâm thế giới của vợ, nhưng điều đó cũng là gánh nặng cho anh ấy, cũng sẽ mau làm cho anh ấy chán nản. Những mối dây ràng buộc chỉ khơi gợi ý muốn bứt phá mà thôi. Đừng để sự quan tâm lo lắng thái quá của bạn khiến người đàn ông mệt mỏi. Nếu thực lòng yêu, bạn sẽ không làm vậy. Bởi vì hai người yêu nhau cần sự tự do và khoảng cách nhất định để vẫn còn là bản thân mình, khi đó mới có chỗ cho tình yêu và tình bằng hữu tồn tại.

Tôi đã từng trả lời rất thật câu hỏi về việc “giữ chồng” mà mọi người cứ tưởng đùa: “Chả có kinh nghiệm gì, chả có bí quyết gì, có sao sống vậy.”

Vợ chồng tôi cũng luôn nói với nhau: “Có sao dùng vậy.”

Chỉ thế thôi! Không cố làm những gì để tỏ ra chu đáo, không gắng gỏi làm những gì mình không thích và không có sở trường, không phô bày tình cảm thái quá và cũng không đòi hỏi những gì mà chồng mình không có sở trường.

Sống tùy hứng, sống thật và tôn trọng sự thật ở người khác.

Còn hạnh phúc và tình yêu, hãy trân trọng như một món quà của cuộc sống và tận hưởng mọi niềm vui chừng nào bạn còn có được nó, đừng quan tâm đến thời hạn, vì chính bạn cũng chỉ là một hạt bụi nhỏ bé trong dòng đời bất ngát mà thôi.